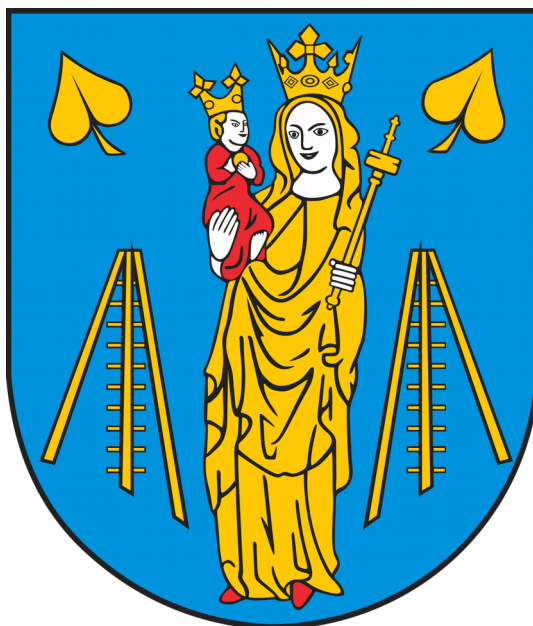

WÓJT GMINY LIPINKI

STUDIUM UWARUNKOWAŃ I KIERUNKÓW ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO GMINY LIPINKI

Załącznik nr 1
do Uchwały nr .....
Rady Gminy w Lipinkach
z dnia .....

Lipinki, 2019

Zamawiający:

Wójt Gminy Lipinki

Lipinki 53

38-305 Lipinki

Wykonawca:

AMS CONCEPT

architektura   urbanistyka   wnętrza

AMS Concept Agata M. Stępień

Ul. Bp. M. Jaworskiego 8/44

25-430 Kielce

www.amsconcept.com

Główny projektant:

mgr inż. arch. Agata Stępień, członek Izby Architektów nr SW-0181, członek TUP pod nr 4605

Zespół autorski:

dr inż. arch. Małgorzata Denis, WA-378

inż. Patrycja Krzyżanowska

mgr inż. Kinga Kalinowska

SPIS TREŚCI

I. WSTĘP.....	9
II. CZĘŚĆ I - UWARUNKOWANIA ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO.....	13
1. Związki z obszarami zewnętrznymi.....	13
1.1. Koncepcja Przestrzennego Zagospodarowania Kraju 2030 (KPZK 2030) a Studium Uwarunkowań i Kierunków Zagospodarowania Przestrzennego gminy Lipinki.....	13
1.2. Strategia Rozwoju Polski Południowej do roku 2020 a Studium Uwarunkowań i Kierunków Zagospodarowania Przestrzennego gminy Lipinki.....	13
1.3. Strategia Rozwoju Województwa Małopolskiego 2011 - 2020 a Studium Uwarunkowań i Kierunków Zagospodarowania Przestrzennego gminy Lipinki.....	14
1.4. Program Strategiczny Ochrony Środowiska Studium Uwarunkowań i Kierunków Zagospodarowania Przestrzennego gminy Lipinki.....	16
1.5. Plan Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Małopolskiego Studium Uwarunkowań i Kierunków Zagospodarowania Przestrzennego gminy Lipinki.....	16
1.6. Strategia Rozwoju Gminy Lipinki na lata 2014-2020 a Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Lipinki.....	17
2. Dotychczasowe przeznaczenie, zagospodarowanie i uzbrojenie terenu.....	19
2.1. Położenie i wielkość terenu.....	19
2.2. Stan zagospodarowania i uzbrojenia terenów.....	20
2.2.1 Układ przestrzenny osadnictwa i jego charakter.....	20
2.2.2 Hierarchia sieci osadniczej.....	21
2.2.3 Rozmieszczenie i charakter terenów o funkcjach mieszkaniowych.....	21
2.3. Analiza planów zagospodarowania przestrzennego.....	21
2.3.1 Obowiązujące miejscowe plany zagospodarowania przestrzennego.....	21
2.3.2 Opracowywane miejscowe plany zagospodarowania przestrzennego.....	24
2.4. Ruch budowlany.....	24
2.4.1 Wnioski o zmianę studium i planów miejscowych.....	24
2.4.2 Wydane decyzje o warunkach zabudowy i zagospodarowania terenu oraz decyzje o ustaleniu lokalizacji inwestycji celu publicznego.....	25
3. Stan ładu przestrzennego i wymogi jego ochrony.....	25
4. Stan środowiska.....	25
4.1. Podstawowe elementy środowiska.....	25
4.1.1 Geomorfologia, budowa geologiczna i surowce mineralne.....	25
4.1.2 Wody powierzchniowe.....	26
4.1.3 Wody podziemne.....	26
4.1.4 Klimat lokalny.....	27
4.1.5 Gleby.....	27
4.2. Obszary i obiekty przyrodnicze prawnie chronione (fauna i flora).....	27
4.2.1 Obszary Natura 2000.....	29
4.2.2 Parki Narodowe.....	35
4.2.3 Obszary Chronionego Krajobrazu.....	41
4.2.4 Pomniki przyrody.....	42
5. Stan rolniczej i leśnej przestrzeni produkcyjnej.....	43
5.1. Rolnicza przestrzeń produkcyjna.....	43
5.2. Leśna przestrzeń produkcyjna.....	45

6. Wielkość i jakość zasobów wodnych.....	46
7. Wymogi ochrony środowiska, przyrody i krajobrazu kulturowego.....	46
8. Stan dziedzictwa kulturowego i zabytków oraz dóbr kultury współczesnej.....	47
8.1. Ogólna charakterystyka środowiska kulturowego.....	47
8.2. Osadnictwo – rys historyczny.....	47
8.3. Zabytkowe obiekty.....	48
8.4. Cmentarze.....	49
8.5. Miejsca pamięci.....	49
8.6. Kapliczki, figury i krzyże przydrożne.....	49
8.7. Zabytki architektoniczne i urbanistyczne oraz zabytki archeologiczne.....	50
8.7.1 Zabytki gminy Lipinki.....	50
8.7.2 Wykaz obiektów zabytkowych ujętych w Gminnej Ewidencji Zabytków.....	51
8.7.3 Stanowiska archeologiczne.....	54
9. Rekomendacje i wnioski zawarte w audycie krajobrazowym lub określenia przez audyt krajobrazowy granic krajobrazów priorytetowych.....	56
10. Warunki i jakość życia mieszkańców, w tym ochrona ich zdrowia.....	56
10.1. Struktura społeczno – demograficzna gminy.....	56
10.1.1 Zagadnienia demograficzne.....	56
10.1.2 Zatrudnienie.....	59
10.1.3 Struktura usługowa.....	61
10.1.4 Obiekty przemysłowe, składowe oraz infrastrukturalne.....	62
10.2. Infrastruktura społeczna.....	63
10.2.1 Oświata.....	63
10.2.2 Administracja.....	65
10.2.3 Kultura.....	66
10.2.4 Turystyka i rekreacja.....	66
10.3. Rolnictwo.....	68
11. Zagrożenie bezpieczeństwa ludności i jej mienia.....	70
12. Potrzeby i możliwości rozwoju gminy.....	70
12.1. Analizy ekonomiczne, środowiskowe i społeczne.....	70
12.1.1 Prognozy demograficzne, w tym uwzględniające, tam gdzie to uzasadnione, migracje w ramach miejskich obszarów funkcjonalnych ośrodka wojewódzkiego.....	74
12.1.2 Możliwości finansowania przez gminę wykonania sieci komunikacyjnej i infrastruktury technicznej, a także infrastruktury społecznej, służących realizacji zadań własnych gminy.....	76
12.1.3 Maksymalne w skali gminy Lipinki zapotrzebowanie na nową zabudowę.....	78
13. Stan prawny gruntów.....	82
14. Występowanie obiektów i terenów chronionych na podstawie przepisów odrębnych.....	82
15. Występowanie obszarów naturalnych zagrożeń geologicznych.....	83
16. Występowanie udokumentowanych złóż kopalin, zasobów wód podziemnych oraz udokumentowanych kompleksów podziemnego składowania dwutlenku węgla.....	83
16.1. Złoże kopalne.....	83
16.2. Zasoby wód podziemnych.....	85
16.3. Udokumentowane kompleksy podziemnego składowania dwutlenku węgla.....	85

17. Występowanie terenów górniczych wyznaczonych na podstawie przepisów odrębnych.....	85
18. Stan systemów komunikacji i infrastruktury technicznej.....	85
18.1. Komunikacja.....	85
18.1.1 Układ drogowy.....	85
18.1.2 Transport publiczny.....	86
18.1.3 Transport kolejowy.....	86
18.2. Stopień uporządkowania gospodarki wodno-ściekowej.....	86
18.2.1 Zaopatrzenie w wodę.....	86
18.2.2 Gospodarka ściekowa.....	86
18.3. Stopień uporządkowania gospodarki energetycznej.....	87
18.3.1 Zaopatrzenie w energię elektryczną.....	87
18.3.2 Zaopatrzenie w ciepło.....	87
18.3.3 Zaopatrzenie w gaz.....	88
18.3.4 Energetyka odnawialna.....	88
18.4. Telekomunikacja i dostęp do internetu.....	88
18.5. Stopień uporządkowania gospodarki odpadami.....	88
19. Zadania służące realizacji ponadlokalnych celów publicznych.....	89
20. Wymagania dotyczące ochrony przeciwpowodziowej.....	89
21. Wpływ uwarunkowań na ustalenie kierunków i zasad zagospodarowania przestrzennego.....	89
III. CZĘŚĆ II - KIERUNKI ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO GMINY LIPINKI.....	91
1. Kierunki zmian w strukturze przestrzennej gminy oraz w przeznaczeniu terenów, w tym wynikające z audytu krajobrazowego, uwzględniające bilans terenów przeznaczonych pod zabudowę..	91
2. Kierunki i wskaźniki dotyczące zagospodarowania i użytkowania terenów, uwzględniające bilans terenów przeznaczonych pod zabudowę.....	92
2.1. Tereny przeznaczone pod zabudowę.....	92
2.2. Tereny wyłączone spod zabudowy.....	99
3. Obszary oraz zasady ochrony środowiska i jego zasobów, ochrony przyrody, krajobrazu, w tym krajobrazu kulturowego i uzdrowisk.....	100
3.1. Obszary i obiekty przyrodnicze prawnie chronione oraz przewidziane do ochrony na podstawie przepisów szczególnych.....	101
3.1.1 Obszary i obiekty chronione na podstawie przepisów o ochronie przyrody.....	101
3.1.2 Obszary chronione na podstawie przepisów o lasach, ochronie gruntów rolnych i leśnych.....	102
3.1.3 Obszary i obiekty chronione na podstawie przepisów prawa wodnego.....	102
3.2. Rekreacja i turystyka.....	103
4. Obszary i zasady ochrony krajobrazu kulturowego, dziedzictwa kulturowego i zabytków oraz dóbr kultury współczesnej.....	103
5. Kierunki rozwoju systemów komunikacji i infrastruktury technicznej.....	107
5.1. Komunikacja.....	107
5.1.1 Układ drogowy.....	107
5.1.2 Ruch pieszy i rowerowy.....	108
5.1.3 Parkingi.....	108
5.1.4 Układ kolejowy.....	109
5.2. Infrastruktura techniczna.....	109
5.2.1 Zaopatrzenie w wodę.....	109
5.2.2 Ograniczenie rozwoju wynikające z istniejących i projektowanych stref sanitarnych i	

bezpieczeństwa.....	109
5.2.3 Odprowadzanie ścieków.....	109
5.2.4 Zaopatrzenie w energię elektryczną.....	110
5.2.5 Zaopatrzenie w ciepło.....	111
5.2.6 Zaopatrzenie w gaz.....	111
5.2.7 Gospodarka odpadami.....	112
5.2.8 Telekomunikacja.....	112
5.2.9 Ochrona powietrza.....	112
5.2.10 Ochrona przed hałasem.....	112
6. Obszary, na których rozmieszczone będą inwestycje celu publicznego o znaczeniu lokalnym..	112
7. Obszary, na których rozmieszczone będą inwestycje celu publicznego o znaczeniu ponadlokalnym.....	113
8. Obszary, dla których obowiązkowe jest sporządzenie miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego na podstawie przepisów odrębnych, w tym obszary wymagające przeprowadzenia scaleń i podziału nieruchomości, a także obszary przestrzeni publicznej.....	114
9. Obszary, dla których gmina zamierza sporządzić miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego, w tym obszary wymagające zmiany przeznaczenia gruntów leśnych na cele nierolnicze i nieleśne.....	114
10. Kierunki i zasady kształtowania rolniczej i leśnej przestrzeni produkcyjnej.....	114
10.1. Rolnicza przestrzeń produkcyjna.....	114
10.2. Leśna przestrzeń produkcyjna.....	115
11. Obszary szczególnego zagrożenia powodzią oraz obszary osuwania się mas ziemnych.....	116
11.1. Obszary szczególnego zagrożenia powodzią.....	116
11.2. Obszary osuwania się mas ziemnych.....	116
12. Obiekty lub obszary, dla których wyznacza się w złożu kopaliny filar ochronny.....	117
13. Obszary pomników zagłady i ich strefy ochronne oraz obowiązujące na nich ograniczenia prowadzenia działalności gospodarczej, zgodnie z przepisami ustawy z dnia 7 maja 1999 r. o ochronie terenów byłych hitlerowskich obozów zagłady.....	117
14. Obszary wymagające przekształceń, rehabilitacji, rekultywacji lub remediacji.....	117
15. Obszary zdegradowane.....	118
16. Granice terenów zamkniętych i ich stref ochronnych.....	118
17. Obszary funkcjonalne o znaczeniu lokalnym, w zależności od uwarunkowań i potrzeb zagospodarowania występujących w gminie.....	119
18. Obszary, na których rozmieszczone będą urządzenia wytwarzające energię z odnawialnych źródeł energii o mocy przekraczającej 100 kW, a także ich strefy ochronne związane z ograniczeniami w zabudowie oraz zagospodarowaniu i użytkowaniu terenu.....	119
19. Obszary rozmieszczenia obiektów handlowych o powierzchni sprzedaży powyżej 2000 m²....	119
IV. UZASADNIENIE I SYNTEZA.....	120

I. WSTĘP

„Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Lipinki,” zwanego w dalszej części „Studium” zostało sporządzone na podstawie ustawy z dnia 27 marca 2003 roku o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym (Dz. U. z 2018 r. poz. 1945 z późn. zm.) oraz Rozporządzenia Ministra Infrastruktury z dnia 28 kwietnia 2004 roku w sprawie zakresu projektu studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy (Dz. U. nr 118, poz. 1233).

Podstawą do podjęcia prac nad opracowaniem Studium była Uchwała nr XXVIII/277/2017 Rady Gminy Lipinki z dnia 29 listopada 2017 roku w sprawie przystąpienia do sporządzania studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Lipinki.

Opracowanie obejmuje cały teren gminy Lipinki w granicach administracyjnych, o powierzchni 66,38 km².

Celem Studium jest określenie polityki przestrzennej gminy, w tym lokalnych zasad zagospodarowania przestrzennego oraz polityki inwestycyjnej i kierunków tych dziedzin gospodarki przestrzennej, które wynikają z przepisów prawa.

Jest to opracowanie ustalające i określające politykę gminy w zakresie gospodarki przestrzennej, stanowiąc jednocześnie podstawę merytoryczną wielu różnych zadań inwestycyjnych.

Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy jest elementem służącym między innymi do następujących działań gminy:

- podejmowanie uchwał o przystąpieniu do sporządzania miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego,
- wewnętrznej kontroli uchwał o miejscowym planie zagospodarowania przestrzennego pod kątem ich zgodności z ustaleniami studium.

Ustalenia Studium, pomimo iż nie jest ono aktem prawa miejscowego, są wiążące dla organów gminy przy sporządzaniu planów miejscowych.

Pierwotne „Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Lipinki” zostało przyjęte Uchwałą nr XXI/166/2000 z dnia 30 czerwca 2000 roku i zostało opracowane zgodnie z obowiązującą ówczesnie ustawą o zagospodarowaniu przestrzennym z dnia 7 lipca 1994 roku (Dz. U. z 1999 r., nr 15, poz. 139 ze zm.).

Przeprowadzone analizy aktualności wykazały konieczność wprowadzenia zasadniczych zmian merytorycznych, w tym także dostosowania do wymagań ustawy z dnia 27 marca 2003 roku o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym. Wobec powyższego, przystępując do opracowania nowego dokumentu studium uznano, że nie może on dotyczyć poszczególnych ustaleń. Muszą one równocześnie uwzględniać zmieniające się potrzeby i możliwości rozwojowe gminy, jak również obejmować pełny zakres i formę studium określoną w obowiązujących przepisach prawa. W konsekwencji opracowano jednolity tekst i rysunek Studium, stanowiący w rzeczywistości nowe opracowanie.

W oparciu o zebrane informacje na temat zagospodarowania przestrzennego i stanu społeczno - gospodarczego gminy, usystematyzowano najistotniejsze zjawiska i problemy w formie kompleksowej oceny uwarunkowań oraz wytyczenia kierunków rozwoju ukierunkowanych na osiągnięcie celów równowagi i harmonii przestrzennej.

Poprzez „uwarunkowania” rozumie się zjawiska przyrodnicze, kulturowe, społeczne, ekonomiczne i przestrzenne, które sprzyjają bądź ograniczają możliwość rozwiązywania problemów oraz zaspokajanie potrzeb.

Zgodnie z wyżej wspomnianą ustawą z dnia 27 marca 2003 roku o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym w Studium uwzględnia się uwarunkowania wynikające w szczególności z:

1. Dotychczasowego przeznaczenia, zagospodarowania i uzbrojenia terenu.
2. Stanu ładu przestrzennego i wymogów jego ochrony.
3. Stanu środowiska, w tym stanu rolniczej i leśnej przestrzeni produkcyjnej, wielkości i jakości

zasobów wodnych oraz wymogów ochrony środowiska, przyrody i krajobrazu, w tym krajobrazu kulturowego.

4. Stanu dziedzictwa kulturowego i zabytków oraz dóbr kultury współczesnej.
5. Rekomendacji i wniosków zawartych w audycie krajobrazowym lub określenia przez audyt krajobrazowy granic krajobrazów priorytetowych.
6. Warunków i jakości życia mieszkańców, w tym ochrony ich zdrowia.
7. Zagrożenia bezpieczeństwa ludności i jej mienia.
8. Potrzeb i możliwości rozwoju gminy, uwzględniających w szczególności:
  - a) analizy ekonomiczne, środowiskowe i społeczne,
  - b) prognozy demograficzne, w tym uwzględniające, tam gdzie to uzasadnione, migracje w ramach miejskich obszarów funkcjonalnych ośrodka wojewódzkiego,
  - c) możliwości finansowania przez gminę wykonania sieci komunikacyjnej i infrastruktury technicznej, a także infrastruktury społecznej, służących realizacji zadań własnych gminy,
  - d) bilans terenów przeznaczonych pod zabudowę.
9. Stanu prawnego gruntów.
10. Występowania obiektów i terenów chronionych na podstawie przepisów odrębnych.
11. Występowania obszarów naturalnych zagrożeń geologicznych.
12. Występowania udokumentowanych złóż kopalin, zasobów wód podziemnych oraz udokumentowanych kompleksów podziemnego składowania dwutlenku węgla.
13. Występowania terenów górniczych wyznaczonych na podstawie przepisów odrębnych.
14. Stanu systemów komunikacji i infrastruktury technicznej, w tym stopnia uporządkowania gospodarki wodno - ściekowej, energetycznej oraz gospodarki odpadami.
15. Zadań służących realizacji ponadlokalnych celów publicznych.
16. Wymagań dotyczących ochrony przeciwpowodziowej.

W Studium określa się w szczególności:

1. Kierunki zmian w strukturze przestrzennej gminy oraz w przeznaczeniu terenów, w tym wynikające z audytu krajobrazowego (uwzględniające bilans terenów przeznaczonych pod zabudowę).
2. Kierunki i wskaźniki dotyczące zagospodarowania oraz użytkowania terenów, w tym tereny przeznaczone pod zabudowę oraz tereny wyłączone spod zabudowy (uwzględniające bilans terenów przeznaczonych pod zabudowę).
3. Obszary oraz zasady ochrony środowiska i jego zasobów, ochrony przyrody, krajobrazu, w tym krajobrazu kulturowego i uzdrowisk.
4. Obszary i zasady ochrony dziedzictwa kulturowego i zabytków oraz dóbr kultury współczesnej.
5. Kierunki rozwoju systemów komunikacji i infrastruktury technicznej.
6. Obszary, na których rozmieszczone będą inwestycje celu publicznego o znaczeniu lokalnym.
7. Obszary, na których rozmieszczone będą inwestycje celu publicznego o znaczeniu ponadlokalnym, zgodnie z ustaleniami planu zagospodarowania przestrzennego województwa i ustaleniami programów, o których mowa w art. 48 ust. 1 ustawy o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym.
8. Obszary, dla których obowiązkowe jest sporządzenie miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego na podstawie przepisów odrębnych, w tym obszary wymagające przeprowadzenia scaleń i podziału nieruchomości, a także obszary przestrzeni publicznej.
9. Obszary, dla których gmina zamierza sporządzić miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego, w tym obszary wymagające zmiany przeznaczenia gruntów rolnych i leśnych na cele nierolnicze i nieleśne.
10. Kierunki i zasady kształtowania rolniczej i leśnej przestrzeni produkcyjnej.
11. Obszary szczególnego zagrożenia powodzią oraz obszary osuwania się mas ziemnych.
12. Obiekty lub obszary, dla których wyznacza się w złożu kopaliny filar ochronny.

13. Obszary pomników zagłady i ich stref ochronnych oraz obowiązujące na nich ograniczenia prowadzenia działalności gospodarczej, zgodnie z przepisami ustawy z dnia 7 maja 1999 r. o ochronie terenów byłych hitlerowskich obozów zagłady.
14. Obszary wymagające przekształceń, rehabilitacji, rekultywacji lub remediacji.
15. Obszary zdegradowane.
16. Granice terenów zamkniętych i ich stref ochronnych.
17. Obszary funkcjonalne o znaczeniu lokalnym, w zależności od uwarunkowań i potrzeb zagospodarowania występujących w gminie.
18. Jeżeli na obszarze gminy przewiduje się wyznaczenie obszarów, na których rozmieszczone będą urządzenia wytwarzające energię z odnawialnych źródeł energii o mocy przekraczającej 100 kW, a także ich strefy ochronne związane z ograniczeniami w zabudowie oraz zagospodarowaniu i użytkowaniu terenu - w studium ustala się ich rozmieszczenie.
19. Jeżeli na terenie gminy przewiduje się lokalizację obiektów handlowych o powierzchni sprzedaży powyżej 2000 m², w studium określa się obszary, na których mogą być one sytuowane.

Studium obejmuje następujące materiały, stanowiące Załączniki do uchwały zatwierdzającej Studium:

1. **Załącznik nr 1:** ustalenia tekstowe, w skład których wchodzi:
  - I. Wstęp.
  - II. CZĘŚĆ I – „Uwarunkowania zagospodarowania przestrzennego”.
  - III. CZĘŚĆ II – „Kierunki zagospodarowania przestrzennego”.
  - IV. Uzasadnienie i synteza.
2. **Załącznik nr 2:** rysunek w skali 1:10000: „Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Lipinki. Uwarunkowania zagospodarowania przestrzennego.”
3. **Załącznik nr 3:** rysunek w skali 1:10000: „Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Lipinki. Kierunki zagospodarowania przestrzennego.”
4. **Załącznik nr 4:** rozstrzygnięcie o sposobie rozpatrzenia uwag zgłoszonych do projektu studium.

W toku prac nad „Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Lipinki” wykorzystane zostały między innymi następujące materiały wyjściowe:

1. „Koncepcja Przestrzennego Zagospodarowania Kraju 2030 (KPZK 2030)” z dnia 27 kwietnia 2012 r. opublikowana w Monitorze Polskim (Monitor Polski 2012, poz. 252) jako załącznik do Uchwały nr 239 Rady Ministrów z dnia 13 grudnia 2011 r.
2. „Strategia Rozwoju Polski Południowej do roku 2020” - Uchwała Nr 3 Rady Ministrów z dnia 8 stycznia 2014 r. w sprawie przyjęcia „Strategii Rozwoju Polski Południowej do roku 2020”
3. „Strategia Rozwoju Województwa Małopolskiego na lata 2011-2020” - Uchwała Nr XII/183/11 Sejmiku Województwa Małopolskiego z dnia 26 września 2011 r.
4. „Program Strategiczny Ochrony Środowiska” - Uchwała Nr LVI/894/14 SEJMIKU WOJEWÓDZTWA MAŁOPOLSKIEGO z dnia 27 października 2014 w sprawie zmiany Uchwały Nr XXXVI/443/05 Sejmiku Województwa Małopolskiego z dnia 29 sierpnia 2005 roku w sprawie „Programu Ochrony Środowiska Województwa Małopolskiego na lata 2007-2014”
5. „Plan Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Małopolskiego” - Uchwała nr XLVII/732/18 Sejmiku Województwa Małopolskiego z dnia 26 marca 2018 r.
6. „Strategia Rozwoju Gminy Lipinki na lata 2014-2020” przyjęta Uchwałą nr XL/344/2014 Rady Gminy Lipinki z dnia 26 września 2014 r. w sprawie przyjęcia Strategii Rozwoju Gminy Lipinki na lata 2014-2020.
7. „Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Gminy Lipinki” - Uchwała Nr XXI/166/2000 Rady Gminy Lipinki z dnia 30 czerwca 2000 r.
8. Obowiązujące miejscowe plany zagospodarowania przestrzennego (wykaz obowiązujących planów

miejscowych wraz z uchwałami w dalszej części opracowania).

9. „Gminny Program Rewitalizacji Gminy Lipinki na lata 2017-2022” - Uchwała nr XXIII/236/2017 Rady Gminy Lipinki z dnia 6 czerwca 2017 r.
10. „Gminny Program Opieki nad Zabytkami na lata 2018-2022” - Uchwała XXXV/342/2018 Rady Gminy Lipinki z dnia 8 sierpnia 2018 r.
11. Wnioski instytucji do Studium.
12. Wnioski osób prywatnych do Studium.
13. Studium ekofizjograficzne.
14. Oficjalna strona internetowa gminy Lipinki: <http://www.gminalipinki.pl/>.

II. CZĘŚĆ I - UWARUNKOWANIA ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO

1. Związki z obszarami zewnętrznymi.

1.1. Koncepcja Przestrzennego Zagospodarowania Kraju 2030 (KPZK 2030) a Studium Uwarunkowań i Kierunków Zagospodarowania Przestrzennego gminy Lipinki.

„Koncepcję Przestrzennego Zagospodarowania Kraju 2030 (KPZK 2030)” z dnia 27 kwietnia 2012 r. opublikowano w Monitorze Polskim (Monitor Polski 2012, poz. 252) jako załącznik do Uchwały nr 239 Rady Ministrów z dnia 13 grudnia 2011 r.

Polityka przestrzenna zawarta w KPZK 2030 wyznacza następujące cele polityki przestrzennego zagospodarowania kraju:

- Cel 1. Podwyższenie konkurencyjności głównych ośrodków miejskich Polski w przestrzeni europejskiej poprzez ich integrację funkcjonalną przy zachowaniu policentrycznej struktury systemu osadniczego sprzyjającej spójności.
- Cel 2. Poprawa spójności wewnętrznej i terytorialne równoważenie rozwoju kraju poprzez promowanie integracji funkcjonalnej, tworzenie warunków dla rozprzestrzeniania się czynników rozwoju, wielofunkcyjny rozwój obszarów wiejskich oraz wykorzystanie potencjału wewnętrznego wszystkich terytoriów.
- Cel 3. Poprawa dostępności terytorialnej kraju w różnych skalach przestrzennych poprzez rozwijanie infrastruktury transportowej i telekomunikacyjnej.
- Cel 4. Kształtowanie struktur przestrzennych wspierających osiągnięcie i utrzymanie wysokiej jakości środowiska przyrodniczego i walorów krajobrazowych Polski.
- Cel 5. Zwiększenie odporności struktury przestrzennej kraju na zagrożenia naturalne i utraty bezpieczeństwa energetycznego oraz kształtowanie struktur przestrzennych wspierających zdolności obronne państwa.
- Cel 6. Przywrócenie i utrwalenie ładu przestrzennego.

Polityka przestrzennego zagospodarowania gminy Lipinki uwzględnia powyższe cele oraz posiada uwarunkowania, które są zgodne i sprzyjają realizacji powyższych założeń.

Gmina Lipinki położona jest w województwie małopolskim. Jest obszarem o przeważającym znaczeniu funkcji rolniczej, w jej obrębie prowadzi się także eksploatację ropy naftowej. Prowadzone działalności, w synergii z innymi czynnikami rozwoju, stanowią o wielofunkcyjności obszarów położonych na terenie gminy.

Wizja rozwoju w horyzoncie 2030 roku zakłada utrzymanie policentrycznego charakteru sieci osadniczej kraju. Uważa się, iż potencjał rozwojowy koncentrować będzie się w głównych ośrodkach, które stanowią największe polskie miasta i ich obszary funkcjonalne. Będzie rozwojowo stosunkowo równomiernie rozmieszczonych ośrodków miejskich, stanowiących węzły sieci osadniczej, a także powiązania między nimi, promieniować będą na otaczające miasta i obszary wiejskie.

Gmina Lipinki zaliczona została do wiejskich obszarów funkcjonalnych, wymagających wsparcia procesów rozwojowych.

1.2. Strategia Rozwoju Polski Południowej do roku 2020 a Studium Uwarunkowań i Kierunków Zagospodarowania Przestrzennego gminy Lipinki.

„Strategii Rozwoju Polski Południowej do roku 2020”, uchwalonej dnia 8 stycznia 2014 r. Uchwałą Nr 3 Rady Ministrów z w sprawie przyjęcia „Strategii Rozwoju Polski Południowej do roku 2020” przyświeca cel przewodni: „Polska Południowa nowoczesnym i atrakcyjnym regionem Europy”. Dokument zakłada, iż przytoczone powyżej założenie zostanie wypełnione w następstwie celów strategicznych:

- Europol górnośląsko – krakowski obszarem koncentracji innowacji i kreatywności, wyznaczającym

trendy rozwojowe i wpisującym się w sieć najdynamiczniej rozwijających się metropolii europejskich,

- Polska Południowa przestrzenią partnerskiej współpracy na rzecz efektywnego wykorzystywania możliwości rozwojowych,
- Polska Południowa miejscem przyciągającym ludzi, podmioty i inicjatywy wzmacniające potencjały makroregionu.

Dokument zwraca uwagę na specyfikę Polski Południowej. W ramach „Strategii Rozwoju Polski Południowej do roku 2020” przewiduje się działania województw małopolskiego i śląskiego na rzecz zacieśnienia współpracy, a także obopólnego rozwoju regionów. Województwo małopolskie, w obrębie którego zlokalizowana jest gmina Lipinki, podejmuje działania i przedsięwzięcia rozwojowe, zważając na ich możliwą rolę i znaczenie w skali całego makroregionu. Polityka przestrzenna gminy Lipinki otwiera perspektywy dla rozwoju i partnerstwa województw mazowieckiego i śląskiego.

1.3. Strategia Rozwoju Województwa Małopolskiego 2011 - 2020 a Studium Uwarunkowań i Kierunków Zagospodarowania Przestrzennego gminy Lipinki.

„Strategia Rozwoju Województwa Małopolskiego na lata 2011-2020”, uchwalona Uchwałą Nr XII/183/11 Sejmiku Województwa Małopolskiego z dnia 26 września 2011 r. określa cele i kierunki rozwoju województwa małopolskiego.

Dokument zwraca uwagę na hierarchię systemu osadniczego województwa, w którym największą rolę pełnią duże ośrodki miejskie. Wyznacza obszary funkcjonalne na poziomie regionalnym, określa wewnątrzregionalne i międzyregionalne powiązania między obszarami. W kontekście gminy Lipinki wyodrębniono Nowy Sącz, subregionalny biegun wzrostu, oddziałujący na powiat gorlicki, w obrębie którego położona jest przedmiotowa gmina. Ponadto, miasto Gorlice, położone w sąsiedztwie gminy Lipinki, wskazano jako ośrodek o charakterze lokalnym (III rzędu), którego oddziaływanie w niektórych aspektach wykracza poza granice powiatu. Odnosnie terenów wiejskich, wyodrębnia się trzy strefy przyrodniczo – ekonomicznie rozłożone równoleżnikowo. Gmina Lipinki zlokalizowana jest w obrębie strefy południowej (podgórska i górską) o wysokich walorach krajobrazowych, ale także trudnych warunkach do produkcji rolniczej.

Wizja rozwoju województwa w perspektywie do 2020 roku zakłada, że Małopolska stanie się regionem łączącym nowoczesność z tradycją, atrakcyjnym dla zamieszkania, pracy, inwestycji, bezpiecznym, a jednocześnie bardziej dostępnym. Główny cel strategii, będący urzeczywistnieniem wizji, obejmuje właściwe wykorzystanie potencjałów rozwojowych i wzrost znaczenia województwa na arenie regionalnej, krajowej i międzynarodowej, i realizowany w siedmiu obszarach rozwoju, dla których wyznaczono cele strategiczne i kierunki rozwoju.

Obszar I - Gospodarka wiedzy i aktywności

Cel strategiczny: Silna pozycja Małopolski jako regionu atrakcyjnego dla inwestycji, opartego na wiedzy, aktywności zawodowej i przedsiębiorczości mieszkańców

Kierunki rozwoju:

1. Rozwój kapitału intelektualnego.
2. Budowa infrastruktury rozwoju wiedzy.
3. Kompleksowe wsparcie nowoczesnych technologii.
4. Rozwój kształcenia zawodowego i wspieranie zatrudnienia.
5. Wzmacnianie i promocja przedsiębiorczości.

Obszar II- Dziedzictwo i przemysły czasu wolnego

Cel strategiczny: Wysoka atrakcyjność Małopolski w obszarze przemysłów czasu wolnego dzięki wykorzystaniu potencjału dziedzictwa regionalnego i kultury

Kierunki rozwoju:

1. Ochrona małopolskiej przestrzeni kulturowej.
2. Zrównoważony rozwój infrastruktury oraz komercjalizacja usług czasu wolnego.
3. Kształcenie kadr dla rozwoju i obsługi przemysłu czasu wolnego.
4. Wzmocnienie promocji dziedzictwa regionalnego oraz oferty przemysłów czasu wolnego.

Obszar III - Infrastruktura dla dostępności komunikacyjnej

Cel strategiczny: Wysoka zewnętrzna i wewnętrzna dostępność komunikacyjna regionu dla konkurencyjności gospodarczej i spójności przestrzennej.

Kierunki rozwoju:

1. Kraków nowoczesnym węzłem międzynarodowej sieci transportowej.
2. Wykreowanie subregionalnych węzłów transportowych.
3. Zwiększenie dostępności transportowej obszarów o najniższej dostępności w regionie.
4. Wsparcie instrumentów zarządzania zintegrowanymi systemami transportu.
5. Rozwój infrastruktury dla społeczeństwa informacyjnego.

Obszar IV - Krakowski Obszar Metropolitalny i inne subregiony

Cel strategiczny: Silna pozycja konkurencyjna Krakowskiego Obszaru Metropolitalnego w przestrzeni europejskiej oraz wzrost potencjału ekonomicznego subregionów w wymiarze regionalnym i krajowym.

Kierunki rozwoju:

1. Rozwój Krakowskiego Obszaru Metropolitalnego.
2. Rozwój subregionu tarnowskiego.
3. Rozwój subregionu sądeckiego.
4. Rozwój subregionu podhalańskiego.
5. Rozwój Małopolski Zachodniej.

Obszar V - Rozwój miast i terenów wiejskich

Cel strategiczny: Aktywne ośrodki usług publicznych i gospodarczych zapewniające szanse na rozwój mieszkańców małych i średnich miast oraz terenów wiejskich.

Kierunki rozwoju:

1. Rozwój funkcji lokalnych centrów usług publicznych.
2. Rozwój gospodarczy małych i średnich miast oraz terenów wiejskich.
3. Funkcjonalne zarządzanie przestrzenią na poziomie lokalnym.

obszar VI - Bezpieczeństwo ekologiczne, zdrowotne i społeczne

Cel strategiczny: Wysoki poziom bezpieczeństwa mieszkańców Małopolski w wymiarze środowiskowym, zdrowotnym i społecznym.

Kierunki rozwoju:

1. Poprawa bezpieczeństwa ekologicznego oraz wykorzystania ekologii dla rozwoju Małopolski.
2. Poprawa bezpieczeństwa zdrowotnego: profilaktyka i ochrona zdrowia.
3. Poprawa bezpieczeństwa społecznego: integrująca polityka społeczna.
4. Wsparcie systemu zarządzania bezpieczeństwem publicznym.

Obszar VII- Zarządzanie rozwojem województwa

Cel strategiczny: Efektywnie zarządzane województwo, którego rozwój oparty jest na współpracy i mobilizowaniu zasobów.

Kierunki rozwoju:

1. Sprawny system zarządzania strategicznego województwem.
2. Kształtowanie i rozwój aktywności obywatelskiej oraz wzmacnianie kapitału społecznego.

3. Rozwój współpracy terytorialnej.

4. Budowa i promocja marki Małopolska na arenie krajowej oraz międzynarodowej.

W dokumencie dokonano podziału województwa na subregiony. Wyodrębniono 5 obszarów: subregion Krakowskiego Obszaru Metropolitalnego, subregion tarnowski, subregion sądecki, subregion podhalański, subregion Małopolski Zachodniej. Według powyższej klasyfikacji gmina Lipinki ujęta została w granicach podregionu sądeckiego, największego z wymienionych, a jednocześnie cechującego się stosunkowo niską gęstością zaludnienia.

System realizacji „Strategii Rozwoju Województwa Małopolskiego na lata 2011-2020” jest integralny z polityką przestrzenną gminy Lipinki.

1.4. Program Strategiczny Ochrony Środowiska Studium Uwarunkowań i Kierunków Zagospodarowania Przestrzennego gminy Lipinki.

„Program Strategiczny Ochrony Środowiska” przyjęty został Uchwałą Nr LVI/894/14 SEJMIKU WOJEWÓDZTWA MAŁOPOLSKIEGO z dnia 27 października 2014 w sprawie zmiany Uchwały Nr XXXVI/443/05 Sejmiku Województwa Małopolskiego z dnia 29 sierpnia 2005 roku w sprawie „Programu Ochrony Środowiska Województwa Małopolskiego na lata 2007-2014” w celu realizacji polityki ochrony środowiska na szczeblu regionalnym.

Dokument diagnozuje aktualny stan środowiska, i na podstawie wnikliwej analizy wyznacza główny cel, za który powzięto ochronę istniejących zasobów i poprawę bezpieczeństwa ekologicznego na terenie Małopolski. Jego realizacja ma przebiegać w oparciu o następujące priorytety:

- Poprawa jakości powietrza, ochrona przed hałasem oraz zapewnienie informacji o źródłach pól elektromagnetycznych.
- Ochrona zasobów wodnych.
- Rozwijanie systemu gospodarki odpadami.
- Przeciwdziałanie występowaniu i minimalizowanie skutków negatywnych zjawisk atmosferycznych, geodynamicznych i awarii przemysłowych.
- Regionalna polityka energetyczna.
- Ochrona i zachowanie środowiska przyrodniczego.
- Wsparcie systemu zarządzania bezpieczeństwem publicznym.
- Edukacja ekologiczna, kształtowanie i promocja postaw w zakresie ochrony środowiska bezpieczeństwa publicznego

Program przedstawia priorytetowe ekologiczne obszary działań, do których należy poprawa stanu powietrza atmosferycznego, stanu wód, racjonalne gospodarowanie zasobami i ochrona przed powodzią, a także właściwa gospodarka odpadami. W ramach obszarów opracowano wykaz strategicznych przedsięwzięć o charakterze priorytetowym dla znaczenia środowiska w województwie. Realizacja określonych projektów wymaga zaangażowania samorządów lokalnych, w tym gminy Lipinki.

Przy sporządzaniu Studium Uwarunkowań i Kierunków Zagospodarowania Przestrzennego gminy Lipinki uwzględniono obszary priorytetowe określone w „Programie Strategicznym Ochrony Środowiska”.

1.5. Plan Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Małopolskiego Studium Uwarunkowań i Kierunków Zagospodarowania Przestrzennego gminy Lipinki.

„Plan Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Małopolskiego” przyjęto Uchwałą nr XLVII/732/18 Sejmiku Województwa Małopolskiego z dnia 26 marca 2018 r.

Celem dokumentu jest prowadzenie wyższej jakości gospodarki przestrzennej, co przełożyć ma się na ochronę i podniesienie jakości środowiska przyrodniczego i kulturowego, zapewnienie właściwego rozwoju gospodarczego i wysokich standardów życia i pracy mieszkańców.

Przeprowadzono strukturalizację przestrzeni, dokonując podziału na terytoria funkcjonalno –

krajobrazowe, zróżnicowane pod względem charakteru procesów rozwojowych. Wyodrębniono: Dolinę, Farmę – F1, Farmę – F2, Klin – k1, Klin – K2, Klin- K3, KOM, Oazę, Ogród, Park – P1, Park – P2, Park – P3. Gmina Lipinki znalazła się w obrębie terytorium Doliny, obejmującym znaczną część wyznaczonego w „Strategii Rozwoju Województwa Małopolskiego 2011-2020” subregionu sądeckiego.

Dla terytorium Doliny wskazano kierunki działań, mające opierać się przede wszystkim na poniższych zadaniach:

- rozwój stref aktywności gospodarczej wzdłuż drogi krajowej nr 28,
  - ograniczenie niskiej emisji, zwłaszcza w Nowym Sączu i innych miastach Doliny,
  - rewitalizacja terenów przemysłowych – zwłaszcza w Gorlicach,
  - utworzenie parków kulturowych w Nowym Sączu, Starym Sączu i Bieczu,
- rozwój bazy turystycznej w ośrodkach stanowiących punkty wypadowe w Beskid Sądecki i Beskid

Niski, modernizacja istniejących i budowa nowych oczyszczalni ścieków: Łącko – Jazowsko, Grybów – Kąclowa.

Z zakresu transportu wymieniono poniższe działania:

- przebudowa i modernizacja drogi krajowej nr 28 – obejścia Limanowej, Nowego Sącza (dokończenie), Grybowa, Gorlic; pasy ruchu powolnego w rejonie Ptaszkowej i Ropskiej Góry; przebudowa skrzyżowań,
- wytyczenie nowej drogi wojewódzkiej pomiędzy Gdowem i Limanową poprzez modernizację i przebudowę wybranych dróg lokalnych, budowa linii kolejowej Podłęże-Szczyrzyc-Tymbark/Mszana Dolna,
- modernizacja linii kolejowej Chabówka – Nowy Sącz – Stróże i dalej w stronę: Grybowa, Gorlic (Zagórzan), Biecha i województwa podkarpackiego, wraz z przebudową otoczenia węzła kolejowego w Nowym Sączu po realizacji linii Podłęże-Szczyrzyc-Tymbark/Mszana Dolna.

Wskazano ponadto rekomendacje dla opracowań strategicznych i dokumentów o charakterze

planistycznym:

- zarezerwowanie terenu pod linię kolejową Podłęże-Szczyrzyc-Tymbark/Mszana Dolna i modernizację linii kolejowej Chabówka – Nowy Sącz,
- zarezerwowanie terenu pod nową drogę wojewódzką Gdów – Limanowa,
- wyznaczenie i przygotowanie miejsc pod strefy aktywności gospodarczej wzdłuż drogi nr 28,
- wyznaczenie granic stref parków kulturowych i ich zakresu ochrony.

Na terenie gminy Lipinki zlokalizowane są Obszary Funkcjonalne wyodrębnione w „Koncepcji Przestrzennego Zagospodarowania Kraju”:

- Obszary Funkcjonalne Górskie (Obszar Funkcjonalny Podgórski),
- Obszary Funkcjonalne cenne przyrodniczo (Węzłowe obszary Przyrodnicze oraz Obszary objęte ochroną prawną),
- Obszary ochrony i kształtowania zasobów wodnych (lasy wodochronne),
- Obszary Funkcjonalne strategicznych złóż kopalin,
- Dla który określono kierunki polityki przestrzennej.

Gmina Lipinki położona jest w obszarze funkcjonalnym „Park Górski”, co ujęte zostało w Planie Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Małopolskiego. Wyznaczono kierunki działań rozwojowych obszaru funkcjonalnego, m.in.:

- wprowadzenie programu antysmogowego,
- działania na rzecz jakości architektury i likwidacja chaosu reklamowego w miejscowościach turystycznych i przy drogach dojazdowych do nich,
- wzmożona ochrona bioróżnorodności obszarów węzłowych i utrzymanie ciągłości powiązań pomiędzy obszarami cennymi przyrodniczo (korytarze ekologiczne),
- rozwój infrastruktury kulturalnej,

- powstanie dodatkowych schronisk górskich uzupełniających sieć istniejących, umożliwiających pieszą turystykę górską w obszarze Beskidu Niskiego,
- stworzenie sieci szlaków turystycznych – pieszych, rowerowych, narciarstwa biegowego – w obszarze Beskidu Niskiego.

Powyższe założenia warunkują rozwój gminy, dlatego też zostały ujęte w polityce przestrzennej gminy Lipinki w dalszej części dokumentu.

1.6. Strategia Rozwoju Gminy Lipinki na lata 2014-2020 a Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Lipinki.

„Strategia Rozwoju Gminy Lipinki na lata 2014-2020” została przyjęta Uchwałą nr XL/344/2014 Rady Gminy Lipinki z dnia 26 września 2014 r. w sprawie przyjęcia Strategii Rozwoju Gminy Lipinki na lata 2014-2020. Zgodnie z analizą SWOT zdiagnozowano oraz zinterpretowano silne i słabe strony, a także szanse i zagrożenia dla gminy Lipinki.

Mocnymi stronami Gminy (pod względem charakterystyki obszaru) są:

- złoża ropy naftowej,
- układ przestrzenny umożliwiający spełnienie wszystkich istotnych funkcji gminy,
- otwarte i przyjazne nastawienie na przeprowadzenie inwestycji w gminie,
- uzbrojone tereny inwestycyjne oraz drogi dojazdowe do nich – zachęcenie do przeprowadzenia inwestycji w gminie przez mieszkańców bądź osoby z zewnątrz,
- bliskie położenie miasta Nowy Sącz – możliwość rozwijania działalności w mieście przy jednoczesnym mieszkaniu w gminie.

Słabymi stronami Gminy (pod względem charakterystyki obszaru) są:

- duża odległość od stolicy województwa – Krakowa,
- małe sołectwa o charakterze wiejskim – spowolniony rozwój,
- ograniczanie wydobycia ropy naftowej, stopniowa likwidacja istniejących otworów,
- na terenach przeznaczonych do rozwijania funkcji przemysłowej występują liczne zlikwidowane i czynne otwory wydobywcze ropy naftowej, które utrudniają zagospodarowanie tych terenów.

Szansami dla Gminy (pod względem charakterystyki obszaru) są:

- wykorzystanie terenów przeznaczonych do zabudowy rekreacyjno – pensjonatowej,
- rozwój budownictwa mieszkalnego – tworzenie dogodnych warunków dla mieszkańców i przyciąganie nowych,
- zachęcanie inwestorów do przedsięwzięć na terenie gminy.

Zagrożeniami dla Gminy (pod względem charakterystyki obszaru) są:

- mała popularność gminy i świadomość osób z zewnątrz o możliwościach w niej tkwiących,
- konkurencja ze strony lepiej rozwiniętych sąsiednich jednostek.

Misją Gminy jest „Stworzenie najlepszych warunków do życia, rozwoju i inwestowania na terenie gminy Lipinki poprzez wszechstronny rozwój sfery społecznej, gospodarczej i przestrzennej oraz lepszą integrację społeczności lokalnej.”

W Strategii wyznaczono cele strategiczne, a w ich ramach także cele operacyjne, co przedstawia się następująco:

1. Wzrost efektywności lokalnej gospodarki.

- 1.1 Rozwój infrastruktury poprawiającej atrakcyjność inwestycyjną gminy.
- 1.2 Poprawa dochodowości gospodarstw rolnych.
- 1.3 Rozwój lokalnej przedsiębiorczości i turystyki.
- 1.4 Zrównoważone gospodarowanie zasobami środowiska naturalnego przy zwiększonym udziale korzystania z odnawialnych źródeł energii.

2. Integracja społeczna oraz poprawa jakości kapitału ludzkiego w gminie.

- 2.1 Poprawa poziomu i jakości wykształcenia mieszkańców.
- 2.2 Rozwój kultury i kapitału społecznego w gminie.

Powyższe cele zostały przeanalizowane i ujęte w Studium Uwarunkowań i Kierunków Zagospodarowania Przestrzennego gminy Lipinki.

2. Dotychczasowe przeznaczenie, zagospodarowanie i uzbrojenie terenu.

2.1. Położenie i wielkość terenu.

Gmina Lipinki należy do powiatu gorlickiego położonego w województwie małopolskim. Gmina ma charakter wiejski. Graniczy: od północy z gminą miejsko – wiejską Biecz (powiat gorlicki, województwo małopolskie), od północnego - wschodu z gminą wiejską Skołyszyn (powiat jasielski, województwo podkarpackie), od wschodu z gminą wiejską Jasło i gminą wiejską Dębowiec (powiat jasielski, województwo podkarpackie), od południa z gminą wiejską Sękowa (powiat gorlicki, województwo małopolskie), od zachodu z gminą wiejską Gorlice (powiat gorlicki, województwo małopolskie).

Rysunek 1. Gmina Lipinki na tle gmin sąsiedzkich. Źródło: opracowanie własne.

Powierzchnia gminy Lipinki wynosi 66,38 km². W skład gminy, oprócz Lipinek, wchodzi następujące sołectwa: Kryg, Wójtowa, Bednarka (sołectwa Bednarka – Centrum i Bednarskie), Pagorzyna, Rozdziele.

Rysunek 2. Podział na obręby ewidencyjne gminy Lipinki. Źródło: opracowanie własne.

Według podziału fizyczno-geograficznego J. Kondrackiego (2002) gmina Lipinki położona jest w Megaregionie Region Karpacki, Prowincji Karpaty Zachodnie z Podkarpaciem Zachodnim i Północnym, Podprowincji Zewnętrzne Karpaty Zachodnie. Niemal w całości znajduje się na obszarze Makroregionu Pogórze Środkowobeskidzkie, Mezoregionu Pogórze Jasielskie. Jedynie niewielki, południowy fragment przynależy do Makroregionu Beskidy Środkowe, Mezoregionu Beskid Niski.

Na terenie gminy Lipinki nie występują drogi krajowe. Główną sieć powiązań komunikacyjnych gminy stanowi Droga Wojewódzka nr 993 relacji Dukla – Gorlice, o długości 42 km, przebiegająca przez jej południową część w układzie wschód – zachód, a także drogi powiatowe uzupełnione drogami gminnymi. Przez obszar gminy Lipinki nie przebiegają linie kolejowe.

Według Banku Danych Lokalnych, w 2017 roku w gminie Lipinki mieszkały 6 802 osoby, w tym 3 349 mężczyzn oraz 3 453 kobiety. Gęstość zaludnienia wyniosła 102 os./km².

2.2. Stan zagospodarowania i uzbrojenia terenów.

2.2.1 Układ przestrzenny osadnictwa i jego charakter.

Na terenie gminy przeważa zabudowa jednorodzinna i siedliskowa. Zlokalizowana jest ona głównie wzdłuż istniejących dróg, w tym drogi wojewódzkiej i dróg powiatowych. Zabudowa nie jest znacznie rozproszona, co jest zjawiskiem pozytywnym.

Pod względem przestrzennym, najsilniej wyodrębnioną miejscowością jest wieś Lipinki. Jest ona ośrodkiem administracyjnym i usługowym, i położona jest w centralnej części gminy.

Spośród miejscowości wchodzących w skład gminy, najbardziej rozwinięte przestrzennie są Lipinki, Wójtowa i Kryg, które charakteryzują się największą powierzchnią terenów do zainwestowania. W obrębie wsi najczęściej występuje zabudowa rozlokowana wzdłuż dróg, jednak miejscami obserwuje się zabudowę rozproszoną. Występuje przewaga zabudowy siedliskowej oraz mieszkaniowej jednorodzinnej. We wsiach występują rezerwy terenowe pod nowe budownictwo.

Obszar gminy Lipinki podzielono na trzy obszary funkcjonalno-przestrzenne:

- obszar przyrodniczy o funkcji ekologicznej i ochronnej,
- obszar rolno-osadniczy o kierunku uprawowo-hodowlanym,
- obszar osadniczo-rolniczy o koncentracji osadnictwa i działalności gospodarczej.

2.2.2 Hierarchia sieci osadniczej.

Na terenie gminy występuje kilka miejscowości o liczbie mieszkańców powyżej 1000. Są nimi: Lipinki, Kryg, Wójtowa. Pozostałe miejscowości cechują się niższym stopniem zaludnienia. Powyżej 500 osób zamieszkuje w miejscowości Pagorzyna, natomiast w Bednarce i Rozdzielu mniej niż 500 osób.

Hierarchia sieci osadniczej na terenie gminy jest dwustopniowa:

- Nadrzędnym ośrodkiem centralnym jest miejscowość Lipinki, będąca głównym elementem funkcjonalno – przestrzennym. Jest siedzibą władz samorządowych i licznych ośrodków użyteczności publicznej, takiej jak Ośrodek Zdrowia, Szkoła Podstawowa, Gminne Przedszkole, Gminne Centrum Kultury, Biblioteka Publiczna, Dom Ludowy, dwór Byszewskich, a także punktów usługowych.
- Ośrodki podrzędne podstawowe stanowią pozostałe miejscowości znajdujące się na terenie gminy, w których świadczone usługi mają charakter przede wszystkim podstawowy w postaci sklepów, ale także w wybranych wsiach obiektów oświaty, kultury, sportu czy jednostki Ochotniczej Straży Pożarnej.

2.2.3 Rozmieszczenie i charakter terenów o funkcjach mieszkaniowych.

Tereny mieszkaniowe we wsiach na terenie gminy zlokalizowane są przede wszystkim wzdłuż głównych ciągów komunikacyjnych, zwykle o charakterze zabudowy zagrodowej. Miejscami budownictwa mieszkaniowego jednorodzinne skupione jest w postaci zwartych obszarów zabudowy.

W chwili obecnej tereny wiejskie mają znaczne rezerwy terenowe pomiędzy istniejącą zabudową. Należy dążyć do ich uzupełniania w celu zapobiegania dalszemu rozpraszaniu zabudowy oraz utworzeniu zwartych kompleksów.

2.3. Analiza planów zagospodarowania przestrzennego.

2.3.1 Obowiązujące miejscowe plany zagospodarowania przestrzennego.

Gmina Lipinki posiada 100% pokrycia swojej powierzchni planami zagospodarowania przestrzennego. Na terenie gminy obowiązuje miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego wraz ze zmianą nr 1 (U. Nr. XII/123/2016 z 25 lutego 2016 r.).

Wyżej wymienione plany miejscowe oraz zmiany zostały opracowane w trybie ustawy z dnia 27 marca 2003 roku o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym.

Na terenie gminy obowiązuje łącznie 29 planów miejscowych, w tym 28 zmian jednostkowych do miejscowego planu ogólnego zagospodarowania przestrzennego gminy Lipinki. Przywołane jednostkowe zmiany miejscowego planu ogólnego zagospodarowania przestrzennego gminy Lipinki zachowały moc i są traktowane jako samoistnie funkcjonujące miejscowe plany zagospodarowania przestrzennego.

GMINA LIPINKI			
1.	Zmiana dla dz. nr 384 o. Bednarka	Uchwała nr XVIII/149/08 Rady Gminy Lipinki z dnia 26 czerwca 2008 r.	Dz. Urz. Woj. Małop. Nr 505 poz. 3278 z dnia 30.07.2008 r.
2.	Zmiana dla dz. nr 1629 o. Wójtowa	Uchwała nr XVIII/148/08 Rady Gminy Lipinki z dnia 26 czerwca 2008 r.	Dz. Urz. Woj. Małop. Nr 505 poz. 3277 z dnia 30.07.2008 r.
3.	Zmiana dla dz. nr 1186/2 (część), 1182/21 o. Kryg	Uchwała nr XVIII/147/08 Rady Gminy Lipinki z dnia 26 czerwca 2008 r.	Dz. Urz. Woj. Małop. Nr 505 poz. 3276 z dnia 30.07.2008 r.
4.	Zmiana dla dz. nr 408/1, 412/1 o. Pagorzyna	Uchwała nr XVIII/146/08 Rady Gminy Lipinki z dnia 26 czerwca 2008 r.	Dz. Urz. Woj. Małop. Nr 505 poz. 3275 z dnia 30.07.2008 r.
5.	Zmiana dla dz. nr 2026/2 (część), 2026/16, 2026/26, 2005 o. Lipinki	Uchwała nr XVIII/145/08 Rady Gminy Lipinki z dnia 26 czerwca 2008 r.	Dz. Urz. Woj. Małop. Nr 505 poz. 3274 z dnia 30.07.2008 r.
6.	Zmiana dla dz. nr 1109/12, 1109/22 o. Wójtowa	Uchwała nr XXIII/191/08 Rady Gminy Lipinki z dnia 30 października 2008 r.	Dz. Urz. Woj. Małop. Nr 796 poz. 5746 z dnia 08.12.2008 r.
7.	Zmiana dla dz. nr 393/5, 1094/11 (część), 1581/4 (część) o. Kryg	Uchwała nr XXXIX/352/09 Rady Gminy Lipinki z dnia 30 grudnia 2009 r.	Dz. Urz. Woj. Małop. Nr 65 poz. 424 z dnia 09.03.2010 r.
8.	Zmiana dla dz. nr 2295 (część) o. Lipinki	Uchwała nr XXXIX/353/09 Rady Gminy Lipinki z dnia 30 grudnia 2009 r.	Dz. Urz. Woj. Małop. Nr 65 poz. 425 z dnia 09.03.2010 r.
9.	Zmiana dla dz. nr 1760/3 o. Lipinki	Uchwała nr XXXIX/354/09 Rady Gminy Lipinki z dnia 30 grudnia 2009 r.	Dz. Urz. Woj. Małop. Nr 65 poz. 426 z dnia 09.03.2010 r.
10.	Zmiana dla dz. nr 935/19, 214/2 o. Lipinki, 382/2, 70/1 (uchylona) o. Rozdziele, 1986 o. Wójtowa	Uchwała nr V/29/11 Rady Gminy Lipinki z dnia 25 lutego 2011 r.	Dz. Urz. Woj. Małop. Nr 145 poz. 1172 z dnia 24.03.2011 r.
11.	Zmiana dla dz. nr 1581/4 (część), 1581/5 (część) o. Kryg	Uchwała nr IX/75/2011 Rady Gminy Lipinki z dnia 11 sierpnia 2011 r.	Dz. Urz. Woj. Małop. Nr 423 poz. 3950 z dnia 06.09.2011 r.
12.	Zmiana dla dz. nr 2055/73, 2055/55 (część) o. Lipinki	Uchwała nr X/80/11 Rady Gminy Lipinki z dnia 13 września 2011 r.	Dz. Urz. Woj. Małop. Nr 469 poz. 4544 z dnia 05.10.2011 r.
13.	Zmiana dla dz. nr 420, 418/3 (część), 421/6 o. Bednarka	Uchwała nr XVII/132/12 Rady Gminy Lipinki z dnia 23 maja 2012 r.	Dz. Urz. Woj. Małop. poz. 2684 z dnia 11.06.2012 r.
14.	Zmiana dla dz. nr 99/1 (część) o. Kryg, 2058/10, 2092/4, 2092/5 o. Lipinki, 1750 o. Wójtowa	Uchwała nr XVII/133/12 Rady Gminy Lipinki z dnia 23 maja 2012 r.	Dz. Urz. Woj. Małop. poz. 2685 z dnia 11.06.2012 r.
15.	Zmiana dla dz. nr 2058/11 o. Lipinki	Uchwała nr XVII/134/12 Rady Gminy Lipinki z dnia 23 maja 2012 r.	Dz. Urz. Woj. Małop. poz. 2686 z dnia 11.06.2012 r.

16.	Zmiana dla dz. nr 1765, 1764/1, 1764/2, 1763/1 o. Lipinki	Uchwała nr XXVI/224/2013 Rady Gminy Lipinki z dnia 16 maja 2013 r.	Dz. Urz. Woj. Małop. poz. 3823 z dnia 06.06.2013 r.
17.	Zmiana dla dz. nr 386/2 (część) o. Bednarka	Uchwała nr XXIX/259/2013 Rady Gminy Lipinki z dnia 24 września 2013 r.	Dz. Urz. Woj. Małop. poz. 5757 z dnia 01.10.2013 r.
18.	Zmiana dla dz. nr 297/2 o. Rozdziele, 536/17 (część), 537 o. Pagorzyna, 756/9 (część), 757 o. Wójtowa	Uchwała nr XXIX/258/2013 Rady Gminy Lipinki z dnia 24 września 2013 r.	Dz. Urz. Woj. Małop. poz. 5814 z dnia 02.10.2013 r.
19.	Zmiana dla dz. nr 100/3, 245, 246, 247, 248, 253/5 o. Kryg	Uchwała nr XXXVI/308/2014 Rady Gminy Lipinki z dnia 26 marca 2014 r.	Dz. Urz. Woj. Małop. Poz. 2243 z dnia 15.04.2014 r.
20.	Zmiana dla dz. nr 452/4 o. Rozdziele	Uchwała nr XI/106/2015 Rady Gminy Lipinki z dnia 30 grudnia 2015 r.	Dz. Urz. Woj. Małop. poz. 568 z dnia 18.01.2016 r.
21.	Zmiana dla dz. nr 94/1, 109, 110/2, 111, 94/2, 110/1, 110/3 o. Rozdziele	Uchwała nr XI/107/2015 Rady Gminy Lipinki z dnia 30 grudnia 2015 r.	Dz. Urz. Woj. Małop. poz. 569 z dnia 18.01.2016 r.
22.	Zmiana dla dz. nr 2312/32, 2055/98, 2055/125, 1661/3, 1679/3 o. Lipinki, 1944/1 (część) o. Wójtowa, 567/53 o. Pagorzyna	Uchwała nr XVI/162/2016 Rady Gminy Lipinki z dnia 18 sierpnia 2016 r.	Dz. Urz. Woj. Małop. poz. 4873 z dnia 25.08.2016 r.
23.	Zmiana dla dz. nr 2030/1 (część), 2031/1 (część), 2524, 2031/9, 2025/7 (część) o. Lipinki	Uchwała nr XVI/163/2016 Rady Gminy Lipinki z dnia 18 sierpnia 2016 r.	Dz. Urz. Woj. Małop. Poz. 4872 z dnia 25.08.2016 r.
24.	Zmiana dla dz. nr 1955/4, 1952/10, 1475/2 (część), 1475/3 (część), 1475/4 (część) o. Lipinki, 426/2 (część), 428/1 (część), 427/2, 1076/1 (część), 1079/1 (część) o. Kryg, 108/1 (część), 1109/17 (część) o. Wójtowa	Uchwała nr XVII/171/2016 Rady Gminy Lipinki z dnia 4 października 2016 r.	Dz. Urz. Woj. Małop. Poz. 5915 z dnia 20.10.2016 r.
25.	11KS, o. Lipinki	Uchwała nr XVIII/181/2016 Rady Gminy Lipinki z dnia 28 października 2016 r.	Dz. Urz. Woj. Małop. Poz. 6673 z dnia 23.11.2016 r.
26.	Zmiana dla dz. nr 1350/1, 1350/2, 1110 (część), 1114/2 (część) o. Kryg, 565/29, 565/30 o. Pagorzyna	Uchwała nr XIX/194/2016 Rady Gminy Lipinki z dnia 23 listopada 2016 r.	Dz. Urz. Woj. Małop. Poz. 7595 z dnia 14.12.2016 r.
27.	Zmiana dla dz. nr 1944/1, 1944/3 o. Wójtowa	Uchwała nr XXXVIII/362/2018 Rady Gminy Lipinki z dnia 19 października 2019 r.	Dz. Urz. Woj. Małop. Poz. 7526 z dnia 07.11.2018 r.
28.	Zmiana dla dz. nr 1182/19 o. Kryg, 1597 (część), 1980 o. Wójtowa, 423/4, 2055/55 o. Lipinki	Uchwała nr III/21/2018 Rady Gminy Lipinki z dnia 28 grudnia 2018 r.	Dz. Urz. Woj. Małop. Nr poz. 152 z dnia 07.01.2019 r.

2.3.2 Opracowywane miejscowe plany zagospodarowania przestrzennego.

Na obszarze gminy Lipinki przystąpiono do zmian Miejsowego Planu Zagospodarowania Przestrzennego Gminy Lipinki dla następujących działek:

- część działki nr 1557/5 oraz działek 1500/2, 1501/2 w Krygu z przeznaczeniem pod budynki gospodarczo-składowe związane ze szkółkarstwem,
- działka nr 1413/1, obręb Kryg z przeznaczeniem pod działki budowlane,
- działka nr 2240/2, obręb Lipinki z przeznaczeniem pod działki budowlane.

2.4. Ruch budowlany.

2.4.1 Wnioski o zmianę studium i planów miejscowych.

W latach 2008 – 2018 wpłynęło duża ilość wniosków o zmianę przeznaczenia terenów, zarówno do „Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Lipinki” jak i miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego gminy. Ukazują one kierunek ruchu budowlanego na terenie gminy Lipinki. W poniższej tabeli przedstawiono zbiorcze zestawienia wniosków (złożonych do Studium).

W trakcie procedury planistycznej sporządzania Studium wpłynęło 214 wniosków od osób prywatnych, 6 wniosków Sołectwa, sołtysów i Radnych oraz 13 wniosków złożonych przez instytucje. Wnioski dotyczyły przede wszystkim zmiany przeznaczenia działek na działki budowlane i przeznaczenia na cele mieszkalne. Wpłynęły również wnioski dotyczące zmiany przeznaczenia na zabudowę mieszkaniową z dopuszczeniem usług oraz kilka wniosków dotyczących funkcji przemysłowej lub eksploatacji surowców.

Wnioski osób prywatnych złożone w trakcie procedury planistycznej w 2018 r.			
lp.	Obręb	Liczba wniosków	Przeznaczenie
1.	Kryg	3 1 1 58	zabudowa mieszkaniowo-usługowa infrastruktura nie dotyczy studium zabudowa mieszkaniowa
2.	Wójtowa	6 30	zabudowa mieszkaniowo-usługowa zabudowa mieszkaniowa
3.	Bednarka	1 1 10	zabudowa mieszkaniowo-usługowa nie dotyczy studium zabudowa mieszkaniowa
4.	Rozdziele	1 1 6	zabudowa mieszkaniowo-usługowa zabudowa zagrodowa zabudowa mieszkaniowa
5.	Pagorzyna	1 14	nie dotyczy studium zabudowa mieszkaniowa
6.	Lipinki	1 1 2 6 2 73	zabudowa usługowa zabudowa przemysłowa tereny przeznaczone do zalesienia zabudowa mieszkaniowo-usługowa eksploatacja kruszywa naturalnego zabudowa mieszkaniowa

Wnioski Sołtysów, Radnych złożone w trakcie procedury planistycznej w 2018 r.			
lp.	Obręb	Liczba wniosków	Przeznaczenie
1.	Kryg	2 1 1	terenu usług sportu infrastruktura komunikacyjna zabudowa mieszkaniowa
2.	Wójtowa	-	-
3.	Bednarka	1	działka rolna
4.	Rozdziele	1	parking
5.	Pagorzyna	-	-
6.	Lipinki	-	-

2.4.2 Wydane decyzje o warunkach zabudowy i zagospodarowania terenu oraz decyzje o ustaleniu lokalizacji inwestycji celu publicznego.

Od 2005 r. obszar gminy w całości pokryty jest planami miejscowymi, w związku z tym pozwolenia na budowę wydawane są na podstawie wypisu i wrysu z miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego. Pokrycie w 100% obszaru gminy planami pozwala na racjonalne gospodarowanie przestrzenią.

3. Stan ładu przestrzennego i wymogi jego ochrony.

Układ przestrzenny gminy ma charakter harmonijny, który zakłócony jest miejscowo rozproszeniem układów przestrzennych. Krajobraz posiada naturalne cechy. Wsie charakteryzują się dawnym, pasmowym układem z zauważalnym rozproszeniem zabudowy. Na obszarze gminy występuje zabudowa siedliskowa oddalona od zabudowy wsi. Istniejąca zabudowa warunkuje dalszy rozwój osadnictwa na istniejących zasadach zagospodarowania przestrzennego oraz na wyznaczonych planem terenach sąsiadujących z nimi.

Uwarunkowaniem jest konieczność zachowania walorów krajobrazowych, istniejących na terenach chronionych oraz wzdłuż obiektów i urządzeń infrastruktury technicznej. Utrzymanie dotychczasowej poprawnej kondycji różnorodnych składników środowiska przyrodniczego tj. doliny cieków, terenów roślinności, terenów rolniczych, wymaga dalszej prawidłowej gospodarki i kontynuowania działań poprawy stanu środowiska przyrodniczego i zachowania wysokich walorów przyrodniczych gminy.

Na całym obszarze gminy Lipinki należy dążyć do harmonizacji zabudowy poprzez budowanie zabudowy plombowej i próby zwarcia zabudowy wiejskiej.

4. Stan środowiska.

4.1. Podstawowe elementy środowiska.

4.1.1 Geomorfologia, budowa geologiczna i surowce mineralne.

Gmina Lipinki położona jest w Megaregionie Region Karpacki, Prowincji Karpaty Zachodnie z Podkarpaciem Zachodnim i Północnym, Podprowincji Zewnętrzne Karpaty Zachodnie. Niemal w całości znajduje się na obszarze Makroregionu Pogórze Środkowobeskidzkie, Mezo-regionu Pogórze Jasielskie. Jedynie niewielki, południowy fragment przynależy do Makroregionu Beskidy Środkowe, Mezo-regionu Beskid Niski. Gmina położona jest na terenie wschodnich Karpat Fliszowych. Budowa geologiczna wykazuje obecność utworów z okresu czwartorzędu i paleogenu. Starsze osady, z okresu paleogenu reprezentowane

są przez piaskowce, łupki, zlepieńce, margle, iłowce, mułowce i rogowce. Młodszy okres, czwartorzęd, wykształcony jest w postaci: lessów piaszczystych, pyłów lessopodobnych, piaskowców, mułowców, iłowców, a także piasków, żwirów, mad rzecznych, mułków rzecznych, torfów i namułów, przede wszystkim zlokalizowanych w dolinach rzecznych.

Na obszarze gminy występują liczne kopaliny. W gminie występują złoża ropy naftowej, dla których wyznaczono obszary i tereny górnicze (Kryg, Lipinki, Bednarka) oraz złoża kamienia drogowego i budowlanego (Lipinki). W południowej części gminy (Rozdziele) wyznaczony został obszar górniczy złoża wód mineralnych „Wapienne”. W Bednarce zlokalizowany jest punkt eksploatacji i oczyszczania gazu. Ponadto, w obrębie gminy przeprowadzano także odwierty w celach poszukiwawczych gazu łupkowego.

Ze względu na charakter rzeźby terenu, a także występujące deniwelacje, obszar gminy podzielić można na:

- Tereny górskie, których cechą charakterystyczną są znaczne wysokości (500 do 733 m n.p.m. (szczyty Ferdel – 648 m n.p.m., Barwinok – 670 m n.p.m.); silnymi deniwelacjami terenu (250 – 400 m ponad dna dolin); rozczłonkowaniem rzeźby; zróżnicowaniem kąta nachylenia stoków (miejscami do 20°– 25°);
- Tereny pogórzy średnich, których stoki są zaokrąglone, wypukło – wklęsłe. Ich wierzchowiny sięgają od 350 do 500 m n.p.m. Kąt nachylenia stoków wynosi około 8° - 15°, miejscami może dochodzić do 20°. Obejmują one: ciąg wzniesień we wschodniej części gminy pomiędzy Bednarką a Pagorzyną (Las Rękaw, Las Biczewskiego, Łysa Góra – 448 m n.p.m.); wzniesienia w strefie granicznej Krygu i Męciny Wielkiej (Krygowska Góra – 491 m n.p.m.) oraz wzniesienia na przedpolu Magury Wątkowskiej; Ostrzeż – 427 m n.p.m.; Cieklińska Góra – 513 m n.p.m.);
- Tereny pogórzy niskich, charakteryzujące się występowaniem szerokich, rozległych i spłaszczonych garbów, porozdzielanych płytkimi, nieckowatymi dolinami. Ich wierzchowiny znajdują się na wysokości 330 – 390 m n.p.m. a deniwelacje sięgają tylko 60 – 100 m. Posiadają stoki łagodne (5° – 8°). Występują w zachodniej i północnej części gminy (Kryg, Lipinki, Wójtowa);
- Tereny kotlin i dolin rzecznych, które rozdzielają płaskie garby pogórzy. Ich szerokość waha się od 200 do 800 m, często występują podmokłe dna, meandrujące koryta oraz bardzo słabo wykształcony poziom tarasów.

4.1.2 Wody powierzchniowe.

Gmina Lipinki w całości położona jest w zlewni rzeki Ropy. Funkcję odwadniającą pełnią potoki, w tym największy Libuszanka z licznymi dopływami (60% powierzchni gminy), a także Bednarka. Cechują się one górskim reżimem hydrologicznym. Na terenie gminy charakterystycznym elementem sieci hydrograficznej są rowy melioracyjne o funkcji odwadniającej.

Potoki zlokalizowane na obszarze gminy Lipinki cechują się wysoką zmiennością przepływów, z uwagi na niską retencyjność podłoża. Typowymi zjawiskami dla przedmiotowego obszaru są krótkotrwałe wezbrania i gwałtowne przybory wód. Dla znacznej części terenu gminy wody powierzchniowe nie stanowią zagrożenia powodziowego. Występuje ono jednakże dla terenów zlokalizowanych przede wszystkim wzdłuż ich brzegów. Liczne czynniki, w tym budowa morfologiczna, czy urozmaicony kształt koryt potęgują zjawiska o charakterze powodziowym. W celu ograniczenia meandrowania pomniejsze cieki zostały częściowo skanalizowane.

4.1.3 Wody podziemne.

Przedmiotowy region cechuje się niską zasobnością w wody podziemne i został oznaczony jako obszar deficytowy. Obszar gminy Lipinki znajduje się w zasięgu JCWPd nr 151 (PLGW2000151), którego łączna powierzchnia wynosi około 2648 km² i stanowi dorzecze Wisły. Zwierciadło wód podziemnych stabilizuje się na głębokości 0,0 -1,2 m p.p.t. w szerokich dolinach potoków (Libuszanka, Wójtowianka,

Bednarka, Rozdzielanka), które stanowią główne źródła zaopatrzenia ludności w wodę. W strefie pogórzy niskich na głębokości 0,3 – 1,5 m p.p.t., zaś w strefie pogórzy wysokich wykazuje największe zróżnicowanie (od 4,0 do 10,0 m p.p.t.). W najwyższych partiach gminy (na utworach zwietrzelinowych) zwierciadło wód znajduje się na głębokości 6 – 18 m p.p.t.

Zbiorniki wód podziemnych należące do bardziej wydajnych zlokalizowane są w uszczelinionych piaskowcach, z których zbudowane są najwyższe grzbiety oraz, we wspomnianych wyżej, żwirowo – piaszczystych utworach aluwialnych. Płytsze, mniej o niższej zasobności, występują w pokrywach zwietrzelinowych. Wody podziemne zasilane są w zdecydowanej części infiltracyjnie, co powoduje znaczne wahania poziomu ich zwierciadła. Najwyższe poziomy rejestruje się w okresie wiosennym, zaś najniższe w okresie jesienno – zimowym.

4.1.4 Klimat lokalny.

Gmina Lipinki znajduje się w małopolskim regionie klimatycznym. Cechuje się on chłodną zimą oraz długim latem. Według klasyfikacji M. Hessa, ze względu na położenie gmina Lipinki znajduje się w dwóch piętrach: umiarkowanie chłodnym (powyżej 550 m n.p.m.), oraz umiarkowanie ciepłym (do wysokości 500 – 550 m n.p.m.). Znaczna część gminy zlokalizowana jest w piętrze umiarkowanie ciepłym, w którym średnia roczna temperatura wynosi ok. 7,60°C. Najwyższe temperatury notowane są w lipcu (średnio 17,4°C), zaś najniższe w styczniu (średnio -4°C). Osiągane wartości temperatury obniżają się wraz ze wzrostem wysokości n.p.m. Na obszarze gminy Lipinki obserwuje się zjawisko inwersji termicznej, której zasięg jest zróżnicowany. Klimat występujący w regionie cechuje się kontynentalizmem, czego przejawem jest stosunkowo wysoka amplituda temperatur. Długość okresu wegetacyjnego waha się od 203 dni w obrębie pogórzy, do 180 w najwyższych, zalesionych partiach.

Roczna suma opadów w regionie uzależniona jest od wysokości terenu. W wyższych partiach (w południowej i wschodniej części gminy) wynosi około 850 mm rocznie, natomiast w niższych, w północnych, centralnych i zachodnich regionach, osiąga około 670 mm rocznie. Rozkład opadów jest nierównomierny, największe ilości notowane są w lipcu (1/5 rocznej sumy), zaś najniższe w lutym (1/24 rocznej sumy). Zimą, opady są magazynowane są w postaci pokrywy śnieżnej. Pokrywa utrzymuje się od 74 dni w roku (północ gminy), do prawie 100 dni (południe gminy), przy czym śnieg zalega dłużej na stokach o ekspozycji północnej, przeciętnie 2 tygodnie.

4.1.5 Gleby.

Ze względu na warunki geologiczne i morfologiczne warunki glebowe w gminie Lipinki są zróżnicowane.

W części górskiej, na stromych stokach, znajdują się gleby brunatne i bielcowe, wytworzone z glin pylastych oraz pyłów zalegających na rumoszu zwietrzelinowym. Zawartość szkieletu w tych glebach jest zróżnicowana. Zaliczone zostały do V i VI klasy bonitacyjnej, o niskich walorach produkcyjnych. Posiadają jednakże wysokie walory hydrologiczne, głównie w zakresie alimentacji wód podziemnych.

W części pogórskiej gminy przeważają gleby brunatne i pseudobielcowe, wytworzone z lessów i utworów lessopodobnych. Występują głównie w obrębie grzbietów i stoków. Posiadają III lub IV klasę bonitacyjną, ich walory produkcyjne są znaczne. Lokalnie, na terenach zagłębień są oglejone.

W płaskich dolinach i kotlinach występują gleby o wysokich walorach produkcyjnych, są to głównie mady (lekkie, średnie lub ciężkie), zaliczone do III i IV klasy bonitacyjnej. Z uwagi na występowanie okresowych podmokłości i znacznego nawilgocenia, wymagają drenażu.

Większość gleb występujących na terenie gminy to tzw. gleby minutowe, na których stosowanie zabiegów mechanicznych jest utrudnione (po opadach są one silnie sklejone; w okresie suszy są zbite).

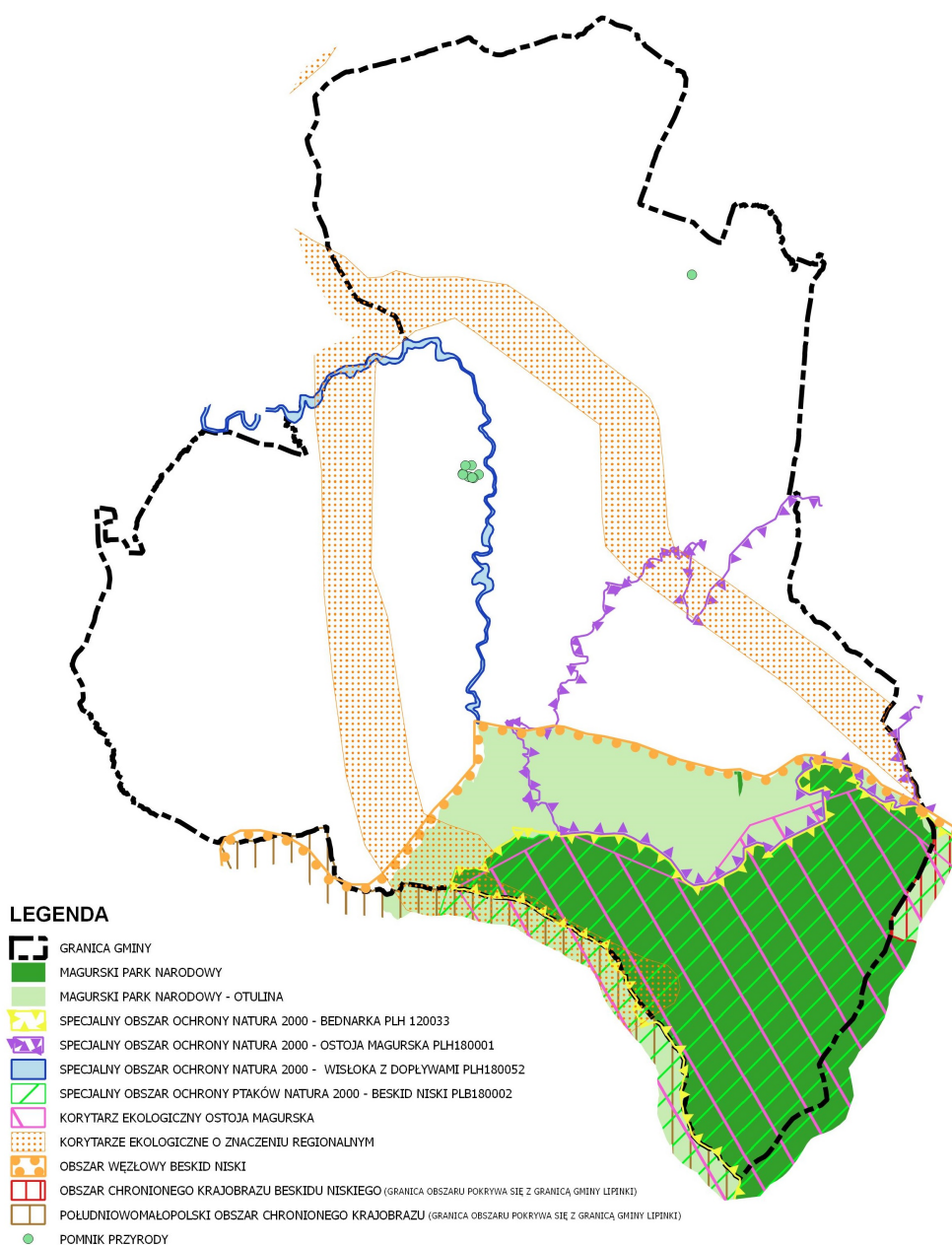
4.2. Obszary i obiekty przyrodnicze prawnie chronione (fauna i flora).

W granicach gminy Lipinki występują następujące formy ochrony przyrody (na podstawie centralnego rejestru form ochrony – prowadzonego przez Generalną Dyрекcję Ochrony Środowiska):

- Magurski Park Narodowy z otuliną
- Obszar Natura 2000 Ostoja Magurska PLH 180001,
- Obszar Natura 2000 Ostoja Bednarka PLH 120033,
- Obszar Natura 2000 Ostoja Wisłoka z Dopływami PLH 180052,
- Obszar Specjalnej Ochrony Ptaków Natura 2000 Beskid Niski PLB 180002,
- Korytarz Ekologiczny Ostoja Magurska,
- 5 Pomników Przyrody,

oraz korytarze ekologiczne o znaczeniu regionalnym i Obszar Węzłowy Beskid Niski.

Ponadto gmina graniczy od strony południowo-zachodniej z Południowomałopolskim Obszarem Chronionego Krajobrazu, a od południowo – wschodniej z Obszarem Chronionego Krajobrazu Beskidu Niskiego.

4.2.1 Obszary Natura 2000

Obszar Natura 2000 Ostoja Magurska PLH180001 został ustanowiony Decyzją Komisji Wspólnot z dnia 25 stycznia 2008 r., przyjmującą na mocy dyrektywy Rady 92/43/EWG pierwszy zaktualizowany wykaz terenów mających znaczenie dla Wspólnoty, składających się na alpejski region biogeograficzny (notyfikowana jako dokument nr C(2008) 271) (2008/218/WE).

Obszar Natura 2000 Ostoja Magurska zajmuje powierzchnię 20104,7300 ha. Zlokalizowany jest w centralnej części Beskidu Niskiego, w górnej części doliny Wisłoki.

Południowa część zlokalizowana jest wzdłuż granicy ze Słowacją, północna zaś obejmuje pasmo Magury Wątkowskiej (Kornuty 830 m n.p.m. i Wątkowa 847 m n.p.m.). We wschodniej części występuje ciąg garbów (Kolanin 707 m n.p.m., Kamień 714 m n.p.m., Świerzowa 803 m n.p.m.).

Rzeźbę terenu cechuje lokalizacja długich grzbietów, które przebiegają z północnego zachodu na południowy wschód, a także licznych garbów. Są one porozcinane dolinami o pochodzeniu erozyjnym i denudacyjnym.

Obszar Natura 2000 Ostoja Magurska obejmuje Magurski Park Narodowy, rezerwat Kornuty (ważny ze względu na ochronę nietoperzy), oraz pas wilgotnych łąk zlokalizowanych w północnej części. Występuje jeden kompleks (przede wszystkim leśny), który porozcinany jest dolinami cieków – w części wschodniej doliną Wilszni, w części zachodniej Wisłoki, a także nieliczne enklawy zbiorowisk nieleśnych. Występująca roślinność ma charakter przejściowy między Karpatami Wschodnimi, a Zachodnimi, ze względu na lokalizację obszaru. Obszar cechuje się bogatą florą, którą tworzy ok. 800 gatunków roślin naczyniowych, w tym także rzadkich i chronionych, 204 gatunków mchów, 57 gatunków wątrobowców, 91 gatunków śluzowców, 675 gatunków grzybów wielkoowocnikowych i 145 gatunków porostów.

Teren jest istotną ostoją fauny puszczańskiej. Występują tu drapieżniki, takie jak niedźwiedź, ryś, wilk. Ponadto, jest ważnym miejscem występowania nietoperzy.

Na terenie *Obszaru Natura 2000 Ostoja Magurska PLH180001* stwierdzono obecność:

- 33 gatunków z Załącznika II Dyrektywy Rady 92/43/EWG, w tym 30 gatunków zwierząt i 3 gatunki roślin
- 15 rodzajów siedlisk z Załącznika I Dyrektywy Rady 92/43/EWG

Przedmiotem ochrony *Obszaru Natura 2000 Ostoja Magurska PLH180001* są następujące siedliska:

- 3220 Pionierska roślinność na kamieńcach górskich potoków
- 3230 Zarośla wrześni na kamieńcach i żwirowiskach górskich potoków
- 3240 Zarośla wierzby siwej na kamieńcach i żwirowiskach górskich potoków
- 6230 Bogate florystycznie górskie i niżowe murawy bliźniczkowe
- 6430 Ziołorośla górskie (*Adenostylion alliariae*) i ziołorośla nadrzeczne (*Convolvuletalia sepium*)
- 6510 Niżowe i górskie świeże łąki użytkowane ekstensywnie (*Arrhenatherion elatioris*)
- 6520 Górskie łąki konietlicowe i mietlicowe użytkowane ekstensywnie (*Polygono-Trisetion* i *Arrhenatherion*)
- 7230 Górskie i nizinne torfowiska zasadowe o charakterze młak, turzycowisk i mechowisk
- 8310 Jaskinie nieudostępnione do zwiedzania
- 9110 Kwaśne buczyny (*Luzulo-Fagion*)
- 9130 Żyzne buczyny (*Dentario glandulosae-Fagenion*, *Galio odorati-Fagenion*)
- 9170 Grąd środkowoeuropejski i subkontynentalny (*Galio-Carpinetum*, *Tilio-Carpinetum*)
- 9180 Jaworzyny i lasy klonowo-lipowe na stromych stokach i zboczach (*Tilio platyphyllis-Acerion pseudoplatani*)
- 91E0 Łęgi wierzbowe, topolowe, olszowe i jesionowe (*Salicetum albae*, *Populetum albae*, *Alnenion*)

glutinoso-incanae, olsy źródliskowe))

- 9410 Górskie bory świerkowe (*Piceion abietis* część - zbiorowiska górskie)

Przedmiotem ochrony Obszaru Natura 2000 Ostoja Magurska PLH180001 są następujące gatunki roślin:

- 1939 Rzepik szczeciniasty *Agrimonia pilosa*
- 1381 Widłoząb zielony *Dicranum viride*
- 1386 Bezlist okrywowy *Buxbaumia viridis*

Przedmiotem ochrony Obszaru Natura 2000 Ostoja Magurska PLH180001 są następujące gatunki zwierząt:

- 1303 Podkowiec mały *Rhinolophus hipposideros*
- 1308 Mopek zachodni *Barbastella barbastellus*
- 1321 Nocek orzęsiony *Myotis emarginatus*
- 1323 Nocek Bechsteina *Myotis bechsteinii*
- 1324 Nocek duży *Myotis myotis*
- 1337 Bóbr europejski *Castor fiber*
- 1352 Wilk *Canis lupus*
- 1354 Niedźwiedź brunatny *Ursus arctos*
- 1355 Wydra *Lutra lutra*
- 1361 Ryś europejski *Lynx lynx*
- 1166 Traszka grzebieniasta *Triturus cristatus*
- 2001 Traszka karpacka *Triturus montandoni*
- 1193 Kumak górski *Bombina variegata*
- 2503 Brzanka *Barbus peloponnesius (carpathicus)*
- 1014 Poczwarówka zwężona *Vertigo angustior*
- 1084 Pachnica dębowa *Osmoderma eremita*
- 1086 Zgniotek cynobrowy *Cucujus cinnaberinus*
- 1087 Nadobnica alpejska *Rosalia alpina*
- 4026 Zagłębek bruzdkowany *Rhysodes sulcatus*
- 4014 Biegacz urozmaicony *Carabus variolosus*
- 1059 Modraszek telejus *Phengaris teleius*
- 1061 Modraszek nausitous *Phengaris nausithous*
- 6199 Krasopani hera *Euplagia quadripunctaria*
- 1060 Czerwończyk nieparek *Lycaena dispar*

Dla Obszaru Natura 2000 Ostoja Magurska PLH180001 nie ustanowiono planu zadań ochronnych.

Obszar Natura 2000 Wisłoka z dopływami PLH180052 został ustanowiony Decyzją Komisji z dnia 10 stycznia 2011 r. w sprawie przyjęcia na mocy dyrektywy Rady 92/43/EWG czwartego zaktualizowanego wykazu terenów mających znaczenie dla Wspólnoty, składających się na kontynentalny region biogeograficzny (notyfikowana jako dokument nr C(2010) 9669)(2011/64/UE).

Obszar Natura 2000 Wisłoka z dopływami zajmuje powierzchnię 2651,0300 ha. Obejmuje rzekę Wisłokę, prawobrzeżny dopływ Wisły, od północnej granicy Obszaru Natura 2000 Ostoja Magurska do mostu drogowego na trasie Pilzno-Kamienica. Ponadto, obejmuje także dopływy:

- Iwielka, od mostu (miejscowość Draganowa) do ujścia,
- Kamienica, od mostu (trasa Brzostek-Smarzowa w miejscowości Siedliska-Bogusz) do ujścia,

- Ropa, zapory zbiornika Klimkówka do ujścia z dopływami: Sękówką od mostu na drodze Ropica – Małastów do ujścia, Olszynką od mostu na trasie Nagórze - Wlk. Strona (przy ujściu Czermianki) do ujścia, Libuszańką od mostu na trasie Rozdziele - Bednarka do ujścia (w obrębie gminy Lipinki),
- Jasiołka, od mostu (trasa Barwinek-Dukla w miejscowości Trzciana) do ujścia

Średnia szerokość rzeki Wisłoki wynosi 40 m, a sięga 2 km. Średnia głębokość to 0,7-1,0 m. Cechuje się zmiennym przepływem oraz wysokimi wahaniami poziomu, różnica w poziomie zaś sięgać może nawet 5m. Charakter rzeki jest zróżnicowany. W górnym biegu ma ona charakter górski, cechuje się dużą zmiennością przepływu, zależącą przede wszystkim od ilości i intensywności opadów. W okresach o silnych opadach występują duże i gwałtowne wezbrania. Dno stanowią przede wszystkim mady, piaski i żwiry rzeczne, stąd, w efekcie intensywnych opadów deszczu, obserwuje się silne zmętnienie wody. Poniżej Magurskiego Parku Narodowego Wisłoka zmienia swój charakter. Na terenach niżej położonych, płaskich, a także w dolinach, występują lasy mieszane i iglaste, użytki zielone i grunty orne, zaś dno rzeki wypełnia piaskowiec, łupek, piasek, żwir. Rzeka płynie swobodnie, tworząc rozmaite zakola i meandry.

Poza obszarem koryta rzeki Wisłoki i dopływów, do *Obszaru Natura 2000 Wisłoka z dopływami* włączone zostały przede wszystkim siedliska łąkowe, na których porasta roślinność nadrzeczna. Ich charakter i zajmowana powierzchnia jest zróżnicowana. Typowo występują w postaci pasów wzdłuż brzegów, miejscami jednakże tworzą rozległe obszary leśno-zaroślowych ekosystemów łąkowych. Dodatkowo, włączone zostały także łąki świeże i zmiennowilgotne, w tym rzadkie w Karpatach łąki trzęślicowe, które występują nad Iwielką i Kłopotnicą.

Terenu *Obszaru Natura 2000 Wisłoka z dopływami* bogaty jest w florę i faunę. W jego obrębie występują liczne zbiorowiska roślinne. Za najcenniejsze uznano m.in. lasy i zarośla łąkowe, które w wielu miejscach wyróżniają się charakterem zbliżonym do naturalnego. Do obszaru ostoi włączano także zbiorowiska grądowe. Bogate siedliskowo są starorzecza, zlokalizowane w dolinach Wisłoki i Ropy, w otoczeniu których znajdują się rozmaite zbiorowiska łąkowe, a także liczne gatunki chronione i rzadkie roślin naczyniowych. Bogactwo flory sprzyja rozwojowi fauny. *Obszar Natura 2000 Wisłoka z dopływami* jest ostoją wielu cennych, z punktu widzenia gospodarki i ochrony, gatunków ryb. W Wisłoce stwierdzono obecność 30 gatunków ryb, w dorzeczu Jesiołki 20 gatunków ryb, w rzece Ropie 12 gatunków ryb (wartość ta zwiększa się w dolnym odcinku rzeki do 21 gatunków).

Rzeka Wisłoka z dorzeczem objęta jest krajowym programem restytucji ryb wędrownych. Jej dopływy uważane są za jedno z podstawowych cieków o walorach, które uznawane są za podstawowe tarlisko anadromicznych ryb wędrownych i siedlisko ryb prądolubnych, którymi zainteresowana jest Unia Europejska. Obecnie, w efekcie współpracy Okręgów Polskiego Związku Wędkarskiego w Krośnie i w Rzeszowie a także Instytutu Rybactwa Śródlądowego, trwają prace nad restytucją gatunków reofilnych i wędrownych, w tym certy, łosocia, troci i jesiotra ostronosego.

Na terenie *Obszaru Natura 2000 Wisłoka z dopływami* PLH180052 stwierdzono obecność:

- 4 gatunków ryb z załącznika II Dyrektywy siedliskowej, z których jeden jest objęty trwającą restytucją.

Przedmiotem ochrony *Obszaru Natura 2000 Wisłoka z dopływami* PLH180052 są następujące siedliska:

- 3130 Brzegi lub osuszane dna zbiorników wodnych ze zbiorowiskami z *Littorelletea*, *Isoëto-Nanojuncetea*
- 3150 Starorzecza i naturalne eutroficzne zbiorniki wodne ze zbiorowiskami z *Nympheion*, *Potamion*
- 3220 Pionierska roślinność na kamieńcach górskich potoków
- 3230 Zarośla wrześni na kamieńcach i żwirowiskach górskich potoków
- 3240 Zarośla wierzby siwej na kamieńcach i żwirowiskach górskich potoków
- 3270 Zalewane muliste brzegi rzek
- 6230 Bogate florystycznie górskie i niżowe murawy bliźniczkowe
- 6410 Zmiennowilgotne łąki trzęślicowe (*Molinion*)

- 6430 Ziołorośla górskie (*Adenostylion alliariae*) i ziołorośla nadrzeczne (*Convolvuletalia sepium*)
- 6510 Niżowe i górskie świeże łąki użytkowane ekstensywnie (*Arrhenatherion elatioris*)
- 9110 Kwaśne buczyny (*Luzulo-Fagion*)
- 9130 Żyzne buczyny (*Dentario glandulosae-Fagenion*, *Galio odorati-Fagenion*)
- 9170 Grąd środkowoeuropejski i subkontynentalny (*Galio-Carpinetum*, *Tilio-Carpinetum*)
- 9180 Jaworzyny i lasy klonowo-lipowe na stromych stokach i zboczach (*Tilio platyphyllis-Acerion pseudoplatani*)
- 91E0 Łęgi wierzbowe, topolowe, olszowe i jesionowe (*Salicetum albae*, *Populetum albae*, *Alnenion glutinoso-incanae*, olsy źródłiskowe))
- 91F0 Łęgowe lasy dębowowiązowo-jesionowe (*Ficario-Ulmetum*)

Przedmiotem ochrony *Obszaru Natura 2000 Wisłoka z dopływami* PLH180052 są następujące gatunki zwierząt:

- 5094 Brzana karpacka *Barbus peloponnesius*
- 1337 Bóbr europejski *Castor fiber*
- 1163 Klujek kamienny *Cottus gobio*
- 1096 Minóg strumieniowy *Lampetra planeri*
- 1355 Wydra *Lutra lutra*
- 1060 Czerwończyk nieparek *Lycaena dispar*
- 6179 *Phengaris nausithous*
- 6177 *Phengaris teleius*
- 5339 Różanka europejska *Rhodeus amarus*
- 1106 Łosoś atlantycki *Salmo Salar*
- 1032 Skójką gruboskorupowa *Unio crassus*

Dla *Obszaru Natura 2000 Wisłoka z dopływami* PLH180052 nie ustanowiono planu zadań ochronnych.

Obszar Natura 2000 Bednarka PLH 120033 został ustanowiony Decyzją Komisji z dnia 12 grudnia 2008 r., przyjmującą na mocy dyrektywy Rady 92/43/EWG drugi zaktualizowany wykaz terenów mających znaczenie dla Wspólnoty, składających się na kontynentalny region biogeograficzny (notyfikowana jako dokument nr C(2008) 8039)(2009/93/WE).

Obszar Natura 2000 Bednarka zajmuje powierzchnię 1291,9300 ha. Według regionalizacji fizyczno-geograficznej (Kondracki, 2002), zlokalizowany jest na obszarze Mezoregionu Pogórze Jasielskie, natomiast według regionalizacji geobotanicznej Matuszkiewicza (2008), znajduje się w obrębie Działu Wschodniokarpackiego i Karpat Wschodnich, zaś podzielony jest między jednostki: Okręg Dołów Jasielsko-Sanockich, Podokręg Gorlicki, a także Podokręg Beskidu Niskiego, Okręg Beskidu Niskiego Środkowego „Przełęcz Dukielska – Dolina Ropy”.

Obszar Natura 2000 Bednarka zbudowany jest z trzeciorzędowych utworów fliszowych jednostki magurskiej. Najwyższe wzniesienia powstały na skałach najtwardszych, piaskowcach, cechujących się wysoką odpornością na wietrzenie, obniżenia natomiast budują utwory bardziej podatne na procesy wietrzenia, z większą zawartością łupków. Często występują tu gleby powstałe z pyłów, glin pylastych i ilów pylastych. Na zboczach i stokach o wysokim wyniesieniu znajdują się często gleby brunatne o charakterze inicjalnym, w niższych położeniach zaś gleby brunatne powstałe na lessach i utworach lessopodobnych, które charakteryzują się wyższą wartością produkcyjną. Ponadto, w dolinach rzek i potoków występują mady, zaś miejscowo na zboczach, przy ograniczonym odpływie, gleby torfowe. Tereny te narażone są często na występowanie ruchów masowych na zboczach. Sieć hydrologiczna najsilniej rozwinięta jest w południowo – wschodniej części terenu. Tworzą ją niewielkie ciek. Powiązane z ciekami zarośla stanowią korytarze ekologiczne i drogi migracji dla wielu gatunków.

W obrębie *Obszaru Natura 2000 Bednarka* wyróżnia się kulminacja Cieklinki (510 m n.p.m.), która w kierunku zachodnim łączy się z przez przełęcz z zalesionym wzniesieniem Rękaw. W środkowej części (miejsce lokalizacji wsi Bednarka) zlokalizowane jest kotlinowe obniżenie, umiejscowione między Cieklinką i Rękawem, a wzniesieniami Perehyba i Ferdel. W części południowej płynie Bednarka z dopływami. Zlokalizowane są tu także najniższe zbocza wzniesień Beskidu Niskiego, spośród których najbardziej wyraźnym jest Łysa Góra, będąc południowo – zachodnią granicą terenu.

Na terenie *Obszaru Natura 2000 Bednarka* znajdują się kompleksy leśne Cieklinka (północno – wschodnia i wschodnia część) oraz Rękaw (część północno – zachodnia), o istotnym znaczeniu społeczno – gospodarczym. Znajdują się tu lasy w zarządzie Lasów Państwowych, a także niewielkie obszary lasów prywatnych i większe lasów komunalnych. Ponadto, krajobraz uzupełniają teren łąk i pastwisk, stanowiące podstawę gospodarki rolnej, a także łąki i zalesienia, istniejące i powstające w celu zwiększenia możliwości migracji zwierząt.

Przedmiotem ochrony *Obszaru Natura 2000 Bednarka PLH 120033* są następujące siedliska:

- 6510 Niżowe i górskie świeże łąki użytkowane ekstensywnie (*Arrhenatherion elatioris*)
- 9110 Kwaśne buczyny (*Luzulo-Fagion*)
- 9130 Żyzne buczyny (*Dentario glandulosae-Fagenion*, *Galio odorati-Fagenion*)
- 9170 Grąd środkowoeuropejski i subkontynentalny (*Galio-Carpinetum*, *Tilio-Carpinetum*)
- 9180 Jaworzyny i lasy klonowo-lipowe na stromych stokach i zboczach (*Tilio platyphyllis-Acerion pseudoplatani*)
- 91E0 Łęgi wierzbowe, topolowe, olszowe i jesionowe (*Salicetum albae*, *Populetum albae*, *Alnenion glutinoso-incanae*, olsy źródliskowe))

Przedmiotem ochrony *Obszaru Natura 2000 Bednarka PLH 120033* są następujące gatunki roślin:

- *Gladiolus imbricatus*

Przedmiotem ochrony *Obszaru Natura 2000 Bednarka PLH 120033* są następujące gatunki zwierząt:

- 1193 Kumak górski *Bombina variegata*
- 1060 Czerwończyk nieparek *Lycaena dispar*
- 1303 Podkowiec mały *Rhinolophus hipposideros*

Dla *Obszaru Natura 2000 Bednarka PLH 120033* Zarządzeniem Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Krakowie i Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Rzeszowie z dnia 5 sierpnia 2014 r., publikowane w Dzienniku Urzędowym Województwa podkarpackiego, poz. 2231, w sprawie ustanowienia planu zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000 Bednarka PLH120033, ustanowiono plan zadań ochronnych.

Obszar Specjalnej Ochrony Ptaków Natura 2000 Beskid Niski PLB 180002 został ustanowiony rozporządzeniem Ministra Środowiska z dnia 05.09.2007 r. zmieniające rozporządzenie w sprawie obszarów specjalnej ochrony ptaków Natura 2000 (Dz.U.07.179.1275).

Obszar Natura 2000 Beskid Niski zajmuje powierzchnię 151966,6100 ha. Zlokalizowany jest w górach, w miejscu zwężenia i największego obniżenia łuku karpackiego, o wysokości nie większej niż 1000 m n.p.m. W zachodniej części występują utwory jednostki magurskiej, gdzie często znajdują się formy skaliste. Pasma położone są względem siebie równolegle, w układzie północny-zachód – południowy-wschód, są one wąskie, a ich stoki strome. We wschodniej części występują fałdy i łuski dukielskie, ustawione stromo, a także wysoko wyniesione grzbiety. Taka struktura jest przyczyną możliwego występowania ruchów masowych.

Na terenie Beskidu Niskiego zlokalizowane są obszary źródliskowe licznych rzek: Białej, Ropy, Wiśłoki, Wiśłoka, Jasiołki. Ich występowanie silnie wpływa na rzeźbę terenu, w wielu miejscach rozcinając powierzchnię przełomami. Obszar ten jest ponadto bogaty w wody mineralne.

W obrębie *Obszaru Natura 2000 Beskid Niski* zbiorowiska roślinne występują w dwóch piętrach. W pierwszym, piętrze pogórza, dominują grunty orne i użytki zielone, a miejscowo pojawiają się grądy. W drugim natomiast, piętrze regla dolnego, znajdują się buczyny i nasadzenia świerkowe.

Na terenie *Obszaru Natura 2000 Beskid Niski PLB 180002* stwierdzono obecność:

- co najmniej 40 gatunków ptaków z Załącznika I Dyrektywy Ptasiej
- 18 gatunków z Polskiej Czerwonej Księgi (PCK).

Co więcej, Beskid Niski charakteryzuje się największą w Polsce, i możliwie, że także w Unii Europejskiej, liczebnością orlika krzykliwego i puszczyka uralskiego. Jest to także jedna z najważniejszych w Polsce ostoi orła przedniego, bociana czarnego, dzięciołów - zielonosiwego, białostrzywego, białostrzywego, trójpalczastego oraz muchołówki małej wysoka jest też liczebność derkacza.

W okresie lęgowym obszar zasiedla co najmniej 1% populacji krajowej (C6) następujących gatunków ptaków: bocian czarny, dzięcioł białostrzy, orlik krzykliwy (PCK), orzeł przedni (PCK), puszczyk uralski (PCK), sóweczka (PCK), włóchatka (PCK).

Przedmiotem ochrony *Obszaru Natura 2000 Bednarka PLH 120033* są następujące gatunki ptaków:

- A168 Brodziec piskliwy *Actitis hypoleucos*
- A223 Włóchatka *Aegolius funereus*
- A229 Zimorodek *Alcedo atthis*
- A091 Orzeł Przedni *Aquila chrysaetos*
- A089 Orlik krzykliwy *Aquila pomarina*
- A104 Jarząbek *Bonasa Bonasia*
- A215 Puchacz *Bubo Bubo*
- A224 Lelek *Caprimulgus europaeus*
- A031 Bocian *Ciconia Ciconia*
- A030 Bocian Czarny *Ciconia nigra*
- A264 Pluszcz *Cinclus Cinclus*
- A080 Gadożer zwyczajny *Circaetus gallicus*
- A081 Błotniak stawowy *Circus aeruginosus*
- A082 Błotniak zbożowy *Circus cyaneus*
- A084 *Circus pygargus*
- A231 Kraska *Coracias garrulus*
- A122 Derkacz *Crex Crex*
- A239 Dzięcioł białostrzy *Dendrocopos leucotos*
- A238 *Dendrocopos medius*
- A429 *Dendrocopos syriacus*
- A236 *Dryocopus martius*
- A103 Sokół wędrowny *Falco peregrinus*
- A321 *Ficedula albicollis*
- A320 *Ficedula parva*
- A217 Sóweczka zwyczajna *Glaucidium passerinum*
- A127 Żuraw zwyczajny *Grus Grus*
- A075 Bielik *Haliaeetus albicilla*
- A338 Gąsiorek *Lanius collurio*
- A246 Lerka *Lullula arborea*

- A272 Podróżniczek *Luscinia svecica*
- A073 Kania czarna *Milvus migrans*
- A074 Kania ruda *Milvus Milvus*
- A261 Pliszka górska *Motacilla cinerea*
- A344 Orzechówka *Nucifraga caryocatactes*
- A094 Rybołów *Pandion haliaetus*
- A072 Trzmielojad *Pernis apivorus*
- A241 Dzięcioł trójpalczasty *Picoides tridactylus*
- A234 Dzięcioł zielonosiwy *Picus canus*
- A193 Rybitwa rzeczna *Sterna hirundo*
- A220 Puszczyk uralski *Strix uralensis*
- A307 Jarzębatka *Sylvia nisoria*
- A166 Łęczak, Brodziec leśny *Tringa glareola*
- A282 Drozd obrożny *Turdus torquatus*

Dla Obszaru Natura 2000 Beskid Niski PLB 180002 nie ustanowiono planu zadań ochronnych.

4.2.2 Parki Narodowe.

Magurski Park Narodowy został ustanowiony na podstawie Rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 24 listopada 1994 r. w sprawie utworzenia Magurskiego Parku Narodowego (Dz. U. Nr 126, poz. 618). W tej kwestii wydano także Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 18 lutego 2013 r. w sprawie nadania statutu Magurskiemu Parkowi Narodowemu z siedzibą w Krempnej (Dz. U. z 2013 r. poz. 310).

Magurski park Narodowy zajmuje powierzchnię 19961,9200 ha. Zlokalizowany jest w obrębie gmin: **Lipinki**, Dębowiec, Sękowa, Krempna, Dukla, Nowy Żmigród, Osiek Jasielski.

Otulina Magurskiego Parku Narodowego obejmuje powierzchnię 22967,0000 ha.

Magurski Park Narodowy swoim zasięgiem obejmuje znaczną część obszaru źródłiskowego Wisłoki.

Na obszarze parku zabronione jest przede wszystkim:

- polowanie, łowiectwo, zabijanie dzikich zwierząt, w szczególności wymienionych poniżej gatunków,
- pozyskiwanie i niszczenie drzew i innych gatunków roślin,
- składowanie odpadów,
- niszczenie gleb,
- wydobywanie kopalin,
- stosowanie środków chemicznych w gospodarce,
- zbieractwo, ruch pojazdów poza wyznaczonymi trasami,
- zakłócanie ciszy,
- umieszczanie tablic, reklam, napisów, innych niż dozwolone znaki porządkowe,
- wykonywanie lotów statkami powietrznymi poniżej 2 km,

Przedmiotem **ściślej** ochrony *Magurskiego Parku Narodowego* są następujące gatunki zwierząt:

Płazy:

- Traszka karpacka *Lissotriton montandoni*
- Traszka grzebieniasta *Triturus cristatus*
- Kumak górski *Bombina variegata*
- Rzekotka drzewna *Hyla arborea*
- Ropucha zielona *Bufo viridis*

Ptaki

- Bocian biały *Ciconia ciconia*

- Bocian czarny *Ciconia nigra*
- Łabędź niemy *Cygnus olor*
- Trzmielojad *Pernis apivorus*
- Gadożer *Circaetus gallicus*
- Kania ruda *Milvus milvus*
- Błotniak stawowy *Circus aeruginosus*
- Błotniak łąkowy *Circus pygargus*
- Błotniak zbożowy *Circus cyaneus*
- Jastrząb *Accipiter gentilis*
- Krogulec *Accipiter nisus*
- Myszolów zwyczajny *Buteo buteo*
- Myszolów włochaty *Buteo lagopus*
- Orlik krzykliwy *Clanga pomarina*
- Orzeł przedni *Aquila chrysaetos*
- Pustułka *Falco tinnunculus*
- Kobuz *Falco subbuteo*
- Jarząbek *Bonasa bonasia*
- Przepiórka *Coturnix coturnix*
- Derkacz *Crex crex*
- Kokoszka wodna *Gallinula chloropus*
- Żuraw *Grus grus*
- Sieweczka rzeczna *Charadrius dubius*
- Czajka *Vanellus vanellus*
- Kszyk *Gallinago gallinago*
- Batalion *Philomachus pugnax*
- Brodziec samotny *Tringa ochropus*
- Brodziec piskliwy *Actitis hypoleucos*
- Śmieszka *Larus ridibundus*
- Siniak *Columba oenas*
- Sierpówka *Streptopelia decaocto*
- Turkawka *Streptopelia turtur*
- Kukułka *Cuculus canorus*
- Puchacz *Bubo bubo*
- Sóweczka *Glaucidium passerinum*
- Włochatka *Aegolius funereus*
- Puszczyk zwyczajny *Strix aluco*
- Puszczyk uralski *Strix uralensis*
- Sowa uszata *Asio otus*
- Lelek *Caprimulgus europaeus*
- Jerzyk *Apus apus*
- Zimorodek *Alcedo atthis*
- Dudek *Upupa epops*
- Krętogłów *Jynx torquilla*
- Dzięcioł zielonosiwy *Picus canus*
- Dzięcioł zielony *Picus viridis*
- Dzięcioł czarny *Dryocopus martius*
- Dzięcioł duży *Dendrocopos major*
- Dzięcioł średni *Dendrocopos medius*

- Dzięcioł białogrzbiety *Dendrocopos leucotos*
- Dzięciołek *Dendrocopos minor*
- Dzięcioł trójpalczasty *Picoides tridactylus*
- Skowronek polny *Alauda arvensis*
- Skowronek borowy *Lullula arborea*
- Dymówka *Hirundo rustica*
- Oknówka *Delichon urbicum*
- Świergotek drzewny *Anthus trivialis*
- Świergotek łąkowy *Anthus pratensis*
- Pliszka żółta *Motacilla flava*
- Pliszka siwa *Motacilla alba*
- Pliszka górska *Motacilla cinerea*
- Jemiołuszka *Bombycilla garrulus*
- Pluszcz *Cinclus cinclus*
- Strzyżyk *Troglodytes troglodytes*
- Pokrzywnica *Prunella modularis*
- Rudzik *Erithacus rubecula*
- Słowik szary *Luscinia luscinia*
- Kopciuszek *Phoenicurus ochruros*
- Pleszka *Phoenicurus phoenicurus*
- Pokląskwa *Saxicola rubetra*
- Kląskawka *Saxicola rubicola*
- Białorzytka *Oenanthe oenanthe*
- Drozd obrożny *Turdus torquatus*
- Kos *Turdus merula*
- Kwicoł *Turdus pilaris*
- Śpiewak *Turdus philomelos*
- Drożdżik *Turdus iliacus*
- Paszkoł *Turdus viscivorus*
- Strumieniówka *Locustella fluviatilis*
- Łozówka *Acrocephalus palustris*
- Trzcinniczek *Acrocephalus scirpaceus*
- Zaganiacz *Hippolais icterina*
- Piegża *Sylvia curruca*
- Cierniówka *Sylvia communis*
- Pokrzewka ogrodowa *Sylvia borin*
- Pokrzewka czarnołbista *Sylvia atricapilla*
- Świstunka *Phylloscopus sibilatrix*
- Pierwiosnek *Phylloscopus collybita*
- Piecuszek *Phylloscopus trochilus*
- Mysikrólik *Regulus regulus*
- Zniczek *Regulus ignicapillus*
- Muchotłówka szara *Musicapa striata*
- Muchotłówka mała *Ficedula parva*
- Muchotłówka białoszyja *Ficedula albicollis*
- Muchotłówka żałobna *Ficedula hypoleuca*
- Raniuszek *Aegithalos caudatus*
- Sikora uboga *Poecile palustris*

- Sikora czarnogłówna *Poecile montanus*
- Sikora czubata *Lophophanes cristatus*
- Sikora sosnowa *Periparus ater*
- Sikora modra *Cyanistes caeruleus*
- Sikora bogatka *Parus major*
- Kowalik *Sitta europaea*
- Pełzacz leśny *Certhia familiaris*
- Pełzacz ogrodowy *Certhia brachydactyla*
- Remiz *Remiz pendulinus*
- Wilga *Oriolus oriolus*
- Gąsiorek *Lanius collurio*
- Srokosz *Lanius excubitor*
- Sójka *Garrulus glandarius*
- Orzechówka *Nucifraga caryocatactes*
- Kawka *Corvus monedula*
- Szpak *Sturnus vulgaris*
- Wróbel *Passer domesticus*
- Mazurek *Passer montanus*
- Zięba *Fringilla coelebs*
- Jer *Fringilla montifringilla*
- Kulczyk *Serinus serinus*
- Dzwoniec *Chloris chloris*
- Szczygieł *Carduelis carduelis*
- Czyż *Spinus spinus*
- Makolągwa *Linaria cannabina*
- Czeczotka *Acanthis flammea*
- Krzyżodziób świerkowy *Loxia curvirostra*
- Dziwonia *Erythrura erythrura*
- Gil *Pyrrhula pyrrhula*
- Grubodziób *Coccothraustes coccothraustes*
- Trznadel *Emberiza citrinella*
- Potrzos *Emberiza scheniclus*
- Potrzeszcz *Miliaria calandra*

Ssaki:

- Podkowiec mały *Rhinolophus hipposideros*
- Mroczek posrebrzany *Vespertilio murinus*
- Mroczek późny *Eptesicus serotinus*
- Borowiec wielki *Nyctalus noctula*
- Smużka *Sicista betulina*
- Orzesznica *Musccardinus avellanarius*
- Niedźwiedź brunatny *Ursus arctos*
- Wilk *Canis lupus*
- Żbik *Felis sylvestris*
- Ryś *Lynx lynx*

Przedmiotem **częściowej** ochrony *Magurskiego Parku Narodowego* są następujące gatunki zwierząt:

Ptaki:

- Czapla siwa *Ardea cinerea*
- Kormoran *Phalacrocorax carbo*
- Sroka *Pica pica*
- Gawron *Corvus frugilegus*
- Kruk *Corvus corax*
- Wrona *Corvus corone*

Ssaki:

- Gronostaj *Mustela erminea*
- Łasica *Mustela nivalis*
- Jeż wschodni *Erinaceus roumanicus*
- Wiewiórka pospolita *Sciurus vulgaris*
- Popielica *Glis glis*
- Ryjówka aksamitna *Sorex araneus*
- Ryjówka malutka *Sorex minutus*
- Ryjówka górską *Sorex alpinus*
- Zębiełek białawy *Crocidura leucodon*
- Zębiełek karliczek *Crocidura suaveolens*
- Rzęsorek rzeczek *Neomys fodiens*
- Rzęsorek mniejszy *Neomys anomalus*
- Kret *Talpa europaea*
- Bóbr europejski *Castor fiber*
- Karczownik ziemnowodny *Arvicola amphibius*
- Badyłarka *Micromys minutus*
- Mysz zaroślowa *Apodemus sylvaticus*
- Wydra *Lutra lutra*

Płazy:

- Traszka górską *Ichthyosaura alpestris*
- Traszka zwyczajną *Lissotriton vulgaris*
- Salamandra plamista *Salamandra salamandra*
- Żaba trawna *Rana temporaria*
- Ropucha szara *Bufo bufo*

Gady:

- Jaszczurka żyworodną *Zootoca vivipara*
- Jaszczurka zwinka *Lacerta agilis*
- Padalec *Anguis fragilis*
- Żmija zygzakowatą *Vipera berus*
- Zaskroniec *Natrix natrix*

Ryby:

- Piekienińca *Alburnoides bipunctatus*
- Brzanka *Barbus peloponnesius*
- Śliz *Barbatula barbatula*
- Głowacz przegopłetwy *Cottus poecilopus*
- Głowacz białopłetwy *Cottus gobio*

- Różanka *Rhodeus amarus*

Przedmiotem prawnej ochrony *Magurskiego Parku Narodowego* są następujące gatunki flory (wg. Rozp. MŚ z 9.10.2014 roku):

Ochrona całkowita:

- *Aconitum moldavicum* – tojad mołdawski
- *Aconitum lasiocarpum ssp. podolicum* – tojad wschodniokarpacki
- *Agrimonia pilosa* – rzepik szczeciniasty
- *Botrychium multifidum* – podejrzon rutolistny
- *Cephalanthera damasonium* - buławnik wielkokwiatowy
- *Cephalanthera longifolia* – buławnik mieczolistny
- *Coeloglossum viride* – ozorka zielona
- *Corallorhiza trifida* – żłobik koralowaty
- *Dactylorhiza fuchsi* – kukułka Fuchsa
- *Dianthus armeria* – goździk kosmaty
- *Drosera rotundifolia* – rosiczka okrągłolistna
- *Epipactis palustris* – kruszczyk błotny
- *Epipactis purpurata* – kruszczyk siny
- *Gentiana cruciata* – goryczka krzyżowa
- *Gentiana pneumonanthe* – goryczka wąskolistna
- *Gladiolus imbricatus* – mieczyk dachówkowaty
- *Gymnadenia conopsea* – gółka długoostrogowa
- *Iris sibirica* – kosaciec syberyjski
- *Lilium martagon* – lilia złotogłów
- *Orchis mascula* – storczyk męski
- *Orchis morio* – storczyk samicy
- *Phyllitis scolopendrium* – jęczyznik zwyczajny
- *Pinus rhaetica* – sosna drzewokosa
- *Polystichum aculeatum* – paprotnik kolczysty
- *Staphylea pinnata* – kłokoczka południowa
- *Tofieldia calyculata* – kosatka kielichowa
- *Traunsteinera globosa* – storczyca kulista

Ochrona częściowa:

- *Aconitum variegatum* – tojad dzióbaty
- *Aquilegia vulgaris* – orlik pospolity
- *Allium ursinum* – czosnek niedźwiedzi
- *Arum alpinum* – obrazki alpejskie
- *Aruncus sylvestris* – parzydło leśne
- *Atropa belladonna* – pokrzyk wilcza jagoda
- *Blechnum spicant* – podrzeń żebrowiec
- *Carlina acaulis* – dziewięciśń bezłodygowy
- *Centaurium erythraea* – centuria pospolita
- *Colchicum autumnale* – zimowit jesienny
- *Crocus scepusiensis (?)* - szafran spiski
- *Dactylorhiza incarnata* – kukułka krwista
- *Dactylorhiza maculata* – kukułka plamista
- *Dactylorhiza majalis* – kukułka szerokolistna
- *Daphne mezereum* – wawrzynek wilczełyko
- *Digitalis grandiflora* – naparstnica zwyczajna

- *Epipactis helleborine* – kruszczyk szerokolistny
- *Galanthus nivalis* – śnieżyczka przebiśnieg
- *Gentiana asclepiadea* – goryczka trojeściowa
- *Gentianella ciliata* – goryczuszka orzęsiona
- *Huperzia selago* – wroniec widlasty
- *Listera ovata* – listera jajowata
- *Lycopodium annotinum* – widłak jałowcowaty
- *Lycopodium clavatum* – widłak goździsty
- *Matteucia struthiopteris* – pióropusznik strusi
- *Menyanthes trifoliata* – bobrek trójlistkowy
- *Myricaria germanica* – września pobrzeżna
- *Neottia nidus-avis* – gnieźnik leśny
- *Pedicularis palustris* – gnidosz błotny
- *Platanthera bifolia* – podkolan biały
- *Platanthera chlorantha* – podkolan zielonawy
- *Primula elatior* – pierwiosnka wyniosła
- *Pyrola minor* – gruszyca mniejsza
- *Pyrola rotundifolia* – gruszyca zielonawa
- *Scopolia carniolica* – lulecznica kraińska
- *Taxus baccata* – cis pospolity
- *Veratrum lobelianum* – ciemiężca zielona

(źródło: <http://www.magurskipn.pl/>)

Dla *Magurskiego Parku Narodowego* wyznaczono zadania ochronne, które określone zostały przez Zarządzenie Ministra Środowiska z dnia 12 stycznia 2018 r. w sprawie zadań ochronnych dla Magurskiego Parku Narodowego (Dziennik Urzędowy Ministra Środowiska Dz. Urz. z 2018 r. poz. 10).

W kontekście ochrony, dokument wskazuje istniejące i potencjalne zagrożenia, oraz sposoby ich ograniczania bądź likwidacji. Określa sposoby czynnej ochrony ekosystemów, gatunków flory i fauny, a także wskazuje obszary objęte czynną i krajobrazową ochroną ścisłą.

4.2.3 Obszary Chronionego Krajobrazu.

Z gminą graniczy od południowo-zachodniej strony **Południowomałopolski Obszar Chronionego Krajobrazu**, który został utworzony na podstawie Rozporządzenia Nr 27 Wojewody Nowosądeckiego z dnia 1 października 1997 r. w sprawie wyznaczenia Obszaru Chronionego Krajobrazu Województwa Nowosądeckiego (Dziennik Urzędowy Województwa Nowosądeckiego - Dz. Urz. z 1997 r. Nr 43, poz. 147).

W kwestii Południowomałopolskiego Obszaru Chronionego Krajobrazu wydano także poniższe akty prawne:

- Rozporządzenie Nr 92/06 Wojewody Małopolskiego z dnia 24 listopada 2006 r. w sprawie Południowomałopolskiego Obszaru Chronionego Krajobrazu (Dziennik Urzędowy Województwa Małopolskiego, Dz. Urz. z dnia 24 listopada 2006 r. Nr 806, poz. 4862).
- Rozporządzenie Nr 9/07 Wojewody Małopolskiego z dnia 6 lipca 2007 r. zmieniające rozporządzenia w sprawie obszarów chronionego krajobrazu położonych na terenie województwa małopolskiego (Dziennik Urzędowy Województwa Małopolskiego, Dz. Urz. z 2007 r. Nr 499, poz. 3294)
- UCHWAŁA NR XVIII/299/12 SEJMIKU WOJEWÓDZTWA MAŁOPOLSKIEGO z dnia 27 lutego 2012 r. w sprawie Południowomałopolskiego Obszaru Chronionego Krajobrazu (Dziennik Urzędowy Województwa Małopolskiego, Dz. Urz. z dnia 20 marca 2012 r. poz. 1194)
- UCHWAŁA NR XXXIV/578/13 SEJMIKU WOJEWÓDZTWA MAŁOPOLSKIEGO z dnia 25 marca 2013 r. w sprawie zmiany Uchwały Nr XVIII/299/12 Sejmiku Województwa Małopolskiego z dnia 27 lutego

2012 roku w sprawie Południowomałopolskiego Obszaru Chronionego Krajobrazu (Dziennik Urzędowy Województwa Małopolskiego Dz. Urz. z 2013 r. poz. 3130)

Południowomałopolski Obszar Chronionego Krajobrazu zajmuje powierzchnię 364176,0000 ha. Większość obszaru stanowi teren węzłów i korytarzy ekologicznych sieci ECONET-PI. Obszar Chronionego Krajobrazu jest otuliną bądź strefą ochronną (przejściową) dla licznych obiektów przyrodniczych, cechujących się wysoką wartością. W granicach obszaru ekosystemu leśne są zróżnicowane. Do cennych ekosystemów naturalnych należy zaliczyć: ekosystem rzeki Białki z przełomem, kompleksy torfowisk wysokich w pld-zach. części Kotliny Orawsko-Nowotarskiej (tzw. Torfowiska Orawskie), a także izolowane skałki Pasa Skalic Nowotarskich i Spiskich.

Czynna ochrona ekosystemów leśnych, w celu zachowania ich trwałości oraz zwiększania różnorodności biologicznej obejmuje (**wg strony <http://www.gorlice.krakow.lasy.gov.pl/>**):

- utrzymanie ciągłości i trwałości ekosystemów leśnych;
- sprzyjanie tworzeniu zwartych kompleksów leśnych;
- tworzenie i odtwarzanie stref ekotonowych, celem zwiększenia bioróżnorodności;
- utrzymywanie i tworzenie leśnych korytarzy ekologicznych ze szczególnym uwzględnieniem możliwości migracji dużych ssaków;
- zalesianie i zadrzewianie gruntów mało przydatnych do produkcji rolnej i nie przeznaczonych na inne cele, z wyłączeniem terenów na których występują nieleśne siedliska przyrodnicze podlegające ochronie, siedliska gatunków roślin, grzybów i zwierząt związanych z ekosystemami nieleśnymi, a także miejsca pełniące funkcje punktów i ciągów widokowych na terenach o dużych wartościach krajobrazowych;
- pozostawianie drzew o charakterze pomnikowym, drzew dziuplastych, części drzew obumarłych, aż do całkowitego ich rozkładu;
- zachowanie śródleśnych cieków, mokradeł, polan, torfowisk, wrzosowisk, muraw kserotermicznych i piaszkowych oraz polan o wysokiej bioróżnorodności;
- utrzymanie odpowiedniego poziomu wód gruntowych dla zachowania siedlisk wilgotnych i bagiennych;
- zachowanie siedlisk chronionych i zagrożonych gatunków roślin, zwierząt i grzybów;
- działania na rzecz czynnej ochrony oraz restytucji rzadkich i zagrożonych gatunków roślin, zwierząt i grzybów.
- utrzymanie poziomu wód gruntowych odpowiedniego dla zachowania bioróżnorodności;
- zachowanie i odtwarzanie korytarzy ekologicznych;
- zachowanie siedlisk chronionych i zagrożonych gatunków roślin, zwierząt i grzybów;
- działania na rzecz czynnej ochrony oraz restytucji rzadkich i zagrożonych gatunków roślin, zwierząt i grzybów.

4.2.4 Obszar węzłowy Beskid Niski

Obszar węzłowy charakteryzuje się wysoką bioróżnorodnością i naturalnym charakterem, jest ostoją cennych gatunków i ekosystemów. Swoim zasięgiem obejmuje:

- Fragmenty Magurskiego Parku Narodowego, chronionego również jako Specjalny Obszar Ochrony Siedlisk Ostoja Magurska. MPN stanowi biocentrum obszaru węzłowego.
- Obszar Specjalnej Ochrony Ptaków Beskid Niski.
- Specjalne Obszary Ochrony Siedlisk Wisłoka z dopływami, Biała Tarnowska, Bednarka.
- Obszary Ostoi Nietoperzy Powiatu Gorlickiego, Ostoi Nietoperzy Nawojowa, Ostoi Nietoperzy Łabowa oraz w północnej części obszaru rezerwat florystyczny Jelenia Góra.
- Południowomałopolski Obszar Chronionego Krajobrazu.
- Liczne kompleksy leśne, z których dużą część stanowią ekosystemy rzadkie i ginące w Europie oraz lasy wodochronne.

W ramach ochrony bioróżnorodności obszaru, wyznacza się następujące zasady zagospodarowania:

- ograniczenia w zagospodarowaniu obszarów objętych ochroną, zabezpieczających przedmiot ochrony,
- regulowana dostępność turystyczna i zagospodarowania turystycznego na obszarach Magurskiego Parku Narodowego,
- stosowanie ekologicznych zasad gospodarki leśnej,
- utrzymanie tradycyjnego kośno-pasterskiego użytkowania łąk,
- utrzymanie czystości cieków naturalnej struktury koryt rzecznych,
- zachowanie terenów naturalnej mikroretencji: podmokłych, źródłowych, bagiennych,
- zagospodarowanie otoczenia ostroji nietoperzy z utrzymaniem bazy żerowiskowej i drożności wlotów.

4.2.5 Korytarze ekologiczne o znaczeniu regionalnym

System korytarzy ekologicznych dla Województwa Małopolskiego opracowany został w formie *Bazy danych przestrzennych o korytarzach ekologicznych w Małopolsce (RDOŚ, 2012 r.)*. W głównym stopniu zachowanie regionalnej i ponadregionalnej ciągłości ekologicznej gwarantuje lokalna polityka przestrzenna. Zasady zagospodarowania przestrzennego powiązań ekologicznych powinny być ukierunkowane na:

- zachowanie ich ciągłości, polegającej na utrzymaniu terenów przyrodniczych stanowiących koncentracje i naturalne trasy migracji zwierząt i roślin,
- utrzymanie terenów leśnych, szczególnie drzewostanów starych oraz zalesianie nowych terenów z uwzględnieniem wymagań ekologii oraz obowiązującymi planami urządzania lasu oraz ochronę lasów glebochronnych i wodochronnych,
- ochronę naturalnych dolin rzek i potoków przed zainwestowaniem, w tym również zapewnienie drożności cieków wodnych wraz z ich odbudową biologiczną,
- zachowanie terenów podmokłych, łąk wilgotnych, terenów bagiennych w stanie naturalnym,
- ograniczenie ingerencji turystycznej, szczególnie motorowej (strefy ciszy) w rejonach siedlisk i tras migracji zwierząt,
- w przypadku korytarzy biegnących przez tereny zabudowy rozproszonej, zachowanie powiązań przyrodniczych (zakaz tworzenia nowych barier, przegradzania istniejących tras migracji),
- tam, gdzie kolizje są niemożliwe do uniknięcia, zapewnienie przejść i połączeń w formie sztucznej.

4.2.6 Pomniki przyrody.

Na obszarze gminy Lipinki zlokalizowane są następujące Pomniki Przyrody:

Nr	Data ustanowienia:	Rodzaj tworu:	Gatunek drzewa:	Wysokość [m], Pierśnica [cm]:	Położenie:	Akt prawny:
1.	1953-12-28	Drzewo	Dąb szypułkowy - Quercus robur	22.0 m 191.0 cm	Przy leśniczówce	Orzeczenie RI. VIb-13/P/33/53 z dnia 28.12.1953 roku Dz. Urz. WRN w Rzeszowie z 1954 Nr 2 poz 9 Ogłoszenie Wojewody Krośnieńskiego z dnia 10.12.1990 roku w sprawie uznania za pomniki przyrody

						Dziennik Urzędowy Wojewody Krośnieńskiego Nr 27/90, poz. 248
2.	1992-04-25	Drzewo	b.d.	25.0 m 138.0 cm	W zabytkowym parku podworskim	Rozporządzenie Wojewody Krośnieńskiego Nr 15 z 24 marca 1992 r. w sprawie uznania za pomniki przyrody niektórych drzew znajdujących się na obszarze województwa Krośnieńskiego Dziennik Urzędowy Województwa Krośnieńskiego Nr 7, poz. 49 z dnia 10 kwietnia 1992 r.
3.	1992-04-25	Drzewo	Lipa szerokolistna - Tilia platyphyllos	24.0 m 126.0 cm	W zabytkowym parku podworskim	Rozporządzenie Wojewody Krośnieńskiego Nr 15 z 24 marca 1992 r. w sprawie uznania za pomniki przyrody niektórych drzew znajdujących się na obszarze województwa Krośnieńskiego Dziennik Urzędowy Województwa Krośnieńskiego Nr 7, poz. 49 z dnia 10 kwietnia 1992 r.
4.	1992-04-25	Grupa drzew	Dąb szypułkowy - Quercus robur	a) 25.0 m 139.0 cm b) 22.0 m 111.0 cm c) 26.0 m 94.0 cm d) 19.0 m 99.0 cm e) 22.0 m 123.0 cm	W zabytkowym parku podworskim	Rozporządzenie Wojewody Krośnieńskiego Nr 15 z 24 marca 1992 r. w sprawie uznania za pomniki przyrody niektórych drzew znajdujących się na obszarze województwa Krośnieńskiego Dziennik Urzędowy Województwa Krośnieńskiego Nr 7, poz. 49 z dnia 10 kwietnia 1992 r.
5.	1992-04-25	Grupa drzew	Olsza czarna - Alnus glutinosa	a) 25.0 m 102.0 cm b) 23.0 m 76.0 cm	W zabytkowym parku podworskim	Rozporządzenie Wojewody Krośnieńskiego Nr 15 z 24 marca 1992 r. w sprawie uznania za pomniki przyrody niektórych drzew znajdujących się na obszarze województwa Krośnieńskiego Dziennik Urzędowy Województwa Krośnieńskiego Nr 7, poz. 49 z dnia 10 kwietnia 1992 r.

Tabela 1: Wykaz Pomników Przyrody na terenie gminy Lipinki (źródło: <https://www.gdos.gov.pl/>)

5. Stan rolniczej i leśnej przestrzeni produkcyjnej.

5.1. Rolnicza przestrzeń produkcyjna.

Gmina Lipinki ma charakter przede wszystkim rolniczy. Znaczącą powierzchnię gminy wyznacza rzeźba korzystna dla użytkowania rolniczego, zaś urozmaicona geomorfologia decyduje o możliwościach turystycznej aktywizacji terenu. Największy udział w podziale powierzchni gminy przypada na użytki rolne.

Strukturę użytkowania gruntów przedstawiono poniżej:

Struktura gruntów – według kierunków wykorzystania stan na 2014 r.		
Powierzchnia		
Jednostka miary		
ogółem w ha	ha	6646
ogółem w km ²	km2	66
Powierzchnia geodezyjna kraju według kierunków wykorzystania		
powierzchnia ogółem	ha	6646
powierzchnia lądowa	ha	6601
użytki rolne razem	ha	4265
użytki rolne - grunty orne	ha	2428
użytki rolne - sady	ha	30
użytki rolne - łąki trwałe	ha	537
użytki rolne - pastwiska trwałe	ha	1060
użytki rolne - grunty rolne zabudowane	ha	209
użytki rolne - grunty pod rowami	ha	1
grunty leśne oraz zadrzewione i zakrzewione razem	ha	2137
grunty leśne oraz zadrzewione i zakrzewione - lasy	ha	2076
grunty leśne oraz zadrzewione i zakrzewione - grunty zadrzewione i zakrzewione	ha	61
grunty pod wodami razem	ha	45
grunty pod wodami powierzchniowymi płynącymi	ha	45
grunty zabudowane i zurbanizowane razem	ha	194
grunty zabudowane i zurbanizowane - tereny mieszkaniowe	ha	7
grunty zabudowane i zurbanizowane - tereny inne zabudowane	ha	6
grunty zabudowane i zurbanizowane - tereny zurbanizowane niezabudowane	ha	1
grunty zabudowane i zurbanizowane - tereny rekreacji i wypoczynku	ha	6
grunty zabudowane i zurbanizowane - tereny komunikacyjne - drogi	ha	174
nieużytki	ha	3
tereny różne	ha	2

Tabela 2: Struktura użytkowania gruntów gminy Lipinki (źródło: BDL - <http://stat.gov.pl/>)

Na terenie gminy istotny udział mają gleby o średniej przydatności dla produkcji rolnej z dużym udziałem kompleksów glebowych IIIa i IIIb. Grunty poszczególnych klas bonitacyjnych wchodzące w skład ogólnego areалу gruntów ornych stanowią:

- klasa II – 0,54%,
- klasa IIIa i IIIb – 17,86 %,
- klasa IVa i IVb – 66,66%,
- klasa V – 12,90%,
- klasa VI – 2,025%.

Gleby występują nierównomiernie na całym obszarze gminy. Najwyższy udział w ogólnym udziale klas gleb mają gleby klasy IVa i IVb.

Użytki rolne	Klasy gleb w ha							
	I	II	III a	III b	IV a	IV b	V	VI
Grunty orne	-	3,40	34,92	483,30	990,80	602,76	177,20	18,60
Pastwiska trwałe	-	0,06	31,74		168,36		84,89	12,25
Łąki trwałe	-	17,47	138,87		807,84		235,13	47,28
								razem
								2310,98
								297,29
								1246,60

Tabela 6. Grunty według klasy bonitacyjnej na terenie gminy Lipinki (stan na 31.12.2017r.). Źródło: UG Lipinki.

W roku 2010 wykonane zostały przez Okręgową Stację Chemiczno - Rolniczą w Krakowie badania zakwaszenia gleb użytków rolnych, w wyniku tych badań stwierdzono, że udział gleb bardzo kwaśnych i kwaśnych w całym województwie małopolskim wynosi 55%.

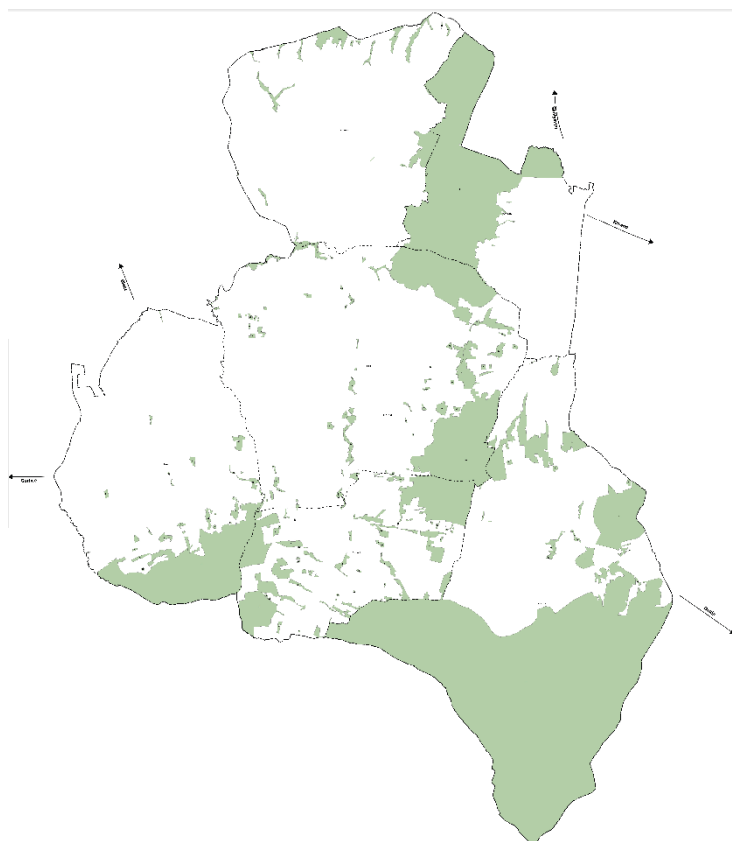
5.2. Leśna przestrzeń produkcyjna.

Na terenie gminy Lipinki występują lasy ochronne kompleksy leśne odgrywające znaczącą rolę w krajobrazie w skali krajowej, makroregionalnej. Lasy ochronne znajdują się na terenie Magurskiego Parku Narodowego, Otuliny Magurskiego Parku Narodowego, zabytkowego parku w Lipinkach z pomnikami przyrody. W kategorii ochronności lasów ochronnych są to przede wszystkim lasy glebochronne (w tym w strefie ujęć i źródeł wody).

Lasy Nadleśnictwa Gorlice poza funkcjami produkcyjnymi spełniają także funkcje społeczne i ochronne. Powierzchnia gruntów Lasów Państwowych w gminie Lipinki wynosi 31,04 ha.

Lasy występują w kilku rejonach gminy. Największe skupiska terenów leśnych występują na północnym-wschodzie i południu gminy. Obręb Lipinki ma najbardziej rozdrobnione obszary leśne. Stan pokrycia terenami leśnymi przedstawia poniższy rysunek.

Lesistość gminy wynosi ponad 31,6% i nie należy do wysokich, dlatego zasadne byłoby podniesienie tego wskaźnika. Lesistość omawianego obszaru jest jednak wyższa niż w województwie, dla którego wskaźnik wynosi 28,7%, oraz kraju – 29,4%. Ogólna powierzchnia lasów na terenie gminy wynosi 2137 ha a gruntów zadrzewionych i zakrzewionych - 61 ha. Lasy na terenie gminy Lipinki nadzoruje Nadleśnictwo Gorlice. Lasy skupiają się w różnej wielkości kompleksach, przy czym zwarte układy przestrzenne tworzą lasy publiczne. Lasy prywatne charakteryzują się natomiast większym rozproszeniem tworząc na ogół niewielkie powierzchnie.

Rysunek 4. Tereny istniejących lasów gminy Lipinki. Źródło: opracowanie własne.

6. Wielkość i jakość zasobów wodnych.

Gmina Lipinki w całości położona jest w zlewni rzeki Ropy, uzupełnienie systemu wód powierzchniowych stanowią płynące zabagnionymi dolinkami lokalne strumyki oraz liczne rowy melioracyjne. Do największych należy w północnej części Libuszanka i w części południowo – zachodniej Bednarka. Są to również Wójtowianka i Rozdzielanka.

Obszar charakteryzuje się bardzo małą zasobnością w wody podziemne. Zwierciadło wód podziemnych znajduje się w większości na głębokości do 1,2 m p.p.t. Stanowi to główne źródło zaopatrzenia ludności w wodę. W zależności od ukształtowania terenu i wzrostem wysokości nad poziomem terenu głębokość wód podziemnych jest zróżnicowana.

Występujące w pokrywach zwietrzelinowych zbiorniki wód podziemnych nie są zasobne w wodę. Wydajniejsze są te znajdujące się w uszczelnionych piaskowcach. Poziom wód podziemnych zależy w głównej mierze od infiltracji

W pobliżu gminy od strony północnej znajduje się GZWP nr 433 „Dolina rzeki Wisłoka” o zasobach dyspozycyjnych 59 800 m³/dobę. Poziomy wodonośne znajdują się w utworach czwartorzędu w dolinach (Q₀).

Główne źródła zanieczyszczeń to odprowadzanie ścieków bytowych bezpośrednio do cieków lub do gruntu, a także spływy powierzchniowe z gruntów ornych.

7. Wymogi ochrony środowiska, przyrody i krajobrazu kulturowego.

Obecnie na terenie gminy występują obszary o międzynarodowej i krajowej randze przyrodniczo - krajobrazowej, a także obiekty wchodzące w skład Ekologicznego Systemu Obszarów Chronionych.

Gmina Lipinki ma wysokie walory krajobrazowe. Świadczy o tym fakt, że występuje wiele form ochrony przyrody. Na terenie gminy znajdują się park narodowy wraz z otuliną, obszary chronionego krajobrazu. Wyróżniamy tu także Obszary Natura 2000 oraz korytarz ekologiczny.

Przeprowadzona analiza gminy pozwala określić walory przyrodnicze poszczególnych obszarów oraz nadać im rangę ważności. Ochrona przyrody nie polega wyłącznie na zachowaniu najcenniejszych jej fragmentów w rezerwach przyrody i parkach narodowych. Należy dążyć do takich zmian w sposobach gospodarowania, które pozwolą utrzymać środowisko na dużych obszarach zamieszkałych przez człowieka wykorzystywanych gospodarczo.

Działania gminy na rzecz ochrony przyrody powinny koncentrować się na stworzeniu programu ochrony przyrody uwzględniającego ochronę, wzmocnienie i powiększenie obszarów o wysokiej stabilności ekologicznej, odbudowanie naturalnej retencji oraz wzmocnienie populacji gatunków zagrożonych.

Przy rozwijaniu funkcji turystyczno – rekreacyjnej, system terenów chronionych może znacznie podnieść atrakcyjność turystyczną gminy. Sieć taka oznacza również zabezpieczenie i wzmocnienie lokalnego potencjału biologicznego oraz praktyczną ochronę jego bioróżnorodności.

Na podstawie analizy poszczególnych elementów składających się na potencjał przyrodniczy gminy Lipinki określono przydatność funkcjonalno-przestrzenną poszczególnych jej obszarów. Za kryterium nadrzędne przyjęto ochronę walorów przyrodniczych gminy poprzez racjonalne gospodarowanie jej zasobami.

Przeprowadzona ocena uwarunkowań przyrodniczych gminy Lipinki pozwala stwierdzić, że:

- Walory przyrodnicze posiadają duże obszary gminy.
- Wysokim walorom przyrodniczym tych terenów towarzyszą najczęściej również wysokie walory rekreacyjne. Na terenach tych funkcję dominującą powinna pełnić funkcja ochronna ekosystemów przy uzupełniającej rolniczej i turystyczno - rekreacyjnych.

Wymogi ochrony krajobrazu kulturowego zostały zawarte w rozdziale 8. Stan dziedzictwa kulturowego i zabytków oraz dóbr kultury współczesnej.

8. Stan dziedzictwa kulturowego i zabytków oraz dóbr kultury współczesnej.

8.1. Ogólna charakterystyka środowiska kulturowego.

Stan dziedzictwa kulturowego i zabytków oraz dóbr kultury współczesnej został opracowany przy wykorzystaniu informacji pozyskanych m. in. z obowiązującego „Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Lipinki”, „Gminnego Programu Opieki nad zabytkami gminy Lipinki na lata 2018-2022” z 2018 roku, „Gminnego Programu Rewitalizacji gminy Lipinki na lata 2017-2022” z 2017 roku oraz materiałów Urzędu Gminy Lipinki.

8.2. Osadnictwo – rys historyczny.

Na gminę Lipinki składają się następujące Kryg, Wójtowa, Bednarka (sołectwa Bednarka – Centrum i Bednarskie), Pagorzyna, Rozdziele. Dzieje tych terenów związane były z kasztelanią biecką. 22 lutego 1353 roku wystawiono w Bieczu przywilej lokacyjny dla Lipinek, które miały być wsią lokowaną na 70 łanach przez Michała z Cieszyna, na prawie magdeburskim (na terenie o nazwie Brunów Las). W 1498 roku na wieś najechali Tatarzy, Turkowie i Włosi, którzy, w następstwie przywilejów lokacyjnych, otrzymali prawo do postawienia ruskiej cerkwi.

Wieś Wójtowa, położona na północ od Lipinek lokowana była także na prawie magdeburskim, przywilej uzyskała jednak nieco później niż Lipinki, bowiem w 1379 roku. Bednarka natomiast, zlokalizowana na wschód od Lipinek, w przekazach pojawia się od 1401 roku. Początkowo lokowana także na prawie niemieckim, jej sołtysem zaś był Polak Przecław. Od 1420 roku została jednakże przeniesiona na prawo wołoskie, które lepiej sprawdzało się na terenach górzystych. Wieś Rozdziele, jako osobna wieś, znana jest od 1530 roku. Według niektórych przekazów, zlokalizowana na południe od Lipinek wieś, stanowiła początkowo ich część, jednakże różnice wyznaniowe związane z zamieszkiwaniem południowej części Lipinek przez Wołochów, spowodowały wyodrębnienie Rozdziela.

Pod koniec XVI wieku, w 1595 roku, ukształtowały się granice Wójtowej, Harklowej, Lipinek, Bednarki, Wapiennego, Męciny i Cieklina. W kolejnych stuleciach miejsce miała kolonizacja, w efekcie której na terenie gminy Lipinki sprowadziło się spoko Ślązaków. Utrzymywana stabilizacja została zmącona przez rozbiory. Tereny obecnej gminy Lipinki włączone zostały do zaboru austriackiego, zaś wieś Lipinki została zlicytowana. Miejscowość należała do kilku rodów, początkowo do Kuropatnickich, potem Straszewskich, Byszewskich. Pierwszy z wymienionych właścicieli wybudował pierwszy budynek dworski, na miejscu którego, po jego rozebraniu, w 1909 roku Straszewscy postawili nową rezydencję dworską. Okres ten widoczny jest więc współcześnie w postaci odbudowanego po pożarze zabytkowego kościoła rzymskokatolickiego p. w. Wniebowzięcia Najświętszej Marii Panny, a także zabytkowego dworu z zespołem parkowym oraz kaplicy cmentarnej z pocz. XX w.

Z gminą Lipinki związana jest tradycja przemysłu naftowego, który ma duże znaczenie dla niektórych wsi. W drugiej połowie na terenach gminy odkryto znaczne pokłady ropy naftowej, pokłady oleju skalnego w okolicach Gorlic, w tym w Krygu i Lipinkach. W XIX wieku, W 1880 roku w Krygu powstały pierwsze kopalnie, a pięć lat później utworzono szkołę wiertaczy i kierowników kopalń, której absolwenci pracowali później na Podkarpaciu, a po wojnie na terenie całego kraju i poza jego granicami w Czechosłowacji czy Libii. Również w Pagorzynie w owym czasie powstała kopalnia ropy naftowej, która w 1921 roku oddawała 12 cystern ropy rocznie.

Po odzyskaniu niepodległości w 1918 roku utworzona została Gmina Zbiorowa Lipinki. W jej skład wchodziły: Wójtowa, Pagorzyna, Kryg, Bednarka, Rozdziele i Wapienne.

Po II wojnie światowej rozparcelowano ziemię z majątku dworskiego, zaś utworzone w zastępstwie za Urząd Gminy, Prezydium Gminnej Rady Narodowej umieszczono w dworze Byszewskich. W czasach powojennych ponadto rozwinął się przemysł naftowy, który wpłynął na poprawę jakości życia i pracy. Powstały nowe miejsca pracy, a także liczne obiekty usługowe. Zelektryfikowano wsie, a proces elektryfikacji miał też swoje negatywne strony, bowiem w wyniku zwarcia instalacji w 1972 roku wspominany już kościół w Lipinkach uległ spaleni. W 1980 roku rozbudowano Urząd Gminy i posterunek

Policji, zaś w 1985 roku postawiono most na rzece Lipiance. Wszczęto budowę remizy strażackiej, plebanii i domu pielgrzyma. Transformacja w 1989 roku umożliwiła rozwój gminy na wielu poziomach. Zaczęły powstawać przedsiębiorstwa prywatne, zwiększył się zakres możliwości, w tym korzystania z programów rozwojowych, i wzrosła aktywność społeczeństwa.

8.3. Zabytkowe obiekty.

Do najbardziej wartościowych zabytków obiektów zabytkowych znajdujących się na terenie gminy Lipinki należą:

- **Kościół parafialny w Lipinkach** - powstały w 1782 r., wybudowany przez Ewarysta Kuropatnickiego, konsekrowany przez bpa M.R. Sierakowskiego, sufragana przemyskiego w 1783 r. W głównym ołtarzu, do 2005 roku, znajdowała się figura gotycka, pochodząca z XIV wieku, przedstawiająca Maryję jako Królową Wniebowziętą z Dzieciątkiem na prawej ręce. Uległa zniszczeniu, wraz z pożarem kościoła w 1972 roku. Rekonstrukcja została przeniesiona do Sanktuarium Maryjnego, znajdującego się w centrum wsi. Figura była koronowana koronami papieskimi 17 sierpnia 1980 r., i zastąpiona licznymi łaskami.
- **Zespół dworsko – parkowy w Lipinkach** – przykład dworu szlacheckiego z przełomu XIX i XX wieku, wpisany do rejestru zabytków. Zajmuje powierzchnię 4 ha, a w jego obrębie znajdują się dwa stawy i liczny starodrzew, w tym Pomniki Przyrody.
- **Cerkiew pod wezwaniem Opieki Matki Bożej (Pokrow) w Rozdzielu** – powstała w 1785 roku w Serednicy na Pogórzu Przemyskim. Od 10984 roku znajduje się w Rodzielu, w pobliżu granicy z Wapiennem. Cerkiew była remontowana w 1891 roku, a dziewięć lat później dodano zakrystię i przedsionek. W 1907 roku powstał ikonostas, wykonany przez O. Pawlikowskiego. Po zakończeniu II wojny światowej, gdy w ramach akcji „Wisła” mieszkańcy Serednicy zostali wysiedleni, cerkiew zaczęła ulegać niszczeniu. W 1984 roku została rozebrana, a drewniane elementy przewieziono do Rozdziela. W sąsiedztwie cerkwi znajduje się dzwonnica drewniana, pierwotnie ażurowa, obecnie oszalowana. Dzwon, który się w niej znajduje, został ufundowany przez wiernych, którzy wyemigrowali do Ameryki.
- **Cerkiew pod wezwaniem Opieki Najświętszej Maryi Panny w Bednarce** – powstała w 1900 lub w 1901 roku. Jest ona kryta falcowaną blachą i ma dwie wieże. Wnętrze jest wyremontowane. Na uwagę zasługuje szczególnie Ikonostas. Jego górna część nie jest oryginalna, ikony zostały bowiem namalowane przez artystów ukraińskich, w miejscu wcześniejszych. Dolne natomiast zachowały się. Obecnie obiekt funkcję kościoła p.w. Matki Bożej Nieustającej Pomocy.
- **Cerkiew p.w. Narodzenia Najświętszej Marii Panny w Rozdzielu** - powstała w 1927 roku. Zbudowana z ciosanego piaskowca, kryta blachą. W centralnym punkcie ulokowano wieżyczkę. Architektura obiektu jest nietypowa dla zachodniej Łemkowszczyzny. Obecnie pełni funkcję filialnego kościoła rzymsko-katolickiego.
- **Cmentarz w Lipinkach** – powstały w XIX wieku w wyniku wydzielenia przez panią Straszewską terenu na pochówki bliskich. W 1882 roku powstała kaplica, w której podziemiach spoczywają Jadwiga Straszewska, jej dzieci, Jan Straszewski, Helena Straszewska, Teofila Łętowska-Stojowska i jej syn Bolesław Stojowski. Pod południową ścianą kaplicy w 1917 roku Wincenty Bryszewski dobudował kaplicę, w której spoczywa razem ze swoją siostrą Ludwiką. W latach 50. XX wieku dobudówka zaczęła niszczeć, dlatego też rozebrano ją, a trumny przeniesiono do kaplicy Stryszewskiej. W 1927 roku cmentarz został poszerzony.
- **Cmentarz wojenny nr 102 w Wójtowej** – zaprojektowany przez Hansa Mayra. Na jego terenie znajdują się dwa austriackie krzyże, nie zachowały się natomiast krzyże nagrobne. Pochowano tu prawdopodobnie 29 żołnierzy niemieckich, 3 rosyjskich i 1 austriackiego. Przy wejściu znajdują się dwa słupy, zaś w obrębie cmentarza znajduje się pomnik z kamienia. Ma on formę ścianki. Po jednej jej stronie znajduje się krzyż, po drugiej miejsce po tablicy pamiątkowej. Patrząc od wejścia, po wschodniej stronie obiektu biegnie ścieżka do cmentarza nr 103.

8.4. Cmentarze.

Na obszarze gminy znajdują się także cmentarze o uznanych wartościach kulturowych.

L.P.	MIEJSCOWOŚĆ	NAZWA	USYTUOWANIE
1.	Bednarka	Cmentarz wojenny nr 84 z okresu I wojny światowej	teren cmentarza wiejskiego, Bednarka, dz. ew. nr 400
2.	Pagorzyna	Cmentarz wojenny nr 103 z okresu I wojny światowej	Pagorzyna, dz. ew. nr 742/2 od strony Wójtowej
3.	Rozdziele	Cmentarz wojenny nr 85 z I wojny światowej	Rozdziele, dz. ew. nr 360/5
4.	Wójtowa	Cmentarz wojenny nr 102 z I wojny światowej	Wójtowa, dz. ew. nr 1558

Tabela 8. Wykaz cmentarzy o uznanych wartościach kulturowych w gminie Lipinki. Źródło: opracowanie własne.

Dla terenów istniejących jak i projektowanych cmentarzy wyznacza się dwie strefy ochrony sanitarnej:

- 50 m od granicy cmentarza,
- 150 m od granicy cmentarza.

8.5. Miejsca pamięci.

Na terenie gminy Lipinki znajdują się także miejsca pamięci narodowej.

L.P.	MIEJSCOWOŚĆ	NAZWA	USYTUOWANIE
1.	Bednarka	Cmentarz wojenny nr 84 z okresu I wojny światowej	Bednarka, dz. ew. nr 400
2.	Pagorzyna	Cmentarz wojenny nr 103 z okresu I wojny światowej	Pagorzyna dz. ew. nr 742/2
3.	Rozdziele	Cmentarz wojenny nr 85 z I wojny światowej	Rozdziele, dz. ew. nr 360/5
4.	Wójtowa	Cmentarz wojenny nr 102 z I wojny światowej	Wójtowa, dz. ew. nr 1558

Tabela 9. Miejsca pamięci narodowej na terenie gminy Lipinki. Źródło: opracowanie własne.

8.6. Kapliczki, figury i krzyże przydrożne.

Kapliczki, figury i krzyże przydrożne są elementem przestrzennym związanym z polską kulturą i obyczajowością. Zawsze były miejscem ważnym dla lokalnych społeczności. Budowano je najczęściej na skrajach miast, osad i wsi.

L.P.	MIEJSCOWOŚĆ	NAZWA	USYTUOWANIE
1.	Bednarka	Kapliczka przy drodze z Gorlic do Żmigrodu, mur.	działka nr 424
2.	Bednarka	Kapliczka przy drodze z Gorlic do Żmigrodu, drewn.	działka nr 314/4
3.	Bednarka	Kapliczka kam.	obok nr 88 działka nr 373/1
4.	Bednarka	Krzyż kam.	obok nr 19 działka nr 317
5.	Kryg	Krzyż przydrożny, żel.	obok nr 102 działka nr 349/4
6.	Kryg	Krzyż przydrożny, kam.	działka nr 1235/8
7.	Kryg	Kaplica cmentarna, mur.	działka nr 1231
8.	Kryg	Krzyż przydrożny, kam.	obok nr 86 działka nr 183/2

9.	Kryg	Kapliczka słupkowa, drewn.	obok nr 86 działka nr 188
10.	Kryg	Krzyż przydrożny kam.	obok nr 262A działka nr 1401/2
11.	Lipinki	Kaplica cmentarna Straszewskich	działka nr 2090
12.	Lipinki	Figura Matki Boskiej , kam.	działka nr 2195
13.	Lipinki	Figura św. Jana Nepomucena, kam.	działka nr 2491
14.	Lipinki	Figura św. Józefa z Dzieciątkiem, przy drodze do Bednarki, kam.	działka nr 495/16
15.	Lipinki	Krzyż przydrożny, żel.	obok nr 57B działka nr 1986/13
16.	Lipinki	Kapliczka mur.	obok nr 198 działka nr 1031/1
17.	Lipinki	Krzyż drewn.	obok nr 285 działka nr 349/1
18.	Lipinki	Kaplica (nad rzeką), mur.	działka nr 2246/1
19.	Lipinki	Krzyże – nagrobki księży na cmentarzu mur.	działka nr 2090,2096/4
20.	Lipinki	Krzyż przy bramie cmentarnej, kam.	działka nr 2090
21.	Lipinki	Kaplica, mur.	działka nr 1932/1
22.	Lipinki	Kapliczka	działka nr 21/2
23.	Lipinki	Kapliczka	obok nr 142 działka 1456/5
24.	Pagorzyna	Krzyż k. Nr 212, mur.	działka nr 676/85
25.	Pagorzyna	Posąg Chrystusa Frasobliwego, kam.	działka nr 727
26.	Rozdziele	Figura św. Mikołaja k. Nr 2, kam.	działka nr 1330/3
27.	Rozdziele	Krzyż łemkowski	obok nr 24 działka nr 392/1
28.	Rozdziele	Krzyż łemkowski kam.	obok nr 41 działka nr 315
29.	Rozdziele	Krzyż łemkowski kam.	obok nr 42 działka nr 296
30.	Wójtowa	Figura Matki Boskiej, mur.	363/1
31.	Wójtowa	Kapliczka kam.	obok nr 314 działka nr 45/1
32.	Wójtowa	Krzyż drewn.	obok nr 349 działka nr 935/2

Tabela 10. Kapliczki, figury i krzyże przydrożne na terenie gminy Lipinki. Źródło: opracowanie własne.

8.7. Zabytki architektoniczne i urbanistyczne oraz zabytki archeologiczne.

8.7.1 Zabytki gminy Lipinki.

Na terenie gminy Lipinki znajduje się 1 zabytek ruchomy, 11 zabytków nieruchomości oraz 1 stanowisko archeologiczne, wpisane do rejestru zabytków (tabela poniżej). Są to najcenniejsze elementy krajobrazu kulturowego na terenie gminy, objęte są także ochroną w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego.

LP.	MIEJSCOWOŚĆ	OBIEKT/ZESPÓŁ OBIEKTÓW	NR REJESTRU ZABYTKÓW	DATA WPISU
ZABYTKI NIERUCHOME				
1.	Bednarka	cmentarz wojenny nr 84 z okresu I wojny światowej	A-1357/M	09.07.2013 r.
2.	Lipinki	Kościół pw. Wniebowzięcia NMP	A-188	18.12.1989 r.
3.	Lipinki	Kaplica cmentarna Straszewskich	A-1352/M	18.08.2013 r.
4.	Lipinki	Zespół dworsko-parkowy	A-103/M	29.08.2007 r.

5.	Pagorzyna	Cmentarz wojenny nr 103	A-1354/M	18.09.2013 r.
6.	Rozdziele	Cerkiew greko – katolicka pw. Narodzenia Marii, obecnie kościół rzymskokatolicki	A-198	04.04.1990 r.
7.	Rozdziele	Cerkiew greko-katolicka, obecnie prawosławna (przeniesiona z Serednicy)	A-58	31.01.1985 r.
8.	Rozdziele	Cmentarz wojenny z I wojny światowej, nr 85	A-1355/M	17.09.2013 r.
9.	Wójtowa	Kościół parafialny pw. św. Bartłomieja Apostoła	A-149	16.05.1989 r.
10.	Wójtowa	Cmentarz wojenny z I wojny światowej, nr 102	A-1356/M	17.07.2013 r.
11.	Kryg	Wiatrak Paltrak k. nr 242	A-774	14.08.1974 r.
STANOWISKA ARCHEOLOGICZNE				
12.	Kryg	Zamek	A-699	04.11.1972 r.
ZABYTKI RUCHOME				
13.	Kryg	Figura św. Barbary z 1872 r.	B-243/M	30.09.2011 r.

Tabela 11. Wykaz zabytków ruchomych, nieruchomości i stanowisk archeologicznych wpisanych do rejestru zabytków, położonych na terenie gminy Lipinki Źródło: opracowanie własne.

8.7.2 Wykaz obiektów zabytkowych ujętych w Gminnej Ewidencji Zabytków.

L.p.	MIEJSCOWOŚĆ	OBIEKT/ ZESPÓŁ OBIEKTÓW	USYTUOWANIE
1.	Bednarka	Cerkiew grekokatolicka p. w. Opieki Najświętszej Maryi Panny,	działka nr 303
2.	Bednarka	Cmentarz wojenny nr 84 z okresu I wojny światowej	działka nr 400
3.	Bednarka	Cmentarz gr.-kat.	działka nr 402/3,402/4
4.	Bednarka	Kapliczka przy drodze z Gorlic do Żmigrodu, mur.	działka nr 424
5.	Bednarka	Kapliczka przy drodze z Gorlic do Żmigrodu, drewniany	działka nr 314/4
6.	Bednarka	Krzyż kam.	obok nr 19 działka nr 317
7.	Bednarka	Kapliczka kam.	obok nr 88 działka nr 373/1
8.	Bednarka	Budynek mieszkalny	3, działka nr 406/3
9.	Bednarka	Budynek mieszkalny	25 działka nr 311
10.	Bednarka	Budynek mieszkalny	26 działka nr 312/1
11.	Bednarka	Budynek mieszkalny	34 działka nr 305
12.	Bednarka	Budynek mieszkalny	46 działka nr 300
13.	Bednarka	Budynek mieszkalny	62 działka nr 144
14.	Bednarka	Budynek mieszkalny	84 działka nr 47
15.	Kryg	Kościół rzym-kat.	działka nr 1235/4
16.	Kryg	Plebania	70 działka nr 1235/10
17.	Kryg	Nagrobki w starej części cmentarza	działka nr 1231
18.	Kryg	Krzyż przydrożny, żel.	obok nr 102 działka nr 349/4
19.	Kryg	Krzyż przydrożny, kam.	działka nr 1235/8
20.	Kryg	Kaplica cmentarna, mur.	działka nr 1231
21.	Kryg	Krzyż przydrożny, kam.	obok nr 86 działka nr 183/2

22.	Kryg	Kapliczka słupkowa, drewniany	obok nr 86 działka nr 188
23.	Kryg	Krzyż przydrożny kam.	obok nr 262A działka nr 1401/2
24.	Kryg	Budynek mieszkalny	49 działka nr 1136/4
25.	Kryg	Budynek mieszkalny	84 działka nr 183/1
26.	Kryg	Budynek mieszkalny	124 działka nr 545/1
27.	Kryg	Budynek mieszkalny	128 działka nr 622/3
28.	Kryg	Budynek mieszkalny	173 działka nr 1670/2
29.	Kryg	Wiatrak	obok nr 173 działka nr 1670/7
30.	Kryg	Budynek mieszkalny	286 działka nr 1515/1
31.	Kryg	Budynek mieszkalny	316 działka nr 1273/3
32.	Kryg	Budynek mieszkalny	323 działka nr 1259
33.	Kryg	Ośrodek zdrowia	446 działka nr 301/6
34.	Lipinki	Kościół p. w. Wniebowzięcia NMP	działka nr 2195
35.	Lipinki	Kaplica cmentarna Straszewskich	działka nr 2090
36.	Lipinki	Zespół dworsko - parkowy	działki nr 2100, 2101, 2102/2, 2099/1, 2099/2, 2102/3, 2023/3, 2023/4, 2023/5, 2023/8, 2023/9
37.	Lipinki	Figura Matki Boskiej , kam.	działka nr 2195
38.	Lipinki	Figura św. Jana Nepomucena, kam.	działka nr 2491
39.	Lipinki	Figura św. Józefa z Dzieciątkiem, przy drodze do Bednarki, kam.	działka nr 495/16
40.	Lipinki	Krzyż przydrożny, żel.	obok nr 57B działka nr 1986/13
41.	Lipinki	Kapliczka mur.	obok nr 198 działka nr 1031/1
42.	Lipinki	Krzyż drewniany	obok nr 285 działka nr 349/1
43.	Lipinki	Kaplica (nad rzeką), mur.	działka nr 2246/1
44.	Lipinki	Krzyże – nagrobki księży na cmentarzu mur.	działka nr 2090,2096/4
45.	Lipinki	Krzyż przy bramie cmentarnej, kam.	działka nr 2090
46.	Lipinki	Spichlerz przy plebani, drewniany	działka nr 2295/1, 2298
47.	Lipinki	Kaplica, mur.	działka nr 1932/1
48.	Lipinki	Kapliczka	działka nr 21/2
49.	Lipinki	Kapliczka	obok nr 142 działka 1456/5
50.	Lipinki	Budynek mieszkalny	1 działka nr 2336/2
51.	Lipinki	Budynek mieszkalny	5 działka nr 2192/3
52.	Lipinki	Budynek mieszkalny	15 działka nr 2246/1

53.	Lipinki	Budynek mieszkalny	65 działka nr 1990/1
54.	Lipinki	Budynek mieszkalny	172 działka nr 1225/7
55.	Lipinki	Budynek mieszkalny	174 działka nr 1225/2
56.	Lipinki	Budynek mieszkalny	215 działka nr 933/3
57.	Lipinki	Budynek mieszkalny	232 działka nr 777
58.	Lipinki	Budynek mieszkalny	277 działka nr 2489
59.	Lipinki	Budynek mieszkalny	346 działka nr 111/3
60.	Lipinki	Piwnica	obok nr 346 działka nr 111/3
61.	Pagorzyna	Cmentarz wojenny nr 103 z okresu I wojny światowej	działka nr 742/2
62.	Pagorzyna	Krzyż k. Nr 212, mur.	działka nr 676/85
63.	Pagorzyna	Posąg Chrystusa Frasobliwego, kam.	działka nr 727
64.	Pagorzyna	Budynek mieszkalny	4 działka nr 675/44
65.	Pagorzyna	Budynek mieszkalny	23 działka nr 524/9
66.	Pagorzyna	Budynek mieszkalny	36 działka nr 358
67.	Pagorzyna	Budynek mieszkalny	73 działka nr 682/38
68.	Pagorzyna	Budynek mieszkalny	84 działka nr 682/18
69.	Pagorzyna	Budynek mieszkalny	136 działka nr 323/2
70.	Rozdziele	Cerkiew gr.-kat. P. w. Narodzenia NMP	działka nr 119
71.	Rozdziele	Cerkiew gr.-kat. p.w. Wniebowzięcia Bogurodzicy	działka nr 307/2
72.	Rozdziele	Cmentarz wojenny Nr 85 z I wojny światowej	działka nr 360/5
73.	Rozdziele	Figura św. Mikołaja k. Nr 2, kam.	działka nr 1330/3
74.	Rozdziele	Cmentarz gr.-kat.	działka nr 433
75.	Rozdziele	Krzyż łemkowski	obok nr 24 działka nr 392/1
76.	Rozdziele	Krzyż łemkowski kam.	obok nr 41 działka nr 315
77.	Rozdziele	Krzyż łemkowski kam.	obok nr 42 działka nr 296
78.	Rozdziele	Budynek mieszkalny	11 działka nr 118
79.	Rozdziele	Budynek mieszkalny	36 działka nr 350
80.	Wójtowa	Kościół p. w. św. Bartłomieja Apostoła	działka nr 1285/2, 1286
81.	Wójtowa	Cmentarz wojenny z I wojny światowej nr 102	działka nr 1558
82.	Wójtowa	Figura Matki Boskiej, mur.	363/1
83.	Wójtowa	Kapliczka kam.	obok nr 314 działka nr 45/1
84.	Wójtowa	Krzyż drewniany	obok nr 349 działka nr 935/2

85.	Wójtowa	Plebania	47 działka nr 1288/2
86.	Wójtowa	Budynek mieszkalny	9 działka nr 1211/4
87.	Wójtowa	Budynek mieszkalny	21 działka nr 1149
88.	Wójtowa	Budynek mieszkalny	82 działka nr 1325
89.	Wójtowa	Budynek mieszkalny	94 działka nr 1347
90.	Wójtowa	Budynek mieszkalny	95 działka nr 1512/5
91.	Wójtowa	Budynek mieszkalny	107 działka nr 1554/1
92.	Wójtowa	Budynek mieszkalny	120 działka nr 1984/1
93.	Wójtowa	Budynek mieszkalny	210 działka nr 596
94.	Wójtowa	Budynek mieszkalny	221 działka nr 561
95.	Wójtowa	Budynek mieszkalny	229 działka nr 525
96.	Wójtowa	Budynek mieszkalny	230 działka nr 526
97.	Wójtowa	Budynek mieszkalny	252 działka nr 518
98.	Wójtowa	Stajnia	252 działka nr 518
99.	Wójtowa	Budynek mieszkalny	253 działka nr 410/2
100.	Wójtowa	Budynek mieszkalny	314 działka nr 45/1
101.	Wójtowa	Budynek mieszkalny	318 działka nr 651/1

Tabela 12. Wykaz obiektów zabytkowych ujętych w Gminnej Ewidencji Zabytków gminy Lipinki.

Źródło: Gminna Ewidencja Zabytków Gminy Lipinki z Gminnego Programu Opieki nad Zabytkami Gminy Lipinki na lata 2018-2022.

8.7.3 Stanowiska archeologiczne.

Na terenie gminy Lipinki, znajduje się zewidencjonowanych 51 stanowisk archeologicznych, które są śladem materialnej działalności ludzkiej w przeszłości. Wykaz stanowisk przedstawia tabela poniżej.

Granice obszaru w/w stanowisk należy uszczegółowić na etapie sporządzania miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego.

LP.	MIEJSCOWOŚĆ	NR STANOWISKA W MIEJSCOWOŚCI/ NA OBSZARZE, OBSZAR AZP	CHRONOLOGIA	FUNKCJA STANOWISKA
1.	Wójtowa	2/76, AZP 110-69	Okres późnośredniowieczny	Ślad osadnictwa
			Okres nowożytny	Ślad osadnictwa

2.	Wójtowa	3/77, AZP 110-69	Okres późnośredniowieczny	Ślad osadnictwa
			Okres nowożytny	Ślad osadnictwa
3.	Wójtowa	4/78, AZP 110-69	Prahistoria	Ślad osadnictwa
4.	Wójtowa	5/79, AZP 110-69	Okres wpływów rzymskich	Ślad osadnictwa
			Okres nowożytny	Ślad osadnictwa
5.	Wójtowa	6/80, AZP 110-69	Późny okres wpływów rzymskich	Ślad osadnictwa
6.	Wójtowa	7/81, AZP 110-69	Późny okres wpływów rzymskich	Osada?
7.	Wójtowa	8/82, AZP 110-69	Prahistoria	Ślad osadnictwa
8.	Wójtowa	9/83, AZP 110-69	Okres późnośredniowieczny	Ślad osadnictwa
9.	Wójtowa	10/84, AZP 110-69	Prahistoria	Ślad osadnictwa
			Okres późnośredniowieczny	Osada?
			Okres nowożytny	Osada?
10.	Wójtowa	11/85, AZP 110-69	Okres późnośredniowieczny	Osada
			Okres nowożytny	Ślad osadnictwa
11.	Wójtowa	12/86, AZP 110-69	Okres późnośredniowieczny	Ślad osadnictwa
			Okres nowożytny	Osada
12.	Wójtowa	13/87, AZP 110-69	Okres późnośredniowieczny	Ślad osadnictwa
13.	Wójtowa	14/88, AZP 110-69	Prahistoria	Ślad osadnictwa
14.	Wójtowa	15/89, AZP 110-69	Okres późnośredniowieczny	Osada
15.	Wójtowa	16/90, AZP 110-69	Okres nowożytny	Osada
16.	Wójtowa	17/65, AZP 110-70	Neolit – wczesna epoka brązu	Ślad osadnictwa
17.	Kryg	2/1, AZP 111-69	Nieokreślona	Ślad osadnictwa
18.	Kryg	1/2, AZP 111-69	Okres późnośredniowieczny?	Domniemane zamczysko (grodzisko?)
			Okres nowożytny	Osada
19.	Kryg	3/3, AZP 111-69	Młodszy lub późny neolit	Ślad osadnictwa
20.	Kryg	4/4, AZP 111-69	Okres późnośredniowieczny	Ślad osadnictwa
21.	Kryg	5/5, AZP 111-69	Okres późnośredniowieczny	Ślad osadnictwa
22.	Kryg	6/6, AZP 111-69	Epoka brązu	Ślad osadnictwa
23.	Kryg	7/7, AZP 111-69	Okres późnośredniowieczny	Osada
24.	Kryg	8/8, AZP 111-69	Epoka brązu – wczesna epoka żelaza	Ślad osadnictwa
			Okres późnośredniowieczny	Ślad osadnictwa
25.	Kryg	9/9, AZP 111-69	Okres wpływów rzymskich	Ślad osadnictwa
26.	Kryg	10/10, AZP 111-69	Okres wpływów rzymskich	Ślad osadnictwa
27.	Kryg	11/11, AZP 111-69	Okres późnośredniowieczny	Osada
28.	Kryg	12/12, AZP 111-69	Epoka kamienia – epoka brązu	Ślad osadnictwa
29.	Kryg	13/13, AZP 111-69	Paleolit schyłkowy?	Ślad osadnictwa

30.	Kryg	14/14, AZP 111-69	Epoka brązu	Ślad osadnictwa
31.	Kryg	15/15, AZP 111-69	Epoka kamienia – epoka brązu	Ślad osadnictwa
32.	Lipinki	1/48, AZP 111-69	Epoka kamienia	Ślad osadnictwa
			Okres wpływów rzymskich	Ślad osadnictwa
33.	Lipinki	2/49, AZP 111-69	Okres wpływów rzymskich	Ślad osadnictwa
34.	Lipinki	3/50, AZP 111-69	Epoka kamienia – epoka brązu	Ślad osadnictwa
35.	Lipinki	4/51, AZP 111-69	Młodszy lub późny neolit	Ślad osadnictwa
36.	Lipinki	5/52, AZP 111-69	Okres późnośredniowieczny	Ślad osadnictwa
37.	Lipinki	6/53, AZP 111-69	Okres późnośredniowieczny	Ślad osadnictwa
38.	Lipinki	7/54, AZP 111-69	Młodszy lub późny neolit	Ślad osadnictwa
39.	Lipinki	8/55, AZP 111-69	Epoka kamienia – epoka brązu	Ślad osadnictwa
40.	Lipinki	9/56, AZP 111-69	Okres późnośredniowieczny	Ślad osadnictwa
41.	Lipinki	10/57, AZP 111-69	Prahistoria	Ślad osadnictwa
42.	Lipinki	11/58, AZP 111-69	Młodszy lub późny neolit – wczesna epoka brązu	Ślad osadnictwa
43.	Lipinki	12/59, AZP 111-69	Epoka brązu	Ślad osadnictwa
44.	Lipinki	13/60, AZP 111-69	Epoka kamienia	Ślad osadnictwa
45.	Lipinki	14/61, AZP 111-69	Epoka kamienia – epoka brązu?	Ślad osadnictwa
46.	Rozdziele	1/62, AZP 111-69	Epoka kamienia – epoka brązu?	Ślad osadnictwa
47.	Rozdziele	2/63, AZP 111-69	Epoka kamienia – epoka brązu	Ślad osadnictwa
48.	Rozdziele	3/64, AZP 111-69	Okres późnośredniowieczny	Ślad osadnictwa
49.	Rozdziele	4/65, AZP 111-69	Okres późnośredniowieczny	Ślad osadnictwa
			Okres nowożytny	Osada
50.	Bednarka	1/4, AZP 111-70	Górny paleolit	Ślad osadnictwa
51.	Bednarka	2/5, AZP 111-70	XV w. - pierwsze wzmianki z 1401 r.	Wieś historyczna

Tabela 13. Wykaz stanowisk archeologicznych na obszarze gminy Lipinki wpisanych do rejestru zabytków. Źródło: Rejestr zabytków.

9. Rekomendacje i wnioski zawarte w audycie krajobrazowym lub określenia przez audyt krajobrazowy granic krajobrazów priorytetowych.

Do czasu zakończenia sporządzania „Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Lipinki”, Sejmik Województwa nie uchwalił audytu krajobrazowego dla województwa małopolskiego.

10. Warunki i jakość życia mieszkańców, w tym ochrona ich zdrowia.

10.1. Struktura społeczno – demograficzna gminy.

10.1.1 Zagadnienia demograficzne.

Łączna liczba ludności w całej gminie Lipinki na dzień 31.12.2017 r. wynosiła 6 802 osoby. Taką samą wartość gmina uzyskała w roku 2012. Średnia gęstość zaludnienia wg danych z 31.12.2018 r. wynosi

10 osób na km², w 2010 roku wynosiła 103/km², na przestrzeni lat zachodzą niewielkie wahania ludnościowe.

Zmiany ludnościowe na terenie gminy Lipinki, w poszczególnych latach przedstawia poniższe zestawienie:

Rok	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017
Ogółem	6 822	6 816	6 802	6 791	6 784	6 780	6 782	6 802
Mężczyźni	3 316	3 317	3 323	3 307	3 318	3 330	3 324	3 349
Kobiety	3 506	3 499	3 479	3 484	3 466	3 450	3 458	3 453

Tabela 3: Zmiany ludnościowe w gminie Lipinki w latach 2010-2017. Źródło: GUS.

Struktura ludności wg płci i wieku w latach 2010-2017 :

Rok	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017
przedprodukcyjny	1 135	1 097	1 070	1 063	1 048	1 041	1 035	1 036
Przedprodukcyjny; mężczyźni	574	558	546	537	523	522	520	530
Przedprodukcyjny; kobiety	561	539	524	526	525	519	515	506
produkcyjny	4 520	4 547	4 550	4 543	4 535	4 502	4 490	4 466
Produkcyjny; mężczyźni	2 391	2 403	2 413	2 409	2 425	2 414	2 398	2 401
Produkcyjny; kobiety	2 129	2 144	2 137	2 134	2 110	2 088	2 092	2 065
poprodukcyjny	1 167	1 172	1 182	1 185	1 201	1 237	1 257	1 300
Poprodukcyjny; mężczyźni	351	356	364	361	370	394	406	418
Poprodukcyjny; kobiety	816	816	818	824	831	843	851	882

Tabela 4: Struktura ludności gminy Lipinki w latach 2010-2017. Źródło: GUS

Ruch naturalny ludności w latach 2010-2017:

W liczbach bezwzględnych								
Rok	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017
Liczba ludności	6 822	6 816	6 802	6791	6 784	6 780	6 782	6 802
Małżeństwa	46	57	29	29	37	50	41	37
Urodzenia	69	81	55	69	60	70	59	72
Zgony	41	33	41	43	28	30	39	31
Przyrost naturalny	-11	13	-31	-11	-4	8	-8	14

Tabela 5: Ruch naturalny ludności gminy Lipinki w latach 2010-2017. Źródło: GUS

Migracje na pobyt stały w ruchu wewnętrznym i zagranicznym w latach 2010-2017:

Rok	W liczbach bezwzględnych							
	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017
Zameldowania w ruchu wewnętrznym ogółem	35	50	53	38	61	41	45	63
Zameldowania w ruchu wewnętrznym; mężczyźni	19	21	26	20	24	26	25	37
Zameldowania w ruchu wewnętrznym; kobiety	16	29	27	18	37	15	20	26
Zameldowania z zagranicy; ogółem	1	1	0	1	1	0	1	3
Zameldowania z zagranicy mężczyźni	1	0	0	1	1	0	1	3
Zameldowania z zagranicy kobiety	0	1	0	0	0	0	0	0
Wymeldowania w ruchu wewnętrznym ogółem	50	70	40	51	47	65	45	70
Wymeldowania w ruchu wewnętrznym; mężczyźni	23	30	16	25	19	28	24	30
Wymeldowania w ruchu wewnętrznym; kobiety	27	40	24	26	28	37	21	40
Wymeldowania za granicę; ogółem	1	0	4	2	3	0	1	0
Wymeldowania za granicę; mężczyźni	0	0	1	2	1	0	1	0
Wymeldowania za granicę; kobiety	1	0	3	0	2	0	0	0
Saldo migracji wewnętrznych; ogółem	-15	-20	13	-13	14	-24	0	-7
Saldo migracji zagranicznych; ogółem	0	0	-4	-1	-2	0	0	3

Tabela 6: Migracje na pobyt stały w ruchu wewnętrznym i zagranicznym w gminie Lipinki w latach 2010-2017. Źródło: GUS

Zestawienie liczby mieszkańców w poszczególnych miejscowościach gminy:

L.P.	NAZWA MIEJSCOWOŚCI	2010 r.	2017 r.
1.	Bednarka	168	326
2.	Kryg	1798	1757
3.	Lipinki	2153	2136
4.	Pagorzyna	759	742
5.	Rozdziele	272	254
6.	Wójtowa	1600	1542
7.	Bednarka (Bednarskie)	168	-
suma		6918	6757

Tabela 17. Liczba mieszkańców w poszczególnych miejscowościach gminy. Źródło: opracowanie własne, GUS

Zgodnie z powyższymi tabelami, w gminie obserwuje się stagnację w liczbie ludności. Od 2010 roku spadła liczba zawieranych małżeństw. Pozytywnym zjawiskiem jest wzrost, w stosunku do 2010 roku, urodzeń żywych, i spadek zgonów, co skutkuje dodatnim przyrostem naturalnym.

Obserwuje się stały wzrost liczby osób w wieku poprodukcyjnym, kosztem przede wszystkim grupy przedprodukcyjnej. Wskazuje to na występujący problem starzenia się społeczeństwa. Z uwagi na wskazane uwarunkowania demograficzne, istotne jest wprowadzenie usług z zakresu zdrowia na terenie gminy, poprawiających obsługę osób starszych.

Liczba osób zamieszkujących poszczególne tereny obrazuje warunki ekofizjograficzne oraz warunki rozwoju urbanistycznego gminy. Duża liczba mieszkańców zajmujących dany teren m. in. związana jest z występowaniem dobrych warunków fizjograficznych, dobrze rozwiniętą infrastrukturą, dobrymi gruntami rolnymi.

Tworząc na terenie gminy przede wszystkim nowe miejsca pracy, wzmacniając zaplecze socjalne, edukacyjne oraz kulturalne można uzyskać zmniejszenie ruchów migracyjnych ludności. Mniejsza migracja ludności lokalnej, jak i zwiększający się przyrost naturalny, dałyby możliwość utrzymania liczby ludności zamieszkującej gminę mniej więcej na stałym poziomie lub przyczyniłby się jej wzrostu.

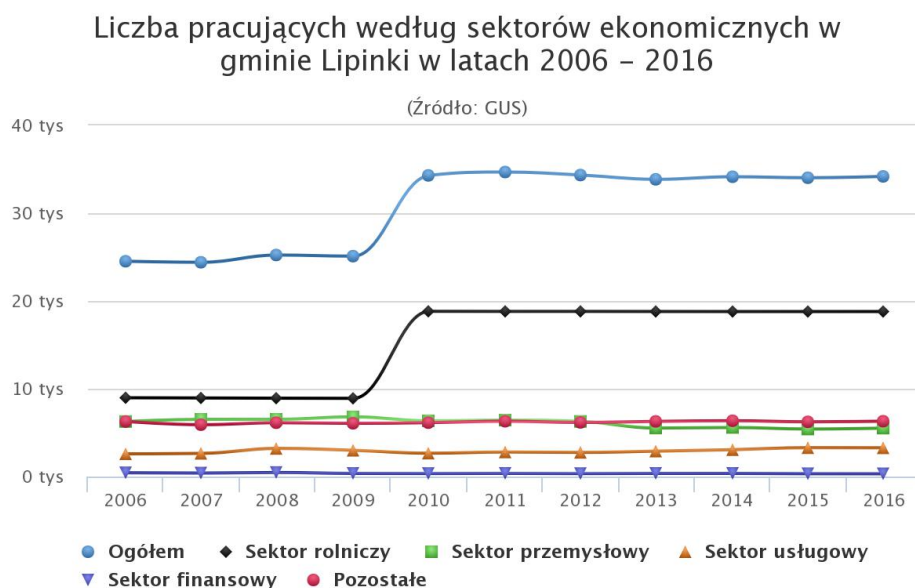
Należy także stosować rozwiązania przestrzenne, pozwalające na podniesienie standardu życia w gminie, zarówno ekonomicznego jak i przestrzennego, aby oprócz wstrzymania fali migracyjnej zachęcić migrantów spoza obszaru gminy do osiedlania się na jej terenie. Należy kreować harmonię i ład przestrzenny, co może przyczynić się do promowania gminy jako obszaru o wysokich walorach estetycznych.

10.1.2 Zatrudnienie.

Gmina Lipinki cechuje się charakterem rolniczym. Większość mieszkańców gminy Lipinki pracuje w sektorze rolniczym (rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo, rybactwo). Pozostali zatrudnienie znaleźli w sektorze przemysłowym, usługowym, finansowym i innych. Warto zwrócić uwagę na fakt, iż zatrudnienie w sektorze rolniczym utrzymuje się mniej więcej na stałym poziomie. Należy stworzyć warunki rozwojowe tego sektora oraz umożliwić rozwój pozostałych sektorów w celu dywersyfikacji zatrudnienia, rozwijanie działalności gospodarczej, nie zapominając o koniecznym pozyskaniu zewnętrznych inwestorów w celu zapewnienia pracy dla mieszkańców.

Wykres 1: Pracujący według sektorów ekonomicznych w gminie Lipinki w latach 2006-2016.

Źródło: http://www.polskawliczbach.pl/gmina_Lipinki

www.polskawliczbach.pl

Pod koniec 2016 roku średnio na 1000 osób pracowało 65 mieszkańców Lipinki. W liczbach bezwzględnych, zatrudnionych było 182 mężczyzn i 258 kobiet. W 2016 roku, w stosunku do poprzedniego, zwiększyła się liczba zatrudnionych na terenie gminy.

Według Narodowego Spisu Powszechnego z 2011 roku, do pracy wyjeżdżało 869 osób, zaś przyjeżdżało do pracy w gminie Lipinki 86 osób, z czego wynika, że spory odsetek mieszkańców nie jest w stanie znaleźć zatrudnienia w obrębie terenu zamieszkania.

	W liczbach bezwzględnych						
Rok	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016
Pracujący na 1000 ludności	61	69	66	62	60	60	65
Pracujący; ogółem	417	472	450	419	409	406	440
Pracujący - mężczyźni	174	188	180	168	164	162	182
Pracujący - kobiety	243	284	270	251	245	244	258

Tabela 7: Pracujący w gminie Lipinki w latach 2010-2016. Źródło: GUS

Nieopłacalność produkcji rolniczej, brak dużych ośrodków produkcyjnych i usługowych przyczynia się do ubożenia lokalnej społeczności oraz spadku jakości życia. Przez co następuje pogłębienie bezrobocia oraz narastania biedy.

W celu tworzenia nowych miejsc pracy należy przewidzieć obszary predysponowane do lokalizacji nowych inwestycji o charakterze produkcyjno-usługowym (rzemieślniczym) oraz stworzyć programy promujące oraz w ramach samorządu gminy, w celu pozyskania nowych inwestorów.

W poniższej tabeli przedstawiono charakterystykę stanu bezrobocia rejestrowanego na terenie gminy Lipinki:

Rok	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017
Ogółem	440	406	454	500	412	372	227	173
Mężczyźni	180	154	193	224	185	69	93	74
Kobiety	260	252	261	276	227	203	34	99

Tabela 8: Stan bezrobocia rejestrowanego w gminie Lipinki w latach 2010-2017. Źródło: GUS

Spośród analizowanego przedziału czasowego, najwięcej osób bezrobotnych w gminie Lipinki było w 2013 roku. Od 2013 roku liczba osób bezrobotnych stale spada.

Na osiągnięcie niskie wartości wpływ może mieć wzrost liczby osób bezrobotnych niezarejestrowanych oraz migracje ludności. W celu zachowania tendencji spadku bezrobocia należy wprowadzić nowe tereny o przeznaczeniu pod usługi, produkcję oraz wprowadzić programy wspierające rozwój gospodarki na terenie Lipinek. Wyznaczenie nowych terenów wiąże się także z podniesieniem standardów dróg oraz budową nowych.

10.1.3 Struktura usługowa.

Głównym ośrodkiem usługowym w gminie jest jej siedziba, miejscowość Lipinki. W centrum wsi zlokalizowane są:

- Urząd Gminy,
- Szkoła Podstawowa,
- Gminne Przedszkole,
- Dom Ludowy,
- Ośrodek Zdrowia,
- Poczta,
- Gminne Centrum Kultury,
- Biblioteka Publiczna
- kościół parafialny,
- Bank Spółdzielczy,
- Gminna Spółdzielnia „Sch” z piekarnią,
- Wytwórnia Piekarnicza – Cukiernicza „Pyszotka”,
- Zakład Produkcyjno - Usługowy „LOBGÓR”,
- stacja paliw,
- zakład pogrzebowy
- liczne punkty handlowe i usługowe

Pozostałe wsie mają w swojej strukturze przede wszystkim usługi podstawowe w postaci sklepów, ale także w wybranych wsiach obiektów oświaty, kultury, sportu czy jednostki Ochotniczej Straży Pożarnej.

Struktura usługowa gminy zaspokaja lokalne potrzeby mieszkańców. W celach rozwoju należy aktywować tereny pod działalność usługową, które pozwoliłyby na rozwój funkcji oraz wprowadzenie nowych form usługowych na teren gminy. W związku z rolniczo – turystycznym oraz wydobywczym charakterem obszaru zakłada się możliwość rozwoju usług związanych ze sprzedażą produktów rolnych, ale także turystyki i rekreacji, ze względu na walory środowiska naturalnego, obecność szlaków turystycznych, zabytków i śladów zagłębia naftowego.

Należy zauważyć, że na terenie gminy nie ma obiektu zapewniającego opiekę osobom starszym tj. placówki pielęgnacyjno - opiekuńczej, co przy wzroście liczby mieszkańców gminy w wieku poprodukcyjnym należy uwzględnić w strukturze rozwoju gminy.

10.1.4 Obiekty przemysłowe, składowe oraz infrastrukturalne.

W gminie Lipinki w 2017 roku zarejestrowane były 373 podmioty gospodarcze. Spośród sektorów własnościowych dominuje sektor prywatny. Najliczniejszą grupę podmiotów stanowią osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą, w 2017 roku było ich 304.

	Podmioty gospodarki narodowej wpisane do rejestru REGON							
Rok	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017
Ogółem	322	336	355	369	370	366	368	373
Sektor publiczny - ogółem	17	17	17	17	17	17	17	14
Sektor publiczny - państwowe i samorządowe jednostki prawa budżetowego	13	13	13	13	13	13	13	10
Sektor prywatny - ogółem	305	319	338	352	353	349	350	358
Sektor prywatny - osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą	259	271	287	301	298	297	295	304
Sektor prywatny - spółki handlowe	3	3	4	3	3	3	5	4
Sektor prywatny - spółdzielnie	3	3	3	3	3	3	3	3
Sektor prywatny - fundacje	1	1	1	1	1	1	1	1
Sektor prywatny - stowarzyszenia i organizacje społeczne	15	15	17	18	18	17	18	18

Tabela 9: Podmioty gospodarcze wg sektorów własnościowych w gminie Lipinki w latach 2010-2017. Źródło: GUS

W obrębie gminy Lipinki występują tylko małe i średnie przedsiębiorstwa. Spośród wszystkich 373 przedsiębiorstw w 2017 roku, dominującą grupę stanowiły podmioty zatrudniające do 9 pracowników – było ich 363. Przedsiębiorstwa średniej wielkości, zatrudniające 10 – 49 pracowników, stanowią niewielką grupę, w 2017 roku było ich 10. Dominacja mały podmiotów widoczna jest w strukturze wielkościowej gminy Lipinki od lat.

	Podmioty gospodarki narodowej wg rejestru REGON							
Rok	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017
Ogółem	322	336	355	369	370	366	368	373
0-9	305	319	341	355	356	352	354	363
10-49	17	17	14	14	14	14	14	10

Tabela 10: Podmioty gospodarcze wg klas wielkości w gminie Lipinki w latach 2010-2017. Źródło: GUS

Mimo iż gmina Lipinki jest gminą wiejską, o charakterze rolniczym, to istotną gałęzią jest przemysł i budownictwo. Spośród 373 podmiotów, podmioty z sekcji przemysłu i budownictwa stanowią liczną grupę, 146 przedsiębiorstw. Pod względem liczebności dominuje jednakże grupa, oznaczona jako „pozostała działalność” z 213 podmiotami. Wśród tej grupy najliczniej występują przedsiębiorstwa sekcji C (52) – przetwórstwa przemysłowego, sekcji G (73) – Handlu hurtowego i detalicznego; naprawy pojazdów samochodowych, włączając motocykle, sekcji H (30) – Transportu i gospodarki magazynowej.

	Podmioty wg rejestracji działalności wg grup sekcji PKD 2007							
Rok	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017
Ogółem	322	336	355	369	370	366	368	373
Rolnictwo, łowiectwo, leśnictwo, rybactwo	20	20	19	23	17	17	15	14
Przemysł i budownictwo	113	125	140	142	140	130	132	146
Pozostała działalność	189	191	196	204	213	219	221	213

Tabela 11: Podmioty gospodarcze w gminie Lipinki wg rodzajów działalności PKD 2007 w gminie Lipinki w latach 2010-2017. Źródło: GUS

Na przestrzeni lat 2010 – 2017 widoczny jest spadek liczby nowo zarejestrowanych podmiotów gospodarczych. Ponadto, w stosunku do 2010 roku, obserwuje się także wzrost podmiotów wyrejestrowanych.

	Podmioty nowo zarejestrowane wg grup sekcji PKD 2007							
Rok	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017
Ogółem	48	46	41	41	38	36	42	39
Rolnictwo, łowiectwo, leśnictwo, rybactwo	1	0	0	3	0	0	0	0
Przemysł i budownictwo	21	28	18	20	13	15	22	27
Pozostała działalność	26	18	23	18	25	21	20	12

	Podmioty wyrejestrowane wg grup sekcji PKD 2007							
Rok	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017
Ogółem	18	31	19	29	36	36	40	33
Rolnictwo, łowiectwo, leśnictwo, rybactwo	0	0	0	0	2	0	2	1
Przemysł i budownictwo	7	16	3	17	15	24	21	10
Pozostała działalność	11	15	16	12	19	12	17	22

Tabela 12: Podmioty nowo zarejestrowane i wyrejestrowane wg grup sekcji PKD 2007 w gminie Lipinki w latach 2010-2017. Źródło: GUS

10.2. Infrastruktura społeczna.

10.2.1 Oświata.

Na terenie gminy Lipinki zlokalizowane są następujące placówki oświatowe:

- Przedszkole w Krygu,
- Gminne Przedszkole w Lipinkach,
- Szkoła Podstawowa w Lipinkach,

- Szkoła Podstawowa w Wójtowej,
- Szkoła Podstawowa w Pagorzynie,
- Szkoła Podstawowa w Krygu.

Na terenie gminy Lipinki brak jest szkół średnich. Ponadto, nie występują tu placówki specjalne.

Na terenie gminy Lipinki funkcjonują obecnie 2 przedszkola, oraz 4 oddziały przedszkolne w szkołach podstawowych. W ostatnich latach obserwuje się wzrost liczby dzieci w wieku przedszkolnym, co przekłada się na wzrost zapotrzebowania na oddziały przedszkolne. W 2016 roku wychowaniem przedszkolnym objęte było 206 dzieci, podczas gdy w 2010 roku było to 156 dzieci. W związku ze wzrostem zapotrzebowania, w 2016 roku utworzono 10 oddziałów przedszkolnych, w których łącznie były 153 miejsca, najwięcej w okresie 2010-2016. Mimo powiększenia oferty przedszkolnej, nie wypełnia ona w całości potrzeb mieszkańców.

	Przedszkola						
Rok	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016
dzieci w placówkach wychowania przedszkolnego na 1 tys. dzieci w wieku 3-5 lat	476	514	531	562	593	773	679
dzieci w wieku 3-5 lat przypadające na jedno miejsce w placówce wychowania przedszkolnego	1,54	1,65	1,65	1,59	1,59	1,53	1,37
Dzieci w oddziałach przedszkolnych w szkołach podstawowych ogółem	43	41	43	41	45	54	58
Dzieci w przedszkolach	113	118	134	144	137	123	148
	Wychowanie przedszkolne ogółem						
Rok	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016
Ogółem	4	4	4	4	4	4	4
Oddziały	8,00	8,00	8,00	8,00	8,00	9,00	10,00
Miejsca	120	126	136	147	145	135	153
Dzieci	156	159	177	185	182	177	206

Tabela 13: Przedszkola w gminie Lipinki w latach 2010-2016. Źródło: GUS

W ostatnich latach zwiększono liczbę oddziałów w szkołach podstawowych, w 2016 roku było ich 28, o 4 więcej niż w roku 2010. Od 2010 roku spada jednakże liczba absolwentów, a liczba uczniów podlega wahaniom, w 2016 roku wyniosła 388 osób, w związku z czym liczba uczniów przypadająca na 1 oddział w szkołach podstawowych wyniosła 14, najmniej od 2010 roku, co może być związane z niżem demograficznym. W gimnazjach liczba oddziałów uległa spadkowi, w 2016 roku w gminie Lipinki było 9 oddziałów, mniej o 4 w stosunku do roku 2010, co jest związane ze spadkiem liczby uczniów. W 2015 i 2016 roku była najniższa w okresie 2010-2016, i wyniosła 184 uczniów. Na jeden oddział w gimnazjach w 2016 roku przypadło 20 uczniów.

	Szkoły podstawowe						
Rok	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016
Oddziały w szkołach	24,00	24,00	24,00	24,00	26,00	28,00	28,00
Uczniowie	391	401	389	386	392	436	388
Absolwenci	94	69	67	64	77	62	61
	Uczniowie przypadający na 1 oddział						
Rok	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016
Szkoły podstawowe ogółem	16	17	16	16	15	16	14

Tabela 14: Szkolnictwo podstawowe w gminie Lipinki w latach 2010-2016. Źródło: GUS

	Gimnazja						
Rok	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016
Oddziały w szkołach	13,00	12,00	12,00	11,00	9,00	9,00	9,00
Uczniowie	277	252	218	191	193	184	184
Absolwenci	77	90	97	89	54	63	63
	Uczniowie przypadający na 1 oddział						
Rok	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016
Gimnazja ogółem	21	21	18	17	21	20	20

Tabela 15: Szkolnictwo gimnazjalne w gminie Lipinki w latach 2010-2016. Źródło: GUS

W związku ze wzrostem liczby dzieci w wieku przedszkolnym należy utrzymać obecnie istniejące placówki oświatowe i rozszerzyć ofertę wychowania przedszkolnego. Ponadto, należy dążyć do specjalizacji młodzieży w konkretnych zawodach - w rzemiośle i zdefiniowanych zawodach, które oferowane są w szkołach zawodowych. Edukacja w konkretnym zawodzie może sprzyjać rozwojowi gminy oraz regionu i może przyczynić się do minimalizacji bezrobocia.

Wśród głównych zakładów pracy (2014), Urząd Gminy Lipinki wymienia następujące:

- Polskie Górnictwo Naftowe i Gazownictwo S.A. Warszawa, Oddział Sanocki, Zakład Górnictwa i Gazu: Kopalnia Lipa, Kopalnia Kryg, Kopalnia Kobylanka – zatrudnionych 50 osób,
- Gminna Spółdzielnia Samopomoc Chłopska – zatrudnionych 41 osób,
- Przedsiębiorstwo Produkcyjne Handlowo Usługowe „Pyszotka” Magdalena Kokoczka – zatrudnionych 30 osób
- Zakład Mechaniczny Produkcyjno Usługowy „Lobgór” Barbara Opałka – zatrudnionych 5 osób,
- Zakład Projektowania i Realizacji Inwestycji - Stanisław Brzegowski,
- Zakład Usługowo- Produkcyjny „Elektron” - Kryg,
- Zakład Usługowy Piotr Szkaradek - Kryg,
- Piekarnia,
- Tartaki,
- Usługi mechaniczne,
- Handel, gastronomia,
- Zakłady fryzjerskie.

10.2.2 Administracja.

Na terenie gminy funkcję administracyjną sprawuje Urząd Gminy w Lipinkach.

- Poza tym na terenie gminy zlokalizowane są następujące urzędy i instytucje:
- Urząd Pocztowy w Lipinkach,
- Sanktuarium Matki Bożej Wniebowziętej w Lipinkach

- Kościół parafialny pod wezwaniem Najświętszej Maryi Panny Królowej Polski w Krygu
- Kościół Św. Bartłomieja Apostoła w Wójtowej
- Kościół Najświętszego Serca Pana Jezusa w Pagorzynie

oraz służby interwencyjne:

- Punkt Przyjęć Interesantów dla dzielnicowych Komisariatu Policji w Bieczu,
- Ochotnicza Straż Pożarna w Lipinkach, Krygu, Pagorzynie, Bednarce, Rozdzielu, Wójtowej.

10.2.3 Kultura.

Na terenie gminy funkcjonuje Gminne Centrum Kultury, w skład którego wchodzi: Centrum Kultury, Kluby Młodzieży w Bednarce, Bednarskim, Rozdzielu, Wójtowej, Pagorzynie i w Lipinkach. Organizuje ono wyjazdy integracyjne i spotkania dla mieszkańców, a także wystawy pokonkursowe prac plastycznych, Dzień Kobiet, Wieczór Wróżb oraz warsztaty tematyczne: ozdób choinkowych, kartek świątecznych, pisanek wielkanocnych. Przy Gminnym Centrum Kultury w Lipinkach działa Zespół Ludowy Pieśni i Tańca „Wójtowiacy”.

W gminie Lipinki działa ponadto Gminna Biblioteka Publiczna w Lipinkach, w ramach której funkcjonują dwie filie, zlokalizowane w Krygu i Wójtowej.

Dopełnieniem oferty kulturalnej na terenie gminy Lipinki są kluby i obiekty sportowe:

- stadion sportowy w Wójtowej
- sala gimnastyczna przy Szkole Podstawowej w Krygu
- sala gimnastyczna przy Szkole Podstawowej w Wójtowej
- sala gimnastyczna przy Szkole Podstawowej w Lipinkach
- boisko sportowe przy Szkole Podstawowej w Krygu
- wielofunkcyjne boisko sportowe w Lipinkach
- stadion sportowy w Krygu
- Uczniowski Klub Sportowy Błyskawica przy Szkole Podstawowej w Krygu
- Uczniowski Ludowy Klub Sportowy w Lipinkach
- Ludowy Klub Sportowy w Wójtowej
- Ludowy Klub Sportowy „Nafta” w Krygu
- bieżnia lekkoatletyczna przy Szkole Podstawowej w Lipinkach
- boisko wielofunkcyjne przy Szkole Podstawowej w Pagorzynie
- boisko do mini piłki nożnej i boisko wielofunkcyjne w Bednarce
- plac zabaw wraz z mini siłownią plenerową w sołectwie Bednarskie
- boisko do mini piłki nożnej i plac zabaw w Rozdzielu
- otwarta strefa aktywności w Wójtowej (siłownia zewnętrzna i mały plac zabaw)

10.2.4 Turystyka i rekreacja.

Gmina Lipinki należy do miejsc atrakcyjnych pod względem turystyki i rekreacji. Gmina charakteryzuje się wysokimi walorami przyrodniczymi i kulturowymi.

Przedmiotowa Gmina znajduje się na Pogórzu Karpackim. Znajdują się tu liczne Formy Ochrony Przyrody, w tym Magurski Park Narodowy z otuliną, Obszary Natura 2000, Południowomałopolski Obszar Chronionego Krajobrazu, Korytarz Ekologiczny Ostoja Magurska, Pomniki Przyrody.

Gmina zlokalizowana jest w obrębie starej Galicji. Sąsiaduje z zabytkowymi Gorlicami i Bieczem. W obrębie terenu objętego Studium mieszkają wyznawcy wyznań: katolickiego, greckokatolickiego, prawosławnego, czego efektem jest bogactwo architektury sakralnej.

Najciekawszymi atrakcjami turystycznymi są:

- Pola naftowe z licznymi obiektami będącymi śladami najstarszych na ziemiach polskich kopalni ropy naftowej,
- Cmentarze wojenne w Rozdzielu, Pagorzynie, Bednarce, Wójtowej,
- Architektura sakralna, wśród której należy wyróżnić przede wszystkim cerkwie łemkowskie i prawosławne.

Przez Gminę Lipinki wytyczone zostały następujące szlaki turystyczne:

- Szlak niebieski, czas przejścia: 1 h 30 min, GOT 6/3 - W Rozdzielu schodzimy z szosy, tuż po przekroczeniu mostu na potoku Rozdzielanka. Skręcamy w prawo i kierujemy się niezalesionym zboczem, by dotrzeć do bocznej ściany lasu. Odcinek leśny staje się bardziej męczący, bowiem powoli zaczynamy się wspinać pod górę. Po dojściu do polanki leśnej w dalszym ciągu kierujemy się naprzód, by dotrzeć do szlaku zielonego, również prowadzącego na szczyt.
- Szlak zielony, czas przejścia: 1 h 30 min, GOT 6/3 - Z Wapiennego szlak wiedzie krótko doliną Wapienianki, następnie skręca w lewo, w drogę prowadzącą do granicy lasu, gdzie rozpoczyna się bardziej męczące podejście. Z biegiem czasu droga staje się coraz węższa, prowadząc grzbietem do szlaku niebieskiego, a następnie na szczyt Ferdla.
- Szlak zielony, czas przejścia: 1 h 45 min, GOT 6/4 - Z Ferdla idziemy ścieżką grzbietową, początkowo w kierunku płd. - wsch. do odejścia szlaku czarnego prowadzącego do Folusza. Znaki przechodzą przez kulminację Barwinka (670 m) i prowadzą bukowym lasem (bez widoków). Kolejny raz mijamy odejście znakowanej ścieżki prowadzącej do wychodni piaskowcowych. Szlak dociera do szczytu Kornutów (830 m). Stąd prawie bez zmiany wysokości dochodzimy do wschodniej kulminacji, gdzie znajduje się węzeł znakowanych szlaków.
- Szlak czarny, czas przejścia: 2 h, GOT 7/4 - Szlak prowadzi z Folusza nie opodal Diablego Kamienia (dojście ścieżką w lewo) w dolinę Kłopotnicy, do skrzyżowania ze szlakami żółtym i zielonym. Odtąd leśną drogą zwózkową w górę jednego z dopływów Kłopotnicy. Później kilkakrotnie zmieniając kierunek marszu wspina się na grzbiet i docieramy do szlaku zielonego, na płd. - wsch. od kulminacji Ferdla. Stąd kierujemy się zgodnie ze znakami szlaku zielonego na szczyt
- Szlak niebieski - Biecz - Lipinki - Rozdziele - Ferdel, czas przejścia: 5h
Trasa rozpoczyna się na bieckim rynku, dalej dzielnicą Załawie na prawym brzegu Ropy, w stronę wioski Korczyzna i na niewielkie wzgórze nad Wójtową. Szlak prowadzi w kierunku Wójtowej, a później połączy dróżką i polami do północnych zabudowań Lipinek.
Na zachód od szlaku znajduje się przełomowa dolina potoku Lipianki. Wśród urwistych brzegów, potok przebiega przez liczne progi skalne na odcinku kilkuset metrów. Znaki szlaku wiodą na południe wsi do skrzyżowania dróg w Rozdzielu. Stąd krótko drogą na wschód i dalej, po zmianie kierunku na południowy, zostawiając po lewej stronie kulminację Łysej Góry (436 m) wspina się na szczyt Ferdla.
Zgodnie z zielonym szlakiem, możemy się udać dalej na szczyt Wątkowej (848 m) i Magurę (842 m).

Źródło: W Gminie Lipinki, PUW "Roksana", Krosno 2003

Ponadto, na terenie gminy Lipinki znajduje się także Szlak Naftowy, obejmujący wiele zabytków kopalnictwa naftowego, atrakcyjnych pod względem turystycznym i edukacyjnym.

Na ziemi Gorlickiej, w miejscowości Kryg znajduje się tablica informacyjna Karpacko-Galicyskiego Szlaku Naftowego. Trasa szlaku naftowego przebiega przez Gorlice – Ropica Polska – Szymbark – Ropa – Łosie – Bielanka – Siary – Sękowa – Kryg – Kobylanka – Lipinki – Libusza – Zagórzany. Na terenie gminy Lipinki znajdują się:

- Kryg — krajobraz szybów naftowych, Szkoła Podstawowa im. I. Łukasiewicza z izbą pamięci i kolekcją lamp naftowych, figura św. Barbary, kościół parafialny p.w. NMP Królowej Polski z pięknymi witrażami, ufundowanymi przez naftowców z regionu. W latach 1860–2000 odwiercono

na tym terenie ok. 250 szybów naftowych.

- Lipinki — zachowana do dziś kopanka „Anna” z 1854 r., najstarszy w tym rejonie szyb naftowy „Dziadek” z 1860 r., nazwany później „Lipa1”; dwór hr. Jadwigi Straszewskiej — właścicielki rafinerii w Lipinkach i wielu kopalń ropy (jej epitafium znajduje się w starym kościele w Lipinach).

Źródło: Ewa Buhl, „Informator - Skarb Gorlickiej Ziemi ocalić od zapomnienia, Gorlice 2011, Gorlice na Karpackim Trakcie Naftowym – broszura.

10.3. Rolnictwo.

Gmina Lipinki ma charakter zdecydowanie rolniczy. Gospodarstwa rolne w gminie charakteryzują się dużym rozdrobnieniem z przewagą gospodarstw do 5 ha. W 2002 roku wg Spisu Powszechnego było 1716 gospodarstw. Wszystkie były gospodarstwami indywidualnymi.

Gospodarstwa wg rodzaju i grup obszarowych użytków rolnych	Liczba
ogółem	1716
do 1 ha włącznie	501
powyżej 1 do mniej niż 2 ha	573
od 2 do mniej niż 5 ha	573
od 5 do mniej niż 7 ha	44
od 7 do mniej niż 10 ha	14
od 10 do mniej niż 15 ha	7
od 15 do mniej niż 20 ha	0
od 20 do mniej niż 50 ha	0
od 50 do mniej niż 100 ha	0

Tabela 16: Liczba gospodarstw rolnych w 2002 roku w gminie Lipinki. Źródło: Powszechny Spis Rolny w 2002 r. GUS

Miejscowość	1-2 ha	2-5 ha	5-7 ha	7-10 ha	10-15 ha	pow. 15 ha	Razem
Bednarka	35	33	3	4	2	3	80
Kryg	225	92	8	2	0	0	327
Lipinki	271	132	5	0	0	0	408
Pagorzyna	103	28	1	0	0	0	132
Rozdziele	44	45	11	4	2	2	108
Wójtowa	200	81	7	2	0	0	290
Bednarskie	18	14	2	0	0	0	34
Razem	896	425	37	4	4	5	1379

Tabela 17: Liczba gospodarstw rolnych w poszczególnych miejscowościach w gminie Lipinki, 2014. Źródło: UG Lipinki

Według danych Urzędu Gminy Lipinki, w 2014 roku w gminie było 1379 gospodarstw, można więc zauważyć spadek w tym zakresie. Najwięcej, 408, znajdowało się w miejscowości Lipinki, następnie, 327 i 290, odpowiednio w Krygu i Wójtowej.

Według powszechnego Spisu Rolnego przeprowadzonego w 2002 r., spośród gospodarstw najwięcej było jednostek bez zwierząt gospodarskich (973), następnie zaś najwyższe było pogłowie bydła (675) i krów (643). Pod względem rodzaju i powierzchni zasiewów dominują ziemniaki (1 247) i pszenica ozima (1 079).

Gospodarstwa wg rodzaju i pogłowia zwierząt	
Bydło	675
Krowy	643
Trzoda chlewna	359
Konie	67
Owce	46
Bez zwierząt gospodarskich	943
Gospodarstwa z uprawą wg rodzaju i powierzchni zasiewów	
Ogółem	1 304
Pszenica ozima	1 079
Pszenica jara	13
Żyto	14
Jęczmień ozimy	63
Jęczmień jary	413
Owies	502
Pszenżyto ozime	33
Pszenżyto jare	3
Mieszanki zbożowe ozime	4
Mieszanki zbożowe jare	22
Kukurydza na ziarno	44
Kukurydza na zielonkę	4
Strączkowe jadalne	33
Ziemniaki	1 247
Okopowe pastewne	70
Warzywa gruntowe	868
Truskawki	50

Tabela 18: Gospodarstwa wg rodzaju i pogłowia zwierząt, Gospodarstwa z uprawą wg rodzaju i powierzchni zasiewów w 2002 r. w gminie Lipinki. Źródło: powszechny Spis Rolny z 2012 r. GUS

Ze względu na wykształcenie rolnicze osób kierujących gospodarstwami, według Powszechnego Spisu Rolnego z 2002 r., najwięcej było osób bez wykształcenia rolniczego, co jest zjawiskiem niepokojącym. Taka struktura wykształcenia utrudnia racjonalizację produkcji rolniczej, adaptację do warunków gospodarki rynkowej, reorientację zawodową i podejmowanie inicjatyw gospodarczych.

Gospodarstwa wg rodzaju i wykształcenia rolniczego osoby kierującej	
Wyższe rolnicze	4
Średnie zawodowe rolnicze	38
Zasadnicze zawodowe rolnicze	50
Kurs rolniczy	257
Brak wykształcenia rolniczego	993

Tabela 19: Gospodarstwa wg rodzaju i wykształcenia rolniczego osoby kierującej w 2002 r. w gminie Lipinki, Źródło: Powszechny Spis Rolny z 2002 r. GUS

11. Zagrożenie bezpieczeństwa ludności i jej mienia.

Zagrożenie powodziowe występuje w okresowych podtopieniach na terenach znajdujących się wzdłuż cieków, których charakter, kształt koryt, morfologię i obejmują stosunkowo duże obszary w sąsiedztwie potoków. W powiecie gorlickim gmina Lipinki należy do najmniej zagrożonych. Teren zalewowy od rzeki Libuszaneki obejmuje obszar ok. 3 ha, są to głównie uprawy rolne. Na terenie tym zlokalizowanych jest 5 gospodarstw rolnych.

Na terenie gminy Lipinki nie występują obiekty zaliczane do kategorii Zakładów Dużego Ryzyka (ZDR) ani Zakładów Zwiększonego Ryzyka (ZZR).

W gospodarce przestrzennej gminy należy stosować następujące zasady służące zabezpieczeniu potrzeb obrony cywilnej:

1. W budynkach przemysłowych, usługowych, użyteczności publicznej, mieszkalno - usługowych i mieszkalnych - należy na etapie sporządzania planów realizacyjnych przewidzieć schrony i ukrycia.
2. W rejonach budownictwa jednorodzinnego należy przewidywać ukrycia typu II wykonane w podpiwniczeniach budynków przez mieszkańców we własnym zakresie w okresie podwyższonej gotowości obronnej Państwa.
3. Bez względu na typ zabudowy zarezerwować należy tereny pod budowę awaryjnych studni wody pitnej (7,5 l na osobę/ dobę). Odległość studni od budynków mieszkalnych lub zgrupowań ludności powinna wynosić najwyżej 800 m.
4. Istniejące studnie powinny być zabezpieczone przed likwidacją i przystosowane do sprawnego uruchomienia i eksploatacji w sytuacjach kryzysowych.
5. Oświetlenie zewnętrzne (ulice, zakłady pracy) należy przystosować do zaciemniania i wygaszenia.
6. Należy uwzględnić system alarmowania i powiadamiania mieszkańców w wypadku zagrożeń poprzez syreny alarmowe przyjmując promień słyszalności syreny do 300 m.
7. Układ projektowanych i modernizowanych dróg i ulic powinien spełniać następujące warunki
  - szerokość ulicy powinna umożliwić ewentualne zagruzowanie,
  - powinny być połączenia z traktami przelotowymi – zapewniające sprawną ewakuację ludności w okresie zagrożenia
8. Należy wyznaczyć trasy przejazdu dla pojazdów z toksycznymi środkami przemysłowymi.
9. Wszelkie projektowane na obszarze gminy obiekty o wysokości równej i większej od 50 m npt oraz każdorazowo przed wydaniem decyzji o pozwoleniu na budowę należy zgłaszać do Sił Powietrznych RP.
10. Należy zachować istniejące lub projektowane obiekty obrony cywilnej.

12. Potrzeby i możliwości rozwoju gminy.

12.1. Analizy ekonomiczne, środowiskowe i społeczne.

Analizy ekonomiczne

W dniu 29 grudnia 2017 r. została przyjęta Uchwała budżetowa nr XXX/296/2017 Rady Gminy Lipinki, zmieniona poprzez Uchwałę nr XXXII/316/2018 Rady Gminy Lipinki z dnia 24 kwietnia 2018 r.

Ponadto, dnia 29 grudnia 2017 roku przyjęto uchwałę nr XXX/297/2017 Rady Gminy Lipinki w sprawie uchwalenia Wieloletniej Prognozy Finansowej Gminy Lipinki na okres 2018-2030.

Zgodnie z danymi GUS dochody oraz wydatki budżetu gminy ma 1 mieszkańca gminy, w roku 2017 miały wyższy wskaźnik dochodu na jednego mieszkańca niż wydatków.

Rok	2012	2013	2014	2015	2016	2017
Dochody ogółem budżetu gminy na 1 mieszkańca w zł	2 839,86	2 949,26	3 112,15	3 299,18	3 614,31	3 905,24
Wydatki ogółem budżetu gminy na 1 mieszkańca w zł	2 890,81	2 977,95	3 158,53	3 221,35	3 414,06	3 892,87

Tabela 20: Średnie dochody i wydatki na mieszkańca gminy w latach 2012-2017. Źródło: GUS

	wydatki w zł			dochody w zł		
Rok	2015	2016	2017	2015	2016	2017
Rolnictwo i łowiectwo.	163 819,57	166 825,92	162 146,77	344 324,63	536 099,53	373 476,38
Leśnictwo.	13 666,66	21 450,71	17 576,54	4 057,00	3 954,00	2 400,00
Transport i łączność.	232 734,60	162 421,40	341 940,10	594 076,75	494 352,33	1 454 196,98
Gospodarka mieszkaniowa.	209 048,18	496 369,02	148 081,09	251 262,58	252 883,60	357 952,06
Administracja publiczna.	64 057,90	68 971,71	147 384,24	2 121 148,20	2 351 220,61	2 797 094,55
Bezpieczeństwo publiczne i ochrona przeciwpożarowa.	25 687,45	55 587,06	11 896,96	267 437,81	343 949,80	568 456,62
Oświata i wychowanie.	437 788,41	432 431,77	413 904,13	7 628 522,69	7 776 822,07	7 551 571,12
Pomoc społeczna.	3 493 046,62	7 580 314,27	830 227,90	4 590 032,41	8 732 222,08	2 052 801,97
Edukacyjna opieka wychowawcza.	144 912,00	154 619,20	119 015,00	236 656,15	261 210,06	221 030,63
Gospodarka komunalna i ochrona środowiska.	3 016 545,96	801 508,11	755 880,17	4 498 081,92	1 211 956,22	1 493 234,79
Kultura i ochrona dziedzictwa narodowego.	509 033,38	17 810,15	0,00	665 019,15	398 225,06	303 557,28
Kultura fizyczna.	473 120,00	11 338,46	13 300,00	149 056,35	130 974,81	123 262,83
Ochrona zdrowia.	0,00	0,00	0,00	70 973,33	63 408,29	45 109,98

Tabela 21: Wybrane wydatki i dochody budżetu gminy. Źródło: GUS

Analizując powyższe dane zwraca się uwagę, że gmina inwestuje w zagadnienia w zakresie oświaty i wychowania, pomocy społecznej, administracji publicznej, gospodarki komunalnej i ochrony środowiska, a także transportu i łączności..

Uchwała Budżetowa Gminy Lipinki na rok 2018 (po wprowadzonych zmianach) przewiduje, iż dochody ogółem wyniosą 30 832 855,36 zł. Wydatki natomiast wyniosą 32 114 048,24 zł, w tym m.in.:

- na bezpieczeństwo publiczne i ochronę przeciwpożarową – 780 045,00 zł
- na pomoc społeczną – 2 135 242,47 zł
- na gospodarkę komunalną i ochronę środowiska – 3 867 110,97 zł
- na gospodarkę ściekową i ochronę wód – 910 600,00 zł
- na ochronę powietrza atmosferycznego i ochronę wód – 2 039 281,97 zł

W związku z powyższymi danymi, należy przyjąć, że gmina w sposób realny planuje wydatki, jednakże realizacja inwestycji, bez pozyskania środków zewnętrznych oraz inwestorów prywatnych, nie jest

w stanie (w sposób efektywny) zagwarantować w pełni wykonania zaplanowanych zadań w zakresie infrastruktury zarówno technicznej jak i społecznej.

W związku z potencjałem turystycznym oraz usługowym obsługującym obiekty górnicze gminy, należy zagwarantować środki na cele podnoszenia jakości przestrzeni zurbanizowanej poprzez modernizację istniejących budynków oraz infrastruktury technicznej. Należy w sposób sukcesywny przeprowadzać rewitalizację oraz zmieniać oblicze terenów zdegradowanych.

Analizy środowiskowe

W celu określenia potrzeb i możliwości rozwojowych gminy w kontekście strefy przyrodniczej, w oparciu o dostępne dokumenty strategiczne i charakteryzujące, określono stan środowiska na terenie gminy Lipinki.

Zgodnie z analizą SWOT zdiagnozowano oraz zinterpretowano silne i słabe strony oraz szanse i zagrożenia dla Gminy Lipinki (pod względem środowiskowym).

Silne strony:

- tradycje wydobywania ropy naftowej oraz możliwość jej dalszej eksploatacji – bardzo cenny surowiec, istnienie infrastruktury koniecznej do wydobycia oraz miejsca pracy,
- zróżnicowana rzeźba terenu – urozmaicenie krajobrazu,
- nieskażone środowisko sprzyjające rozwijaniu się upraw ekologicznych w małych rodzinnych gospodarstwach,

Słabe strony:

- nagłe odwilże w okresie zimowym – lokalne podtopienia,
- opady o charakterze nawałnym – zniszczenia upraw, niekorzystne zjawisko dla środowiska oraz ludzi,
- odłogowanie dużej powierzchni gruntów rolnych z uwagi na zaprzestanie prowadzenia działalności rolniczej przez mieszkańców,
- erozja gleb wynikająca z uwarunkowań geologicznych,
- brak wykorzystywanych źródeł energii odnawialnej,
- braki wody w studniach kopanych na znacznym obszarze gminy,

Szanse dla środowiska:

- wdrożenie systemów przeciwpowodziowych oraz zagospodarowania przestrzennego w sposób eliminujący prawdopodobieństwo powodzi,
- utrzymywanie gleb przydatnych rolniczo w dobrej kulturze.

Zagrożenia dla środowiska:

- zagrożenia powodziowe – straty dla mieszkańców dotkniętych powodzią, wykluczenie części terenów pod zabudowę lub inwestycje,
- wyczerpanie się złóż ropy naftowej – duża ingerencja w krajobraz i utrata miejsc pracy.

Należy dążyć do sukcesywnego skanalizowania obszarów wiejskich. Należy także promować przydomowe, ekologiczne oczyszczalnie ścieków. Nowe tereny inwestycyjne obligatoryjnie powinny być podłączane do systemu wodociągowego.

Analizy społeczne

W kontekście strefy społecznej „Strategia Rozwoju Gminy Lipinki do 2022”, analizuje i przewiduje,

zgodnie z analizą SWOT, następujące silne i słabe strony oraz szanse i zagrożenia dla Gminy Lipinki.

Analiza SWOT – Procesy demograficzne

Silnymi stronami Gminy:

- mała gęstość zaludnienia – komfort mieszkania w gminie,
- duża grupa osób w wieku produkcyjnym – rozwój gminy, dopasowanie rynku do potrzeb osób w wieku produkcyjnym, ożywienie gospodarcze.

Słabymi stronami Gminy:

- spadek liczby mieszkańców - „wyludnianie” się gminy, kreowanie wizerunku gminy jako mało atrakcyjnej, niedającej perspektyw,
- zmienne saldo migracji wewnętrznych i zewnętrznych – trudność w ocenieniu działań podejmowanych przez gminę w celu zatrzymania mieszkańców i zachęcenia nowych do przybycia,
- niekorzystna tendencja w strukturze wiekowej – wzrost liczby osób w wieku poprodukcyjnym przy jednoczesnym spadku osób w wieku przedprodukcyjnym,
- duży wskaźnik obciążenia demograficznego.

Szansami dla Gminy:

- podejmowanie działań mających na celu zwiększenie przyrostu naturalnego,
- promocja gminy jako miejsca odpowiedniego do życia i pracy – napływ ludności przekładający się na ogólny rozwój gminy.

Zagrożeniami dla Gminy:

- wyjeżdżanie młodych i wykształconych osób w inne rejony Polski lub zagranicę – emigracja zarobkowa,
- konkurencja ze strony jednostek oferujących lepsze możliwości samorozwoju.

Analiza SWOT – Infrastruktura społeczna

Silnymi stronami Gminy:

- pro-edukacyjna polityka gminy,
- duża liczba szkół w gminie – zaspokajanie potrzeb mieszkańców, możliwość wyboru szkoły, konkurencja między szkołami w celu zwiększenia atrakcyjności,
- działalność GCK – zachęcanie do aktywizowania się społeczności i ciekawego spędzania wolnego czasu,
- baza sportowa odpowiadająca potrzebom gminy oraz funkcjonowanie zespołów sportowych – promowanie zdrowego stylu życia, nauka współzawodnictwa i współpracy wśród dzieci i młodzieży,
- działalność świetlicy wsparcia dziennego w Lipinkach i ośrodków wsparcia – klubów samopomocy w Pagorzynie i Bednarskim (integracja osób w podeszłym wieku z młodzieżą),
- Publiczne Centrum Rehabilitacji w Pagorzynie – bogata oferta bezpłatnych usług medycznych w zakresie rehabilitacji ogólnoustrojowej,
- duża liczba jednostek OSP – dbałość o bezpieczeństwo mieszkańców.

Słabymi stronami Gminy:

- brak żłobka na terenie gminy,
- brak wymiany pokoleniowej w zespołach ludowych, co skutkuje ich likwidacją,
- trudność w pozyskiwaniu przez organizacje pozarządowe środków zewnętrznych na ich działalność i podejmowane inicjatywy na rzecz społeczności lokalnej (brak kadry, środków na wkład własny w projektach unijnych),
- brak wsparcia w postaci doradztwa w zakresie spraw społecznych ze strony gminy,

- brak programów profilaktyki w zakresie uzależnień, otyłości szczególnie wśród dzieci i młodzieży, propagowania zdrowego stylu życia, badań przesiewowych w kierunku wczesnego wykrywania chorób nowotworowych, układu krążenia i chorób płuc, brak edukacji wzrastającej liczby osób chorych na cukrzycę,
- brak centrów doradztwa informacji i planowania kariery zawodowej w szkołach podstawowych,
- zbyt mała liczba inicjatyw integrujących osoby starsze z młodzieżą,
- małe zaangażowanie mieszkańców w życie gminy.

Szansami dla Gminy:

- promocja gminy przez zespół ludowy,
- rozwijanie pasji sportowych wśród młodzieży,
- rozwijanie bazy sportowej – uczynienie z gminy miejsca ważnych wydarzeń sportowych,
- zwiększenie dotacji z budżetu państwa na edukację przedszkolną.

Zagrożeniami dla Gminy:

- utrata zainteresowania następnych pokoleń pielęgnowaniem tradycji gminy,
- konieczność zamknięcia niektórych szkół ze względu na niż demograficzny,
- spowolniony rozwój gminy ze względu na brak inicjatyw ze strony społeczeństwa w tworzeniu stowarzyszeń i organizacji,
- wysokie koszty utrzymania szkół przy niskim poziomie subwencji oświatowej,
- ograniczone środki budżetu gminy na dofinansowanie placówek oświatowych i kulturalnych,
- ograniczone środki na rozwój imprez sportowych i kulturalnych.

Rada Gminy podejmuje także rokrocznie uchwały w sprawie uchwalenia „Gminnego programu profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych, przeciwdziałania narkomanii oraz przemocy w rodzinie” do podstawowych zadań wliczono:

- zwiększenie dostępności pomocy terapeutycznej i rehabilitacyjnej dla: osób uzależnionych i ich bliskich oraz osób dotkniętych przemocą w rodzinie,
- udzielanie rodzinom, w których występują problemy w związku z uzależnieniami pomocy psychospołecznej i prawnej, a w szczególności ochrony przed przemocą w rodzinie,
- prowadzenie profilaktycznej działalności informacyjnej i edukacyjnej w zakresie rozwiązywania problemów alkoholowych i przeciwdziałania narkomanii, w szczególności dla dzieci i młodzieży, w tym prowadzenie pozalekcyjnych zajęć sportowych,
- wspieranie działalności instytucji, stowarzyszeń i osób fizycznych, służącej rozwiązywaniu problemów alkoholowych, narkomanii i przemocy.

Wszystkie powyższe działania mają za zadanie poprawę jakości życia mieszkańców. W związku z powyższymi programami oraz niewymienionymi wyżej należy wprowadzać na terenie ośrodków wiejskich usługi związane z aktywizacją mieszkańców w życiu społecznym oraz kulturalnym.

12.1.1 Prognozy demograficzne, w tym uwzględniające, tam gdzie to uzasadnione, migracje w ramach miejskich obszarów funkcjonalnych ośrodka wojewódzkiego.

Zgodnie z prognozami demograficznymi przeprowadzonymi przez GUS, w powiecie gorlickim będzie postępował kryzys demograficzny. Prognoza demograficzna do 2035 roku wskazuje spadek liczby ludności i zmienność struktur demograficznych. Zgodnie z prognozą demograficzną liczba ludności powiatu do 2035 roku zmniejszy się w stosunku do 2017 roku o ok. 8 % mieszkańców. W poniższej tabeli zamieszczono prognozowaną demografię zmian struktury społecznej:

Tabela 28. Ludność powiatu ogółem.

		Ogółem			Miasta			Wieś		
		Ogółem	Mężczyźni	Kobiety	Ogółem	Mężczyźni	Kobiety	Ogółem	Mężczyźni	Kobiety
2017	Ogółem	109 076	54 025	55 051	35 533	-	-	73 543	-	-
	przedprodukcyjny	17 806	9 189	8 617	6 125	-	-	15 165	-	-
	produkcyjny	70 790	38 062	32 728	21 481	-	-	45 825	-	-
	mobilny	42 825	22 038	20 451	13 301	-	-	29 188	-	-
	niemobilny	24 817	14 228	10 589	8 180	-	-	16 637	-	-
	poprodukcyjny	20 480	6 774	13 706	7 927	-	-	12 553	-	-
2020	Ogółem	106 082	52 680	53 402	30 066	14 417	15 649	76 016	38 263	37 753
	przedprodukcyjny	21 439	11 160	10 279	5 258	2 718	2 540	16 181	8 442	7 739
	produkcyjny	63 190	34 284	28 906	16 797	9 092	7 705	46 393	25 192	21 201
	mobilny	39 350	20 635	18 715	10 267	5 402	4 865	29 083	15 233	13 850
	niemobilny	23 840	13 649	10 191	6 530	3 690	2 840	17 310	9 959	7 351
	poprodukcyjny	21 453	7 236	14 217	8 011	2 607	5 404	13 442	4 629	8 813
2025	Ogółem	104 870	52 202	52 668	28 707	13 777	14 930	76 163	38 425	37 738
	przedprodukcyjny	20 811	10 799	10 012	4 899	2 540	2 359	15 912	8 259	7 653
	produkcyjny	60 341	32 874	27 467	15 124	8 206	6 918	45 217	24 668	20 549
	mobilny	36 228	19 112	17 116	8 863	4 677	4 186	27 365	14 435	12 930
	niemobilny	24 113	13 762	10 351	6 261	3 529	2 732	17 852	10 233	7 619
	poprodukcyjny	23 718	8 529	15 189	8 684	3 031	5 653	15 034	5 498	9 536
2030	Ogółem	102 782	51 238	51 544	27 040	12 971	14 069	75 742	38 267	37 475
	przedprodukcyjny	18 848	9 785	9 063	4 148	2 148	2 000	14 700	7 637	7 063
	produkcyjny	58 524	31 951	26 573	14 208	7 727	6 481	44 316	24 224	20 092
	mobilny	32 892	17 442	15 450	7 417	3 971	3 446	25 475	13 471	12 004
	niemobilny	25 632	14 509	11 123	6 791	3 756	3 035	18 841	10 753	8 088
	poprodukcyjny	25 410	9 502	15 908	8 684	3 096	5 588	16 726	6 406	10 320
2035	Ogółem	100 070	49 942	50 128	25 174	12 083	13 091	74 896	37 859	37 037
	przedprodukcyjny	16 551	8 600	7 951	3 394	1 758	1 636	13 157	6 842	6 315
	produkcyjny	56 873	31 333	25 540	13 291	7 343	5 948	43 582	23 990	19 592
	mobilny	30 112	16 033	14 079	6 340	3 428	2 912	23 772	12 605	11 167
	niemobilny	26 761	15 300	11 461	6 951	3 915	3 036	19 810	11 385	8 425
	poprodukcyjny	26 646	10 009	16 637	8 489	2 982	5 507	18 157	7 027	11 130

Źródło: Bank Danych Lokalnych na rok 2017 GUS oraz

<https://stat.gov.pl/obszary-tematyczne/ludnosc/prognoza-ludnosc/prognoza-dla-powiatow-i-miast-na-prawie-powiatu-oraz-podregionow-na-lata-2014-2050-opracowana-w-2014-r-,5,5.html>

Legenda:

wiek przedprodukcyjny - 0 do 17 lat

wiek produkcyjny - od 18 lat do wieku emerytalnego

wiek mobilny - od 18 do 44 lat

wiek niemobilny - od 45 lat do wieku emerytalnego

wiek poprodukcyjny - powyżej wieku emerytalnego

Zgodnie z wyżej przedstawionymi danymi, na przestrzeni 18 lat nastąpi zmniejszenie ilości mieszkańców powiatu oraz nastąpi odwrócenie struktury wiekowej – nastąpi znaczny wzrost osób w wieku poprodukcyjnym w strukturze społecznej, a zdecydowanie zmniejszy się ilość osób w wieku przedprodukcyjnym, co jest zjawiskiem negatywnym.

W poniższej tabeli zamieszczono prognozowaną demografię zmian liczby mieszkańców na terenie gminy:

Ludność gminy ogółem	
rok	Razem
2011	6 816
2012	6 802
2013	6 791
2014	6 784
2015	6 780
2016	6 782
2017	6 757
Prognoza demograficzna dla gminy Lipinki	
2020	6616
2025	6539
2030	6410
2035	6240

Tabela 29. Prognozowana demografia zmian liczby mieszkańców na terenie gminy Lipinki.

Źródło: Opracowanie własne.

Zgodnie z wyżej przedstawionymi danymi, na przestrzeni 18 lat nastąpi także zmniejszenie ilości mieszkańców gminy Lipinki. Średnio w okresie 5 letnim liczba mieszkańców spadnie na terenie gminy o ok. 132 mieszkańców, co stanowi 1,94 % obecnej liczby populacji gminy. Na terenie gminy liczba ta spadnie o ok. 562 osoby, czyli łącznie, na terenach gminy, w okresie 18 letnim szacowana liczba mieszkańców zmniejszy się o ok. 8 %, co będzie zjawiskiem negatywnym.

Należy dążyć do stworzenia warunków dobrego rozwoju wykorzystując uwarunkowania lokalne, aby stworzyć perspektywę rozwoju obszaru oraz godnych warunków życia (należy rozwijać infrastrukturę społeczną, tworzyć miejsca pracy oraz wspierać gospodarkę, w tym sektor prywatny). Ponadto należy stworzyć nowe miejsca pracy, które przyciągnęłyby młodych ludzi na teren gminy Lipinki.

Główny udział w spadającej liczbie ludności ma migracja ludności do większych ośrodków wojewódzkich oraz emigracja zagraniczna. Należy podjąć długofalowe działania mające na celu zatrzymanie rdzennych mieszkańców terenów oraz stworzenie gminy jako ośrodka atrakcyjnego do osiedlania się przez osoby spoza obszaru gminy.

12.1.2 Możliwości finansowania przez gminę wykonania sieci komunikacyjnej i infrastruktury technicznej, a także infrastruktury społecznej, służących realizacji zadań własnych gminy.

Budżet gminy Lipinki jest zbilansowany. Polityka finansowa gminy jest prowadzona w sposób harmonijny oraz jest dostosowana do rzeczywistych możliwości.

Gmina pozyskuje także dotacje z funduszy unijnych. Działania inwestycyjne są dostosowywane do potrzeb oraz możliwości finansowych. Politykę rozwoju gminy należy także oprzeć o pozyskiwanie przedsiębiorców prywatnych.

Zgodnie z „Strategią Rozwoju Gminy Lipinki 2014 - 2020” z 2014 roku:

„Stworzenie najlepszych warunków do życia, rozwoju i inwestowania na terenie Gminy Lipinki poprzez wszechstronny rozwój sfery społecznej, gospodarczej i przestrzennej oraz lepszą integrację społeczności lokalnej.”

Zgodnie z ustawą o samorządzie gminnym zaspokajanie zbiorowych potrzeb lokalnego społeczeństwa należy do zadań własnych gminy. Rozwój infrastruktury technicznej jest jedną z kategorii, która jest zadaniem własnym gminy. Zadania własne z zakresu infrastruktury technicznej można podzielić na następujące kategorie:

- wodociągi oraz zaopatrzenie w wodę,
- kanalizacja, oczyszczanie ścieków komunalnych,
- odbiór odpadów komunalnych,
- likwidacja wysypisk odpadów,
- zaopatrzenie w gaz,
- zaopatrzenie w energię,
- budowa i utrzymanie dróg gminnych,
- edukacja wynikająca z ustawy o samorządzie gminnym.

Zgodnie z powyższym, gmina realizuje zadania publiczne w celu zaspokojenia potrzeb swoich mieszkańców, odpowiadając tym samym za zapewnienie jakości oraz warunków życia lokalnemu społeczeństwu.

Gminy mają możliwość następujących źródeł finansowania inwestycji infrastrukturalnych:

- dochody własne gminy,
- subwencje,
- dotacje celowe,
- dotacje celowe z funduszy celowych,
- kredyty i pożyczki,
- obligacje komunalne,
- środki ze źródeł pozabudżetowych na zadania własne,
- źródła finansowania ze środków zewnętrznych.

Dochody własne powiększone o subwencje to podstawowe źródła pozyskiwania przez gminy środków pieniężnych. Dochody własne są kształtowane poprzez władze gminy. Wysokość wpływów z tytułu subwencji zależy od czynników, na które gmina nie ma wpływu, w związku z czym może utrudnić projektowanie inwestycji w dłuższym okresie.

W myśl ustawy o finansach publicznych, gminy mogą zaciągać kredyty i pożyczki oraz emitować papiery wartościowe m. in. na finansowanie wydatków nie znajdujących pokrycia w planowanych dochodach budżetowych.

Przedsięwzięcia inwestycyjne z zakresu infrastruktury technicznej, zapisane w dokumentach planistycznych nie są możliwe do zrealizowania w ciągu jednego roku dlatego też powinny być rozważane w perspektywie dłuższej niż jeden rok oraz ujmowane w kolejnych „Wieloletnich Prognozach Finansowych Gminy Lipinki”.

Konieczne jest podjęcie działań prowadzących do wydłużenia oraz zwiększenia jej dostępności sieci Lipinki. Alternatywą dla budowy sieci kanalizacyjnej na obszarach wiejskich jest budowa przydomowych oczyszczalni ścieków. Planowana jest budowa gminnej sieci wodociągowej zasilanej wodą dostarczaną z Miejskiego Przedsiębiorstwa Gospodarki Komunalnej w Gorlicach.

12.1.3 Maksymalne w skali gminy Lipinki zapotrzebowanie na nową zabudowę.

Wśród uwarunkowań wynikających z potrzeb rozwoju gminy należy wymienić następujące czynniki:

- Konieczność uzupełnienia na terenie gminy istniejącej zabudowy, w nawiązaniu do ulicowego charakteru obecnego budownictwa (zabudowa zwarta), lecz z zachowaniem otwarc widokowych i krajobrazowych oraz przeciwdziałanie rozproszaniu osadnictwa.
- Słaby rozwój infrastruktury, który warunkuje konieczność rozbudowy zasilania w media i odprowadzania ścieków.
- Należy dążyć do rozwoju produkcji i usług na terenie gminy oraz do rozwoju rzemiosła w celu stworzenia nowych miejsc pracy.
- Złe wykorzystywanie gruntów rolnych warunkuje zmianę w sposobie zagospodarowania gruntów źle zagospodarowanych i odłogujących.
- Zmiana średniej wartości wielkości gospodarstw rolnych w celu podniesienia wydajności produkcji.
- Niski poziom przedsiębiorczości rolniczej i produkcyjnej na terenie gminy wymaga przekształcenia.
- Prawidłowy i zrównoważony rozwój gminy wymaga planowania i tworzenia projektów do ubiegania się o dofinansowanie ze środków strukturalnych Unii Europejskiej.

Wśród uwarunkowań wynikających z możliwości rozwoju gminy należy wymienić:

- Korzystne warunki rozwoju funkcji rolnej - użytki rolne stanowią najistotniejszy komponent walorów gminy i powinny być kształtowane w powiązaniu z produkcją rolną.
- Dogodne warunki do rozwoju rolnictwa (rolniczy charakter gminy) w oparciu o większe gospodarstwa rolne.
- Aktywizowanie rozwoju produkcji - a także w związku z tym związany rozwój ekonomiczny gminy.
- Warunki do powstawania zakładów produkcyjnych w branży rolno - spożywczej.
- Rozwój drobnej wytwórczości, handlu i usług oraz produkcji.
- Możliwość rozwoju obszaru wspartego dofinansowaniami funduszy z Unii Europejskiej.
- Gazyfikacja gminy i działania proekologiczne w sferze energetyki ciepłej.

W niniejszych rozważaniach przyjęto następujący podział na podstawowe funkcje zabudowy występujące na terenie gminy Lipinki:

- MM - Tereny zabudowy ośrodków wiejskich,
- U - Tereny zabudowy usługowej,
- UT – Tereny usług turystyki,
- US – Tereny usług sportu i rekreacji
- P - Tereny działalności przemysłowej i produkcyjnej.

Na podstawie przeprowadzonych analiz ekonomicznych, środowiskowych i społecznych, przy uwzględnieniu prognozy demograficznej oraz możliwości finansowych gminy, przewiduje się maksymalne zapotrzebowanie gminy na nową zabudowę do 2050 r.

Szacowana chłonność obszarów gminy Lipinki.

Zgodnie z przeprowadzonymi analizami stwierdza się, że na terenie gminy Lipinki wyznaczona jest prawidłowa ilość terenów zabudowy mieszkaniowej dla zaspokojenia potrzeb lokalnej społeczności.

Powierzchnia terenów gminy Lipinki przeznaczona pod zabudowę, z podziałem na jednostki osadnicze w rozumieniu art. 2 pkt 1 ustawy z dnia 29 sierpnia 2003 r. o urzędowych nazwach miejscowości i obiektów fizjograficznych została przedstawiona poniżej.

Przyjęto następujące wskaźniki powierzchni biologicznie czynnej dla poszczególnych funkcji: MM – 50%, U – 40%, UT, US – 70%, P – 30 % . W poniższej tabeli przedstawiono łączną powierzchnię terenów przeznaczonych pod zabudowę dla poszczególnych jednostek osadniczych.

Obręby	Tereny zabudowy ośrodków wiejskich	Tereny zabudowy usługowej	Tereny usług turystyki	Tereny usług sportu i rekreacji	Tereny działalności przemysłowej i produkcyjnej
	MM	U	UT	US	P
	[ha]	[ha]	[ha]	[ha]	[ha]
Bednarka	33,32	0,65	4,21	-	4,58
Kryg	157,11	2,88	0,65	0,88	9,39
Lipinki	190,57	4,80	8,60	3,29	7,25
Pagorzyna	66,24	1,67	18,63	-	-
Rozdziele	33,12	0,89	1,41	0,46	0,30
Wójtowa	169,78	3,98	22,93	1,13	0,38
Razem	652,18	14,88	56,43	5,76	21,90

Powierzchnia terenów gminy Lipinki przeznaczona pod nową zabudowę, z podziałem na jednostki osadnicze pomniejszona o powierzchnię biologicznie czynną. Źródło: Opracowanie własne.

Obręby	Tereny zabudowy ośrodków wiejskich	Tereny zabudowy usługowej	Tereny usług turystyki	Tereny usług sportu i rekreacji	Tereny działalności przemysłowej i produkcyjnej
	MM	U	UT	US	P
	[ha]	[ha]	[ha]	[ha]	[ha]
Bednarka	66,64	1,63	6,02	-	15,26
Kryg	314,22	7,20	0,93	1,25	31,29
Lipinki	381,14	12,01	12,28	4,70	24,15
Pagorzyna	132,48	4,17	26,62	-	-
Rozdziele	66,23	2,22	2,01	0,66	1,01
Wójtowa	339,55	9,96	32,76	1,62	1,28
Razem	1304,36	37,19	80,61	8,23	72,99

Powierzchnia terenów gminy Lipinki przeznaczona pod nową zabudowę, z podziałem na jednostki osadnicze. Źródło: Opracowanie własne.

Powyższa tabela ukazuje tereny przeznaczone pod zabudowę, tj. tereny o funkcji podstawowej wraz z funkcjami uzupełniającymi oraz terenami biologicznie czynnymi.

Po analizie zagospodarowania gminy ze względu na zainwestowanie i na podstawie miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego, powierzchnie łączną terenów przeznaczonych pod zabudowę pomniejszono do powierzchni maksymalnego zabudowania na danej funkcji.

W poniższej tabeli przedstawiono łączną powierzchnię terenów przeznaczonych pod zabudowę dla całej gminy w ujęciu maksymalnej powierzchni zabudowy dopuszczonej na terenach przeznaczonych pod zabudowę.

LP	OZNACZENIE	FUNKCJA	Łączna powierzchnia terenów przeznaczonych pod zabudowę	Maksymalna powierzchnia zabudowy [%]	Powierzchnia brutto [ha]
1	MM	Tereny zabudowy ośrodków wiejskich	1304,36	50	652,18
2	U	Tereny zabudowy usługowej	37,19	70	26,03
3	UT	Tereny usług turystyki	80,61	40	32,24
4	US	Tereny usług sportu i rekreacji	8,23	60	4,94
5	P	Tereny zabudowy produkcyjnej, magazynowej i składowej	72,99	60	43,79
ŁĄCZNIE			1503,38		759,18

Zapewnione zostały następujące wartości powierzchni użytkowych zabudowy mieszkaniowej:

dla terenów zabudowy ośrodków wiejskich MM

dopuszcza się w ramach zabudowy: zabudowę zagrodową, mieszkaniową jednorodzinną, letniskową, turystyczną o charakterze agroturystyki i rekreacji, dopuszcza się na równych zasadach lokalizowanie zabudowy usług nieuciążliwych oraz nieuciążliwej produkcji, rzemiosła, drobnej wytwórczości, usługi zdrowia, oświaty i kultu religijnego, tereny sportu i rekreacji, miejsca parkingowe w formie placów parkingowych i w związku z szerokim pasmem funkcji ustalono orientacyjny, potencjalnie możliwy procentowy podział funkcji:

- zabudowa mieszkaniowa – 25%,
- zabudowa gospodarcza – 20%,
- zabudowa usługowa – 7%,
- usługi sportu i rekreacji – 7%,
- usługi oświaty i kultu religijnego, zdrowia – 11%,
- produkcji – 15%,
- infrastruktura techniczna – 15%.

➤ maksymalna całkowita powierzchnia użytkowa zabudowy mieszkaniowej

25% x 652,18 x 0,7 x 2 kondygnacje = 228,26 ha

➤ minimalna całkowita powierzchnia użytkowa zabudowy mieszkaniowej

25% x 652,18 x 0,7 x 1 kondygnacje = 114,13 ha

W studium zostały zapewnione następujące wartości powierzchni użytkowej zabudowy innej niż mieszkaniowa:

dla terenów U

➤ maksymalna całkowita powierzchnia użytkowa

26,03 x 0,7 x 2 kondygnacje = 36,44 ha

➤ minimalna całkowita powierzchnia użytkowa

26,03 x 0,7 x 1 kondygnacje = 18,22 ha

dla terenów UT

➤ maksymalna całkowita powierzchnia użytkowa

32,24 x 0,7 x 2 kondygnacje = 45,14 ha

➤ minimalna całkowita powierzchnia użytkowa

32,24 x 0,7 x 1 kondygnacje = 22,57 ha

dla terenów US

➤ maksymalna całkowita powierzchnia użytkowa

4,94 x 0,7 x 2 kondygnacje = 6,92 ha

➤ minimalna całkowita powierzchnia użytkowa

4,94 x 0,7 x 1 kondygnacje = 3,46 ha

dla terenów P

➤ maksymalna całkowita powierzchnia użytkowa

43,79 x 0,7 x 2 kondygnacje = **61,31 ha**

➤ minimalna całkowita powierzchnia użytkowa

43,79 x 0,7 x 1 kondygnacje = 30,65 ha

Wyznaczona powierzchnia użytkowa terenów o funkcjach niemieszkaniowych, którą przedstawiono powyżej, pokrywa się w pełni z zapotrzebowaniem gminy Lipinki.

Następujące wskaźniki warunkują planowanie usług publicznych w studium i miejscowych planach zostały ujęte w powyższym zestawieniu:

Oświata:

- przedszkola - 0,90 m² powierzchni terenu na 1 mieszkańca,
- szkoły podstawowe i gimnazja - 2,0 m² na 1 mieszkańca,
- szkoły ponadpodstawowe – 4,3 m² na 1 mieszkańca.

Zdrowie i opieka społeczna:

- żłobek – 0,14 m²,
- placówka podstawowej służby zdrowia – 0,22 m² na 1 mieszkańca.

Kultura:

- domy i ośrodki kultury – 0,1 m² na 1 mieszkańca,
- biblioteki – 0,08 m² na 1 mieszkańca,
- usługi ponadpodstawowe – 2 m² na 1 mieszkańca.

Rekreacja i sport:

- tereny zieleni wypoczynkowej i rekreacji (w tym place zabaw i gier sportowych, parki, zieleńce) – 10 m² na 1 mieszkańca,
- tereny sportu powszechnego (boiska, baseny, itp.) – 4 m² na 1 mieszkańca.

Tereny przewidziane pod zabudowę mieszkaniową w wariantie maksymalnym dla terenów MM mają na terenie gminy Lipinki łączną wartość powierzchni użytkowej wynosi: 228,26 ha.

Zgodnie z danymi statystycznymi z Głównego Urzędu Statystycznego w chwili obecnej na terenie gminy Lipinki przypada 2015 mieszkań na 6802 osoby. Daje to wskaźnik 3,38 osób na jedno mieszkanie. Średnia powierzchnia mieszkalna w gminie Lipinki wynosi 86,50 m². W związku z powyższym na 1 mieszkańca gminy przypada 25,59 m² powierzchni użytkowej zabudowy mieszkaniowej.

Zapotrzebowanie na łączną powierzchnię użytkową zabudowy mieszkaniowej, w chwili obecnego zainwestowania i z liczbą ludności zgodną z grudnia 2017 r. oraz przy wskaźniku 3,38 osób na jedno mieszkanie, wynosi 174,06 ha.

Należy zauważyć, że 25,59 m² powierzchni użytkowej zabudowy mieszkaniowej na 1 mieszkańca gminy jest wskaźnikiem dość małym, szczególnie biorąc pod uwagę charakter gminy, jako gminy wiejskiej, gdzie większość zabudowy ma formę zagrodową. W celu podniesienia jakości życia oraz osiedlania się na terenie gminy i osiągnięcia standardów europejskich (dla Europy Środkowej wielkość powierzchni użytkowej na 1 mieszkańca wynosi średnio 32 m²), należy zwiększyć przypadającą powierzchnię użytkową zabudowy mieszkaniowej porównując na jednego mieszkańca w Europie od 27,7 m² do 60m².

W związku z powyższym zapotrzebowanie na łączną docelową powierzchnię użytkową zabudowy mieszkaniowej wynosi (przy założeniu średniej wielkości powierzchni użytkowej na 1 mieszkańca dla Europy Środkowej równej 32 m²) dla obecnej liczby mieszkańców - 217,66 ha.

Na terenie gminy Lipinki zapewnione jest **228,26 ha** powierzchni użytkowej dla terenów mieszkaniowych, co stanowi łączne zapotrzebowanie na powierzchnię użytkową zabudowy mieszkaniowej wraz z 5% rezerwą związaną z niepewnością działań inwestycyjnych. Kolejny bilans terenów należy sporządzić przy kolejnej aktualizacji studium w granicach administracyjnych gminy, w celu kolejnej weryfikacji tempa inwestowania na terenie gminy.

W chwili obecnej rezerwa terenowa pod nową zabudowę mieszkaniową, usługową oraz produkcyjną jest wystarczająca w perspektywie 30 lat oraz spełnia warunki wyznaczone w ustawie o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym.

13. Stan prawny gruntów.

Na obszarze gminy większość terenów stanowi własność prywatną. Do gruntów państwowych należą obszary lasów i elementy infrastruktury drogowej. Własność komunalna jest również nieliczna. w związku z tym należy spodziewać się, że większość inwestycji na terenie gminy będzie miała charakter prywatny lub w przypadku inwestycji celu publicznego konieczne będzie wykupywanie terenów od mieszkańców.

14. Występowanie obiektów i terenów chronionych na podstawie przepisów odrębnych.

Do występujących na terenie gminy Lipinki obiektów i terenów chronionych na podstawie przepisów odrębnych zaliczyć należy:

- a) obiekty i obszary objęte ochroną na podstawie ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody:
  - obszary Natura 2000,
  - rezerваты przyrody,
  - pomniki przyrody,
  - rośliny, zwierzęta i grzyby podlegające ochronie gatunkowej,
- b) obiekty i obszary objęte ochroną na podstawie ustawy z dnia 23 lipca 2003 r. o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami:
  - obiekty wpisane do rejestru zabytków,
  - obiekty ujęte w Gminnej Ewidencji Zabytków,
  - stanowiska archeologiczne,
- c) obszary objęte ochroną na podstawie ustawy z dnia 3 lutego 1995 r. o ochronie gruntów rolnych i leśnych:
  - grunty leśne,
  - kompleks gruntów rolnych klasy I - III,
- d) obiekty i tereny objęte ochroną na podstawie ustawy z dnia 4 lutego 1994 r. Prawo górnicze i geologiczne:
  - złoża surowców naturalnych,
- e) obiekty i tereny chronione na podstawie ustawy Prawo wodne z dnia 20 lipca 2017r.:
  - ujęcia wody strefy ochrony bezpośredniej.

15. Występowanie obszarów naturalnych zagrożeń geologicznych.

Na obszarze gminy Lipinki występują obszary narażone na osuwanie się mas ziemnych. Występująca na stromych zboczach wniesień erozja wodna gleb niesie za sobą możliwość powstawania osuwisk, co w konsekwencji może doprowadzić do realnego zagrożenia zarówno dla różnego rodzaju obiektów budowlanych jak i bezpieczeństwa ludzi. Obszar gminy należy do dwóch jednostek geomorfologicznych:

- Doły Jasielsko-Sanockie (środkowa i północna część gminy),
- Beskid Niski (południowa część gminy).

Na terenie gminy Lipinki rozpoznano łącznie 195 osuwisk (38 aktywnych ciągle, 53 aktywnych okresowo, 82 nieaktywne, 22 o zróżnicowanej aktywności). Wyznaczono 8 terenów zagrożonych ruchami masowymi. Zauważalne jest duże zróżnicowanie osuwisk pod względem częstotliwości ich występowania, wielkości i charakteru. Rozmieszczenie osuwisk jest nierównomierne. Najwięcej osuwisk na terenie gminy zlokalizowanych jest w strefie na północnych zboczach grzbietu rozdzielającego Lipinki i Bednarkę, wzdłuż brzegu Libuszanki, na odcinku między Rozdzielem i Lipinkami, w obrębie dolin erozyjnych rozcinających grzbiet pomiędzy Lipinkami i Pagorzyną, stoki Magury Wątkowskiej, wschodnie zbocze góry Krygowskiej. Są to tereny naczęściej niezabudowane.

16. Występowanie udokumentowanych złóż kopalin, zasobów wód podziemnych oraz udokumentowanych kompleksów podziemnego składowania dwutlenku węgla.

16.1. Złóża kopalne.

Gmina Lipinki stanowiła kiedyś zagłębie przemysłu naftowego. Najwięcej trojaków służących do wydobywania ropy znajduje się w Krygu oraz zachodniej części Lipinek. W tych miejscowościach występują udokumentowane złoża zarówno ropy naftowej jak i gazu ziemnego. W Lipinkach występują też złoża kruszywa naturalnego. Na obszarze gminy Lipinki występują następujące złoża surowców mineralnych:

kod	ID	Nazwa złoża	Opis położenia	Opis złoża	Gmina, powiat	Użytkownicy
KD	935	Bednarka	Bednarka	Złoże kamieni budowlanych i drogowych. Powierzchnia złoża wynosi 5,428 ha, a jego zasoby w kategorii C1 wynoszą 3436 tys. ton. Miąższość kopaliny mieści się w granicach od 6,8 do 50,0 m, przy grubości nadkładu od 0,5 do 2,5 m. w złożu występują piaskowce, łupki ilaste, łupki, mułowce, piaski, gliny, rumosze.	Lipinki, powiat gorlicki	-
GZ	6742	Bednarka	Bednarka	Złoże gazów ziemnych. Powierzchnia złoża wynosi 2,8 ha, a jego zasoby w kategorii C wynoszą 7,45 mln m ³ . Miąższość mieści się w granicach od 3,0 do 16,0 m przy głębokości od 758,0 do 851,0 m.	Lipinki, powiat gorlicki	Polskie Górnictwo Naftowe i Gazownictwo S.A. w Warszawie
NR	4790	Dominikowice, Kobylanka, Kryg	Dominikowice, Kobylanka, Kryg	Złoże ropy naftowej. Powierzchnia złoża wynosi 4,4951 ha, a jego zasoby geologiczne w kategorii A+B wynoszą 4,93 tys. ton. Współczynnik wydobywania wynosi 0,32. Głębokość położenia złoża od 140,00 do 630,00 m. Porowatość od 0,40 do 25,60 %.	Lipinki, powiat gorlicki	Polskie Górnictwo Naftowe i Gazownictwo S.A. w Warszawie
NR	4782	Fellnerówka-Hanka	Lipinki	Złoże ropy naftowej. Powierzchnia złoża wynosi 14 ha, a jego zasoby geologiczne	Lipinki, powiat gorlicki	Polskie Górnictwo Naftowe i Gazownictwo

				w kategorii A+B wynoszą 15,73 tys. ton. Miąższość od 10,00 do 15,00m.		S.A. w Warszawie
NR	4867	Kryg – Libusza - Lipinki	Kryg, Libusza, Lipinki	Złoże ropy naftowej. Powierzchnia złoża wynosi 29,6 ha, a jego zasoby geologiczne w kategorii A+B wynoszą 59,74 tys. ton. Współczynnik wydobywania wynosi 96,5. Głębokość położenia złoża od 100,00 do 526,00 m. Porowatość od 6,00 do 28,00 %. Miąższość do 150,00m.	Lipinki, powiat gorlicki	Polskie Górnictwo Naftowe i Gazownictwo S.A. w Warszawie
-	10951	Lipinki II	Lipinki , dz. nr 2096/59	Złoże kruszywa naturalnego (eksploatacja zaniechana). Miąższość złoża od 3,20 do 7,60 m. Zasoby geologiczne w kategorii C1 wynoszą 11,96 tys. t.	Lipinki, powiat gorlicki	-
-	8825	Lipinki	-	Złoże kruszywa naturalnego (skreślone z bilansu zasobów)	Lipinki, powiat gorlicki	-
-	14209	Lipinki 4	Lipinki , dz. nr 2096/60	Złoże kruszywa naturalnego (eksploatacja zaniechana). Powierzchnia złoża 0,272 ha. Miąższość złoża od 2,00 do 2,20 m. Zasoby geologiczne w kategorii C1 wynoszą 2,85 tys. t.	Lipinki, powiat gorlicki	-
-	16600	Lipinki 5	Rozdziele 75	Złoże kruszywa naturalnego. Powierzchnia złoża 0,847 ha. Miąższość złoża od 6,80 do 10,10 m. Zasoby geologiczne w kategorii C1 wynoszą 65,34 tys. t.	Lipinki, powiat gorlicki	Firma Usługowo - Budowlana;P. Mariusz Rusyn
-	16649	Lipinki 6	Lipinki dz. nr 2096/59, 2096/23	Złoże kruszywa naturalnego. Powierzchnia złoża 0,943 ha. Miąższość złoża do 7,20 m. Zasoby geologiczne w kategorii C1 wynoszą 19,25 tys. t.	Lipinki, powiat gorlicki	P. Grzegorz Siuta, P. Tomasz Siuta;FUH "G.T.TRANS" s.c.-
-	11297	Lipinki III	Lipinki dz. nr 2096/60	Złoże kruszywa naturalnego (eksploatacja zaniechana). Powierzchnia złoża 0,339 ha. Miąższość złoża od 2,30 do 5,10 m. Zasoby geologiczne w kategorii C1 wynoszą 2,43 tys. t.	Lipinki, powiat gorlicki	-

Tabela nr 35. Występowanie złóż surowców mineralnych na terenie gminy Lipinki, źródło”
<http://geoportal.pgi.gov.pl/midas-web/index.jsp?conversationContext=2&conversationContext=2>

Jednakże w związku z posiadanymi złożami ropy naftowej w gminie istnieją nadal tradycje wydobywania ropy naftowej oraz możliwość jej dalszej eksploatacji co stanowi mocną stronę gminy Lipinki.

Co więcej istnieje infrastruktura konieczna do wydobywania danego surowca oraz zapewnia to dodatkowe miejsca pracy. Ze względu na bezpieczeństwo publiczne koniecznym jest zachowanie stref ochronnych:

- odwierty czynne – strefa ochronna o promieniu 50 m,
- odwiert Światło-17 - strefa ochronna o promieniu 27 m,
- odwiert Władysław-3 – strefa ochronna o promieniu 30 m,
- odwiert Hanka-24 – strefa ochronna o promieniu 35 m,
- odwiert Petrol-103 – strefa ochronna o promieniu 35 m,
- odwiert Lipa-81 – strefa ochronna o promieniu 28 m,
- odwierty zlikwidowane – strefa ochronna o promieniu 5 m,
- odwiert zlikwidowany Czerwona-91 – strefa ochronna o promieniu 10 m,
- odwiert zlikwidowany Lipa-B24 – strefa ochronna o promieniu 9 m,
- zbiorniki na ropę naftową, gaz ziemny, tłocznie ropy naftowej , tłocznie gazu, łapaczki ropy naftowej – strefa ochronna o promieniu 50 m,
- czynne ropociągi – strefa ochronna o promieniu 2 m w obydwie strony od osi ropociągu.

Koniecznym jest zachowanie minimalnych i bezpiecznych odległości obrysów obiektów terenowych od gazociągów kopalnianych. W ramach zasięgu odległości podstawowych od sieci gazowych, stref ochronnych od odwiertów oraz na terenie ośrodków zbioru ropy naftowej i gazu ziemnego, obiektów budowlanych oraz innych urządzeń infrastruktury technicznej związanej z eksploatacją danych surowców możliwa jest budowa nowych urządzeń, przebudowa, rozbudowa, remont lub rozbiórka istniejących urządzeń. Dopuszczalne jest prowadzenie prac poszukiwawczych na terenach wolnych od zabudowań.

16.2. Zasoby wód podziemnych.

Na terenie całej gminy nie ma żadnego Głównego Zbiornika Wód Podziemnych GZWP. Najbliższy znajduje się poza granicami gminy w kierunku północnym – GZWP nr 433 Dolina rzeki Wisłoki. Cały obszar gminy położony jest w obszarze Jednolitej Części Wód Podziemnych nr 151 dorzecza Wisły o kodzie PLGW2000151.

16.3. Udokumentowane kompleksy podziemnego składowania dwutlenku węgla.

Na terenie gminy nie występują udokumentowane kompleksy podziemnego składowania dwutlenku węgla.

17. Występowanie terenów górniczych wyznaczonych na podstawie przepisów odrębnych.

Na terenie gminy występują następujące aktualne tereny górnicze i obszary górnicze:

Obszary górnicze:

- Lipinki 7 (nr w rejestrze 10-6/4/328a),
- Lipinki 8 (nr w rejestrze 10-6/4/332a),
- Dominikowice-Kobylanka-Kryg-Libusza-Lipinki 1 (nr w rejestrze 2/1/32a),
- Kryg-Libusza-Lipinki-1 (nr w rejestrze 2/1/195a),
- Bednarka (nr w rejestrze 2/1/161),
- Hanka Fellnerówka I (nr w rejestrze 2/1/45),
- Wapienne (nr w rejestrze 5/1/89).

Tereny górnicze:

- Lipinki 7 (nr w rejestrze 10-6/4/328a),
- Lipinki 8 (nr w rejestrze 10-6/4/332a),
- Dominikowice-Kobylanka-Kryg-Libusza-Lipinki 1 (nr w rejestrze 2/1/32a),
- Kryg-Libusza-Lipinki-1 (nr w rejestrze 2/1/195a),
- Bednarka (nr w rejestrze 2/1/161),
- Hanka Fellnerówka I (nr w rejestrze 2/1/45),
- Wapienne (nr w rejestrze 5/1/89).

18. Stan systemów komunikacji i infrastruktury technicznej.

18.1. Komunikacja

18.1.1 Układ drogowy

Drogą główną, która zapewnia Gminie Lipinki powiązania zewnętrzne jest droga wojewódzka nr 993. Przebiega ona przez południową część gminy. Układ drogi to połączenie w kierunku wschód-zachód.

Jest połączona z drogami wojewódzkimi i krajowymi w celu zapewnienia połączenia w kierunku północ – południe, ale także wschód – zachód.

Wewnątrz gminy oraz z sąsiednimi obszarami powiązania są zapewnione przez drogi powiatowe.

Drogi relacji Kryg – Libusza oraz Wapienne – Lipinki – Harkłowa – Skołyszyn pełniące funkcję dróg zbiorczych mają największe znaczenie pod względem powiązań z obszarami sąsiednimi. Zapewniają one dostępność do drogi krajowej nr 28 Wadowice – Gorlice – Przemyśl. Inne drogi powiatowe mają charakter dróg lokalnych.

Występują także drogi wewnętrzne, uzupełniające sieć drogową służącą miejscowym potrzebom. Drogi gminne oraz dojazdowe obsługują komunikacyjnie tereny zainwestowane w Gminie Lipinki.

Konieczna jest modernizacja wielu dróg, ponieważ nie odpowiadają one wymogom w swoich parametrach technicznych.

Na terenie gminy Lipinki występują następujące relacje dróg wojewódzkich i powiatowych:

Droga wojewódzka:

- 993 Gorlice – Nowy Żmigród – Dukla,

Drogi powiatowe:

- 25118 Sękowa – Rozdziele,
- 25114 Lipinki – Wójtowa – Harkłowa,
- 19123 Libusza – Kryg,
- 19124 Korczyna – Wójtowa,
- 19125 Libusza – Wójtowa,
- 19126 Libusza – Lipinki – Rozdziele,
- 19128 Lipinki – Bednarskie,
- 19129 Pagorzyna – Bednarskie,
- 19130 Harkłowa – Pagorzyna,
- 19131 Lipinki – Pagorzyna – Radość.

18.1.2 Transport publiczny.

Komunikację zbiorową na terenie gminy Lipinki obsługuje jedynie komunikacja autobusowa. Obsługę transportu pasażerskiego zapewniają prywatne firmy przewozowe, oddział PKS w Jaśle oraz Miejski Zakład Komunikacyjny w Gorlicach.

18.1.3 Transport kolejowy.

Gmina nie posiada połączeń pasażerskich obsługiwanych przez kolej, ani istniejącej infrastruktury. Rozwój połączeń kolejowych nie jest planowany.

18.2. Stopień uporządkowania gospodarki wodno-ściekowej.

18.2.1 Zaopatrzenie w wodę.

Na obszarze gminy Lipinki przedsięwzięto budowę sieci wodociągowej w 2014 r. Zbudowane są 2 odcinki wraz ze stacjami uzdatniania wody w Krygu oraz Rozdzielu. Zakłada się robudowę sieci wodociągowych na terenach o zwartej zabudowie. Prace związane z projektowaniem sieci wodociągowej dla części gminy zasilanej z istniejących otworów poszukiwawczych za wodą wciąż trwają. Analizowana jest także koncepcja budowy sieci wodociągowej zasilanej wodą dostarczaną z Miejskiego Przedsiębiorstwa Gospodarki Komunalnej w Gorlicach.

Woda dla celów bytowych i gospodarczych pozyskiwana jest z indywidualnych ujęć za pomocą studni kopanych bądź wierconych.

18.2.2 Gospodarka ściekowa.

Głównymi źródłami zanieczyszczenia wód powierzchniowych są ścieki komunalne i przemysłowe. Znaczący wpływ mają również spływy powierzchniowe, szczególnie z terenów stanowiących grunty orne.

Długość czynnej sieci kanalizacyjnej w gminie w roku 2012 r. wynosiła 80,88 km. Liczba przyłączonych budynków mieszkalnych i zbiorowego zamieszkania wynosiła 875. Ilość odprowadzonych ścieków wynosiła 98 tysięcy m³. Z sieci kanalizacyjnej korzystało jedynie 45,7% mieszkańców. [2013 r.] Sugeruje się podjęcie działań prowadzących do wydłużenia sieci i zwiększenia dostępności.

Na terenie gminy istnieją dwie funkcjonujące mechaniczno-biologiczne oczyszczalnie ścieków, do których przyłączonych jest 935 budynków mieszkalnych, 15 budynków użyteczności publicznej oraz 4 firmy:

1. mechaniczno-biologiczne oczyszczalnia ścieków w Krygu o przepustowości 111 m³ na dobę,
2. mechaniczno-biologiczne oczyszczalnia ścieków „BIOVAC” w Wójtowej o przepustowości 350 m³ na dobę. Stanowi ona system zamknięty.

Ponadto w gminie Lipinki w miejscowościach Bednarka, Rozdziele, Krygu i Wójtowa funkcjonuje 49 przydomowych oczyszczalni ścieków.

Konieczne jest podjęcie działań prowadzących do wydłużenia sieci oraz zwiększenia jej dostępności.

Ścieki z gospodarstw domowych i obiektów użyteczności publicznej gromadzone są również w szambach.

18.3. Stopień uporządkowania gospodarki energetycznej.

18.3.1 Zaopatrzenie w energię elektryczną.

Gmina Lipinki jest w całości zelektryfikowana. Od strony stacji GPZ 110/30/15 kV w Niegłowicach (Niegłowice - Stróżówka) oraz z odgałęzienia do GPZ Biecz dosyłana jest energia elektryczna siecią napowietrznych linii średnich napięć 15 i 30 kV. Dla wyżej wymienionych linii obowiązuje strefa ochronna.

Przesyłanie energii bezpośrednio do odbiorców zapewnione jest siecią zarówno napowietrzną jak i kablową o niskich napięciach przez stacje transformatorowe 30/04 i 15/04 kV.

Sieć elektroenergetyczna średniego napięcia na terenie gminy jest w zadowalającym stanie technicznym. Główne ciągi linii SN wykonane są przekrojami min. 70mm, odgałęzienia 35mm. Sieć niskiego napięcia jest przebudowywana systematycznie celem poprawy parametrów dostarczanej energii i możliwości przyłączenia nowych odbiorców.

Z oceny stanu funkcjonalnego sieci średnich napięć wynika, że największe problemy mogą występować w obszarach o znacznym rozproszeniu zabudowy i odbiorców, gdzie linie są rozległe, w związku z czym mogą występować problemy z utrzymaniem normatywnych parametrów technicznych.

Linie elektroenergetyczne mogą wpływać na organizmy żywe poprzez oddziaływanie dwóch niezależnych składowych pola elektroenergetycznego – elektrycznej i magnetycznej. Przyczyną powstawania pola elektrycznego jest napięcie istniejące pomiędzy poszczególnymi jej przewodami fazowymi a ziemią. Z kolei prąd płynący tymi przewodami jest przyczyną powstawania pola magnetycznego.

Poziomy pól elektrycznych i magnetycznych wytwarzanych przez linie i stacje elektroenergetyczne podlegają ograniczeniom w miejscach przebywania i zamieszkania ludzi zgodnie z przepisami odrębnymi.

Zgodnie z powyższymi przepisami dla pola elektrycznego o częstotliwości 50 Hz dopuszczalna wartość natężenia wynosi 10 kV/m. Dodatkowo na terenach przeznaczonych pod zabudowę mieszkaniową, natężenie pola elektrycznego nie może przekraczać wartości 1kV/m. Poniżej tej wartości przebywanie ludności w tych obszarach nie podlega ograniczeniom.

Natężenie pola magnetycznego o częstotliwości 50 Hz nie powinno przekraczać 60 A/m.

Linie elektroenergetyczne o napięciu 110 kV na terenie gminy przebiegają w bezpiecznych odległościach od zwartej zabudowy mieszkalnej. Podobnie przedstawia się lokalizacja podstacji elektroenergetycznych i stacji telefonii komórkowej.

18.3.2 Zaopatrzenie w ciepło.

W gminie Lipinki nie funkcjonuje zbiorczy system ciepłowniczy. Gmina nie posiada planu zaopatrzenia w ciepło. Na terenie gminy Lipinki w zakresie zaopatrzenia i pokrycia potrzeb ciepłych działają lokalne kotłownie instytucji użyteczności publicznej, zakładów przemysłowych, podmiotów handlowych i usługowych oraz wielorodzinnych budynków mieszkalnych, wytwarzające ciepło na własne potrzeby. Budynki mieszkalne jak również budynki pełniące inną rolę, usytuowane w obszarach pozbawionych dostępu do zbiorczych instalacji dostaw ciepła, wykorzystują indywidualne źródła ciepła, najczęściej na paliwo stałe (węgiel kamienny, ekogroszek, miał węglowy). Ogrzewanie pomieszczeń olejem opałowym lub innym „czystszy” paliwem, mimo iż jest bardziej przyjazne dla środowiska, w dalszym ciągu jest znacznie bardziej kosztowne w porównaniu z paliwami węglowymi.

18.3.3 Zaopatrzenie w gaz.

Cały obszar gminy Lipinki jest zgazyfikowany przez znajdujący się poza obszarem gminy gazociąg wysokoprężny Jasło – Gorlice – Nowy Sącz. Gaz rozprowadzany jest za pomocą sieci niskoprężnej. W gminie Lipinki we wsi Kryg znajdują się cztery stacje redukcyjno-pomiarowe. Sieć gazownicza jest wykorzystywana przez 75,8% mieszkańców gminy.

Według danych zakładu gazowniczego (stan na dzień 2015 r.) łączna długość sieci gazowych na terenie gminy Lipinki wynosi 104,430 m.

Na obszarach niezgazyfikowanych zaopatrzenie w paliwo gazowe realizowane jest metodą bezprzewodową, tj. gaz płynny w butlach. Stan sieci gazowych na terenie gminy jest dobry, co zapewnia bezpieczeństwo zarówno dostaw gazu jak również bezpieczeństwo publiczne. Zagrożenia występujące w sytuacjach awaryjnych są likwidowane przez służby pogotowia gazowego.

18.3.4 Energetyka odnawialna.

Pomimo planowanych inwestycji w zakresie budowy wiatraków i fotoogniw i tym samym rozwoju w kierunku wykorzystywania energii wiatrowej i słonecznej w gminie nie są wykorzystywane źródła energii odnawialnej.

18.4. Telekomunikacja i dostęp do internetu.

Centrale telefoniczne w Lipinkach i Krygu oraz operatorzy telefonii komórkowej zapewniają łączność telefoniczną na obszarze gminy Lipinki. Na terenie Lipinek oraz Wójtowej zlokalizowane są stacje bazowe telefonii komórkowej. Dobry jest na terenie gminy zasięg sieci komórkowej, co wynika z rozbudowanego systemu stacji bazowych.

Telewizyjne Stacje Przemienikowe w Gorlicach oraz Krośnie zapewniają łączność radiowo-telewizyjną. Nieograniczona dostępność do sieci telefonicznych określana jest w analizie SWOT jako mocna strona gminy.

Stan wyposażenia mieszkań i zakładów pracy w urządzenia łączności jest zadowalający.

L.p.	miejsowość	lokalizacja	Operator sieci komórkowej
1.	Lipinki	dz. ew. nr 1441/1	Orange Polska S.A.
2.	Lipinki	dz. ew. nr 1441/1	AERO 2 Sp. z o.o.
3.	Męcina Wielka	dz. ew. nr 8/27	Polkomtel Sp z o.o.

Tabela 38. Lokalizacja stacji bazowych telefonii komórkowej.

Źródło: <http://mapabts.pl/?center=50.445373%2C20.597538&zoom=15&ts=2>

18.5. Stopień uporządkowania gospodarki odpadami.

Za gospodarkę odpadami w gminie odpowiedzialny jest Urząd Gminy. Wprowadzony w 2012 roku system zbiórki odpadów komunalnych na terenie gminy Lipinki uchwalony uchwałą nr XXIII/183/2012 Rady Gminy Lipinki z dnia 28 grudnia 2012 r. obejmuje wszystkie gospodarstwa zamieszkałe (bez sklepów, firm itd., które to mają podpisane indywidualne umowy na odbiór odpadów). Na terenie gminy bezpośrednio z nieruchomości odbierane są odpady z podziałem na frakcję „mokrą” oraz frakcję „suchą”, natomiast w przypadku zadeklarowania nieselektywnego zbierania odpadów – odpady zmieszane.

Zadania z zakresu usuwania odpadów komunalnych zajmuje się Przedsiębiorstwo Usług Komunalnych EMPOL z Tylmanowej. Gromadzenie odpadów komunalnych w gminie odbywa się poprzez system punktów gromadzenia odpadów wyposażonych w kontenery zamknięte. Zorganizowanym systemem zbiórki odpadów komunalnych objętych jest 100% mieszkańców.

Ponadto w Gorlicach przy ul. Przemysłowej 7, funkcjonuje stacjonarny Punkt Selektywnego Zabierania Odpadów Komunalnych, tzw. PSZOK, gdzie mieszkańcy mogą oddawać odpady typu: drobny zużyty sprzęt elektryczny i elektroniczny, przeterminowane chemikalia, świetlówki i żarówki, baterie, akumulatory, tekstylia oraz gabaryty.

Gmina nie posiada własnego składowiska odpadów komunalnych. Funkcjonuje tu jednak 7 dzikich wysypisk, na których zgromadzono ok. 5 Mg odpadów. Ich likwidacja została przewidziana na najbliższe lata. Na terenie gminy działają dwie oczyszczalnie ścieków w miejscowościach Lipinki i Kryg.

Na terenie gminy Lipinki głównymi źródłami wytwarzania odpadów komunalnych są:

- gospodarstwa domowe,
- obiekty infrastruktury, tj. handel, usługi, zakłady rzemieślnicze, zakłady produkcyjne w części socjalnej,
- targowiska,
- tereny zielone - ogrody i parki, cmentarze,
- ulice i place,
- placówki kulturalno – oświatowe,
- ośrodki zdrowia i opieki społecznej,
- obiekty administracji publicznej,
- inne instytucje lub obiekty, posiadające część socjalno – biurową.

19. Zadania służące realizacji ponadlokalnych celów publicznych.

Uwarunkowania wynikające z zadań służących realizacji ponadlokalnych celów publicznych są następujące :

1. Ochrona historycznego układu urbanistycznego.
2. Ochrona i wykorzystanie dziedzictwa kulturowego
3. Utworzenie szlaków kulturowych o znaczeniu ponadregionalnym.
4. Modernizacja infrastruktury drogowej.

20. Wymagania dotyczące ochrony przeciwpowodziowej.

Na terenie gminy Lipinki nie występują duże cieki wodne, które stanowiłyby zagrożenie powodziowe. Jedynie intensywne i długotrwałe opady lub roztopy prowadzą do podtopień wodami gruntowymi. W związku z tym na terenie gminy nie udokumentowano terenów zagrożenia powodzią. Lokalnym podtopieniom ulegają także tereny wzdłuż rzek, ale nie zagrażają one zabudowie.

21. Wpływ uwarunkowań na ustalenie kierunków i zasad zagospodarowania przestrzennego.

Gmina Lipinki odznacza się wysokimi walorami przyrodniczymi i kulturowymi.

Zgodnie z analizami, diagnozami stanu istniejącego oraz uwarunkowań, przedstawiono poniżej posumowanie uwarunkowań wpływających na ustalenia kierunków i zasad zagospodarowania przestrzennego gminy Lipinki:

1. Gmina Lipinki ma uwarunkowania do rozwoju usług turystyki, jako ośrodka o znaczeniu regionalnym.
2. Jednym z nadrzędnych kierunków rozwoju gminy jest utrzymanie wysokich walorów środowiska kulturowego i przyrodniczego. W tym celu należy przewidzieć i rozbudowywać bazę turystyczną oraz szlaki turystyczne.
3. Należy wykorzystać rezerwy terenowe, w celu uzupełniania zabudowy oraz kształtowania zabudowy zwartej z uwzględnieniem harmonizacji zabudowy.
4. Należy bezwzględnie zachować walory krajobrazowe i przyrodnicze istniejące na terenach chronionych oraz wzdłuż obiektów i urządzeń infrastruktury technicznej.
5. Utrzymanie dotychczasowej poprawnej kondycji różnorodnych składników środowiska przyrodniczego, wymaga dalszej prawidłowej gospodarki i kontynuowania działań poprawy stanu środowiska przyrodniczego.
6. Uwarunkowaniem jest kompozycja urbanistyczna, ukształtowana w wyniku wielowiekowego procesu rozwoju przestrzennego i przekształceń układu i zabudowy gminy.
7. Wszelkie działania planistyczne powinny być podporządkowane i wypracowane w zgodzie z ochroną przyrody i środowiska, zgodnie z przepisami odrębnymi. Wartości przyrodnicze i środowiskowe, które powinny zostać zachowane.
8. Należy zwrócić uwagę na wyeksponowanie wartości kulturowych oraz na sformułowanie szczegółowych zaleceń konserwatorskich odpowiadających współczesnym trendom w tej dziedzinie.
9. Należy rozważyć możliwość wykorzystywania odnawialnych źródeł energii w zakresie wykorzystywania energii solarnej, wodnej, geotermalnej i produkcji biogazu.
10. Dostęp do bezpłatnego internetu należy kontynuować i należy dążyć do pokrycia całej gminy bezpłatnym dostępem, co podniesie walory ekonomiczne, gospodarcze i edukacyjne gminy.
11. Należy nie dopuszczać do rozpraszania zabudowy.
12. Należy izolować zabudowę produkcyjną od terenów zabudowy mieszkaniowej poprzez kontynuację istniejących stref produkcji a nie poprzez tworzenie nowych ośrodków.
13. Należy podejmować działania w celu minimalizacji zagrożenia pogarszania się stanem jakości wód.
14. Bezwzględnie należy przestrzegać niezabudowywania wyznaczonych na rysunkach studium korytarzy ekologicznych oraz terenów objętych inną formą ochrony.
15. Polityka przestrzenna powinna być kształtowana harmonijnie, w zgodzie z istniejącą przyrodą oraz zgodnie z potrzebą kształtowania wysokiej jakości przestrzeni i wysokich warunków życia społeczności gminy Lipinki.
16. Gmina Lipinki położona jest w bardzo cennym przyrodniczo obszarze, w związku z czym wszelkie działania planistyczne powinny być podporządkowane i wypracowane w zgodzie z ochroną przyrody i środowiska, zgodnie z przepisami odrębnymi. Obszar miasta przejawia unikatowe wartości przyrodnicze i środowiskowe, które powinny zostać zachowane.

III. CZĘŚĆ II - KIERUNKI ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO GMINY LIPINKI

1. Kierunki zmian w strukturze przestrzennej gminy oraz w przeznaczeniu terenów, w tym wynikające z audytu krajobrazowego, uwzględniające bilans terenów przeznaczonych pod zabudowę.

Rozwój przestrzenny gminy Lipinki należy kształtować następująco:

1. Politykę zagospodarowania gminy należy rozwijać w oparciu o zasadę zrównoważonego rozwoju oraz ład przestrzenny.
2. Zabudowa powinna być kształtowana w sposób zwarty. Należy stosować politykę związaną z nierozpraszaniem zabudowy mieszkaniowej i wyznaczeniem terenów pod jej perspektywiczny rozwój.
3. W polityce rozwoju mieszkalnictwa należy dążyć do stworzenia warunków do podniesienia standardu zamieszkiwania tj. wzrostu jakości budowanych mieszkań, ich wyposażenia oraz remontu mieszkań zaniedbanych.
4. Na obszarze gminy wyznacza się tereny dla perspektywicznego rozwoju funkcji produkcyjnej, drobnej wytwórczości i usług.
5. Wzdłuż dróg przebiegających przez zabudowę wsi mogą być lokalizowane usługi.
6. We wsiach dopuszcza się jako funkcję uzupełniającą i wzbogacającą program przestrzenny lokalizację wg potrzeb: usług podstawowych, usług rzemiosła i wytwórstwa, usług publicznych, usług rekreacji w zieleni - w/w funkcja uszczegółowiona być powinna na etapie sporządzania miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego.
7. Preferuje się wielofunkcyjny rozwój ośrodków wiejskich. Miejscowości mogą podlegać więcej niż jednemu kierunkowi rozwoju, pod warunkiem zachowania wartości krajobrazu i jego zasobów oraz braku negatywnego oddziaływania na środowisko przyrodnicze.
8. Zagospodarowanie terenów wiejskich należy projektować jako obszary zabudowy wielofunkcyjnej.
9. Na obszarze gminy dopuszcza się lokalizację gospodarstw specjalistycznych, hodowlanych, ogrodnich oraz produkcji specjalistycznej zgodnie z przepisami odrębnymi.
10. Należy zapewnić przekształcenia i rozwój środowiska kulturowego w kierunku kształtowania ładu przestrzennego i harmonii ze środowiskiem naturalnym, jako niezbędnego czynnika jakościowego środowiska życia człowieka.
11. W celu rozwoju małych przedsiębiorstw, dopuszcza się lokalizację zabudowy o funkcji usługowej nieuciążliwej na terenach przeznaczonych pod zabudowę mieszkaniową.
12. Należy dążyć do utrzymania układu ciągów ekologicznych, poprzez ich zakaz zabudowy.
13. Należy podnieść standardy poprzez rozbudowę i modernizację infrastruktury technicznej oraz systemu komunikacji.
14. Niezależnie od określonego przeznaczenia, w każdym z terenów wyznaczonych w Studium, uwzględniając przepisy odrębne dopuszcza się lokalizację urządzeń i obiektów infrastruktury technicznej oraz melioracji.
15. Należy rozwinąć sferę związaną z usługami rzemiosła i rolnictwa.
16. Przy planowaniu rozwoju przestrzennego za priorytet uznaje się ochronę terenów o wartościach przyrodniczych, krajobrazowych oraz terenów istotnych dla zachowania bioróżnorodności, w tym ochronę przed niekontrolowaną zabudową oraz użytkowaniem.
17. Należy wzbogacać i racjonalnie wykorzystywać walory systemu przyrodniczego dla rekreacji i rolnictwa.
18. Należy utrzymać i racjonalnie wykorzystywać system przyrodniczy dla potrzeb turystyczno-krajoznawczych, rekreacyjnych i usługowych obiektów środowiska kulturowego.
19. Należy wyznaczyć obszary preferowane do rozwoju funkcji letniskowej, turystycznej o charakterze

agroturystyki i rekreacji.

20. Zapewnić normatywne warunki sanitarne zamieszkiwania ludności w zakresie jakości wód i powietrza atmosferycznego, poziomu hałasu i wibracji oraz elektromagnetycznego promieniowania niejonizującego.
21. Należy dążyć do wyrównywania szans życiowych mieszkańców poprzez usuwanie barier architektonicznych i komunikacyjnych.
22. Należy dążyć do stworzenia właściwych warunków do zaspokojenia potrzeb społecznych w zakresie przemieszczania się ludzi i towarów na terenie gminy, jak też i przemieszczeń zewnętrznych, w tym tranzytu ludzi i towarów przez tereny gminy.
23. Na obszarach najlepszych kompleksów glebowych należy promować rolnictwo.
24. Ustala się ochronę gleb najwyższych klas (I -III) poprzez częściowy zakaz zabudowy.
25. Ustala się ochronę stref widokowo-krajobrazowych poprzez ochronę przed wprowadzaniem nowej zabudowy, zalesianiem oraz liniami napowietrznymi w strefach widokowo-krajobrazowych.
26. Ustala się wprowadzanie i zagospodarowanie punktów widokowych i tarasów widokowych na cele turystyczne.
27. Ustala się zachowanie otwarcia widokowych poprzez ochronę przed wprowadzaniem nowej zabudowy na terenach otwartych.
28. Zaleca się wprowadzanie turystycznych szlaków pieszych i rowerowych w celu rozwijania gminy turystycznie i podkreślenia walorów przyrodniczych.

2. Kierunki i wskaźniki dotyczące zagospodarowania i użytkowania terenów, uwzględniające bilans terenów przeznaczonych pod zabudowę.

2.1. Tereny przeznaczone pod zabudowę.

Studium wskazuje podstawowe, uzupełniające i dopuszczalne funkcje terenów, przyjmując zasadę przemienności funkcji, służącą zróżnicowaniu struktury przestrzennej gminy.

Niezależnie od określonych w studium przeznaczenia i sposobu zagospodarowania, na etapie sporządzania miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego dopuszcza się:

- 1) korygowanie przebiegu linii rozgraniczających tereny o różnym przeznaczeniu w przypadku konieczności dopasowania ich do ewidencyjnych granic działek,
- 2) lokalizację niewyznaczonych w studium:
  - podstawowych urządzeń, obiektów i infrastruktury technicznej związanych z zaopatrzeniem w wodę, energię elektryczną, ciepło i gaz, gospodarką ściekową oraz telekomunikacją,
  - ciągów komunikacyjnych,
  - szlaków turystycznych, ciągów pieszych i rowerowych,
  - punktów widokowych, w tym również wież widokowych.

Główne obszary funkcjonalne wyznaczone na terenie gminy Lipinki oraz ustalenia dotyczące zagospodarowania uwidocznione są w poniższej tabeli.

Lp.	Oznaczenie terenu	Funkcja terenu, podstawowe ustalenia
1.	MM	Tereny zabudowy ośrodków wiejskich • w formie: — zabudowy zagrodowej (siedliskowej);

		— zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej; — zabudowy wielorodzinnej; — zabudowy zamieszkania zbiorowego; — zabudowy letniskowej, turystycznej o charakterze agroturystyki i rekreacji; — zabudowy usług nieuciążliwych oraz nieuciążliwej produkcji, rzemiosła, drobnej wytwórczości; • dopuszcza się usługi oświaty i kultu religijnego; • jako funkcję uzupełniającą dopuszcza się tereny sportu i rekreacji, tereny zieleni publicznej oraz izolacyjnej; • standardy i wskaźniki winny być dostosowane do istniejących budynków zlokalizowanych w otoczeniu nowo-realizowanego/ przebudowywanego / nadbudowywanego / rozbudowywanego budynku; • proporcje między funkcjami powinny być ustalane w planach miejscowych według wniosków właścicieli i inwestorów;
2.	U	Tereny zabudowy usługowej • w formie usług: — podstawowych; — publicznych; — zdrowia; — opieki społecznej; — socjalnych; — administracji; — turystyki; — rekreacji; — wypoczynku; — kultury; — kultu; — handlu, — rzemiosła; — gastronomii itd. • dopuszcza się lokalizację funkcji mieszkalnej; • jako funkcję uzupełniającą dopuszcza się lokalizację produkcji nieuciążliwej, tereny sportu i rekreacji oraz zieleni publicznej i izolacyjnej;
3.	UT	Tereny usług turystycznych • w formie: — zabudowy rekreacji indywidualnej; — zabudowy letniskowej; • dopuszcza się zabudowę pensjonatową, hotelarską itp.; • dopuszcza się dom opieki społecznej; • dopuszcza się lokalizację zabudowy usługowej jako funkcji uzupełniającej; • dopuszcza się lokalizację obiektów usługowych związanych z obsługą turystyki i rekreacją; • dopuszcza się jako funkcję uzupełniającą funkcję związaną z ruchem turystycznym oraz rekreacją w zieleni oraz sportu; • sukcesywna eliminacja z granic tego obszaru obiektów w złym stanie

		technicznym; • standardy i wskaźniki winny być dostosowane do istniejących budynków zlokalizowanych na działkach objętych inwestycją nowo-realizowanego / przebudowywanego / nadbudowywanego / rozbudowywanego budynku; • proporcje między funkcjami powinny być ustalane w planach miejscowych według wniosków właścicieli i inwestorów;
4.	US	Tereny usług sportu i rekreacji • dopuszcza się place zabaw • dopuszcza się funkcje związane z obsługą ruchu turystycznego; • dopuszcza się dom opieki społecznej; • jako funkcję uzupełniającą dopuszcza się usługi handlu i gastronomii; • dopuszcza się lokalizację zabudowy usługowej towarzyszącej obiektom sportowym i rekreacyjnym, takiej jak usługi, gastronomia, budynki zamieszkania zbiorowego typu hotel, motel, itp.;
5.	NO	Tereny istniejących oczyszczalni ścieków lub przepompowni • dopuszczenie zabudowy związanej z obsługą oczyszczalni ścieków; • dopuszcza się lokalizację obiektów małej architektury; • dopuszcza się lokalizację urządzeń niezbędnej infrastruktury technicznej; • dopuszcza się urządzenia odprowadzania i utylizacji ścieków, osadniki itp., urządzenia i obiekty do segregacji i tymczasowego magazynowania, odpadów stałych, urządzenia i obiekty towarzyszące, drogi wewnętrzne, place; • dopuszcza się lokalizację parkingów, w tym rowerowych;
6.	P	Tereny zabudowy produkcyjnej, przemysłowej, składów i infrastruktury • dopuszcza się produkcję zwierzęcą; • dopuszcza się produkcję specjalistyczną; • dopuszcza się lokalizację usług jako funkcję uzupełniającą; • dopuszcza się lokalizację urządzeń wytwarzających energię z odnawialnych źródeł energii o mocy poniżej 100kW;
7.	KS	Tereny usług komunikacyjnych • dopuszcza się lokalizację zabudowy usługowej jako funkcji uzupełniającej; • dopuszcza się lokalizację parkingów, w tym rowerowych; • dopuszcza się lokalizację garaży; • dopuszcza się lokalizację stacji paliw;
8.	IT	Tereny zabudowy technicznej • dopuszcza się lokalizację zabudowy, stacji elektroenergetycznej 110/15 kV, urządzeń elektroenergetycznych oraz niezbędnej infrastruktury technicznej; • dopuszcza się zabudowę związaną z gospodarką wodno – ściekową, gazową, ciepłowniczą, telekomunikacyjną;
9.	ZC	Tereny istniejących cmentarzy

		• ustala się użytkowanie cmentarzy na podstawie przepisów odrębnych; • dopuszcza się lokalizację usług o charakterze cmentarnym - kaplic jako funkcji uzupełniającej.
10.	ZN	Tereny zieleni nieurządzonej (tereny łąk, pastwisk) • powinny pozostawać w formie przyrodniczo aktywnej; • stanowią część korytarzy ekologicznych; • dopuszcza się zwiększenie zasobów wodnych poprzez budowę obiektów małej retencji (w tym zbiorników wodnych);
11.	ZP	Tereny zieleni urządzonej • parki, ogrody, sady, zielone skwery, parki leśne, ogródki działkowe, zieleni izolacyjna; • dopuszcza się lokalizację obiektów małej architektury, zbiorników i cieków wodnych; • bez możliwości lokalizacji zabudowy, z wyjątkiem obiektów ogrodowych oraz usług kultury, handlu i gastronomii jako funkcji uzupełniającej;
12.	ZL	Tereny istniejących lasów • powinny pozostać w użytkowaniu leśnym lub pozostawać w formie przyrodniczo aktywnej; • dopuszcza się lokalizację ścieżek pieszych, szlaków turystycznych, elementów małej architektury, znaków topograficznych; • dopuszcza się lokalizację obiektów wykorzystywanych dla potrzeb gospodarki leśnej: budynków i budowli, urządzeń melioracji wodnych, linii podziału przestrzennego lasu, dróg leśnych, terenów pod liniami energetycznymi, szkółkami leśnymi, miejscami składowania drewna, a także wykorzystywanych na parkingi leśne i urządzenia turystyczne;
13.	ZL2	Tereny przewidziane do zalesień • powinny zostać zalesione lub pozostawać w formie przyrodniczo aktywnej; • dopuszcza się lokalizację ścieżek pieszych, szlaków turystycznych, elementów małej architektury, znaków topograficznych; • dopuszcza się lokalizację obiektów wykorzystywanych dla potrzeb gospodarki leśnej: budynków i budowli, urządzeń melioracji wodnych, linii podziału przestrzennego lasu, dróg leśnych, terenów pod liniami energetycznymi, szkółkami leśnymi, miejscami składowania drewna, a także wykorzystywanych na parkingi leśne i urządzenia turystyczne;
14.	R	Tereny rolne • dopuszcza się lokalizację zabudowy zagrodowej (siedliskowej); • lokalizacja zabudowy preferowana – w skupiskach ośrodków wiejskich; • dopuszcza się budowę/rozbudowę/nadbudowę/przebudowę zabudowy w istniejących siedliskach; • dopuszcza się lokalizację gospodarstw specjalistycznych, hodowlanych, ogrodniczych;

		• dopuszcza się usługi związane z produkcją rolną; • dopuszcza się lokalizację nowej zabudowy zagrodowej (siedliskowej) wyłącznie gdy działka bezpośrednio sąsiaduje z istniejącą zabudową terenów mieszkaniowych lub usług pod warunkiem zapewnienia dostępu do drogi publicznej oraz zgodnie z przepisami odrębnymi; • dopuszcza się zalesianie obszarów o niższych klasach bonitacyjnych z wyjątkiem terenów występowania chronionych siedlisk przyrodniczych pod warunkiem bezpośredniego sąsiedztwa z terenem leśnym;
15.	RU	Tereny obsługi produkcji w gospodarstwach rolnych • dopuszcza się lokalizację szkółek drzew i krzewów ozdobnych; • dopuszczenie zabudowy związanej z obsługą produkcji rolnej; • dopuszczenie zabudowy zagrodowej; • dopuszcza się lokalizację usług.

Dokładna lokalizacja funkcji uzupełniających dla terenów oznaczonych symbolem MM zostaną umiejscowione na etapie sporządzania miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego.

Kierunki dotyczące zagospodarowania i użytkowania terenów przeznaczonych pod zabudowę:

1. Zagospodarowanie terenów obecnie zurbanizowanych oraz przewidywanych w dotychczasowych planach zagospodarowania przestrzennego na cele mieszkaniowo - usługowe, powinno uwzględniać podstawowe wartości przestrzenne i architektoniczne gminy.
2. Nowa zabudowa zagrodowa (siedliskowa), obok istniejącej, może być realizowana w ustalonych planem granicach zabudowy zwartej oraz na terenach rolnych. W planach miejscowych należałoby zapewnić przeciwdziałanie rozpraszaniu zabudowy, oraz nadmiernemu rozprzestrzenianiu się terenów zurbanizowanych. Do przyszłego miejscowego planu zagospodarowania gminy wskazane jest sporządzenie katalogu lokalnych form architektonicznych, który powinien być stosowany do przyszłych planów lokalnych i dokumentacji technicznej. Plany te winny szczegółowo określić warunki kształtowania zabudowy w celu zapewnienia twórczej ewolucji lokalnych form architektonicznych.
3. Dopuszcza się budowę, rozbudowę, nadbudowę i przebudowę budynków w istniejących siedliskach rolniczych zakwalifikowanych do innej kategorii przeznaczenia niż tereny ośrodków wiejskich.
4. Dopuszcza się rozbudowę, nadbudowę i przebudowę istniejących budynków.
5. Przy wznoszeniu nowych obiektów należy stosować formy architektury twórczo nawiązujące do tradycyjnych form lokalnych.
6. Tereny zabudowy mieszkaniowej mogą być uzupełnione o funkcje usługowe – niewpływające negatywnie na środowisko przyrodnicze.
7. Noworealizowane oraz przebudowywane/rozbudowywane/nadbudowywane budynki sąsiadujące lub będące w bliskim sąsiedztwie powinny nawiązywać do historycznej kompozycji przestrzennej w zakresie skali i bryły oraz nawiązanie kompozycją i wystrojem architektonicznym elewacji nowych i przebudowywanych budynków do istniejących obiektów historycznych - poprzez stosowanie podobnych zasad podziału, detalu, rozwiązań materiałowych, proporcji.
8. Wskazana funkcja i zasady zagospodarowania określają podstawowy kierunek przeznaczenia terenu, w obrębie każdego wyodrębnionego na rysunku Studium obszaru, oznaczonego symbolem, o którym mowa w tabeli dotyczącej: "funkcji terenu, podstawowych ustaleń."
9. Wszystkie rodzaje obszarów zabudowy oznaczone symbolem literowym (wg tabeli dot. oznaczeń terenów oraz funkcji terenu, podstawowych ustaleń) mogą być uzupełniane funkcjonalnie o miejsca parkingowe, drogi, infrastrukturę techniczną, place publiczne, zieleń w formie

urządzonej, urządzenia wodne oraz małą architekturą.

10. Dopuszcza się lokalizację miejsc parkingowych w obiektach kubaturowych podziemnych i naziemnych.
11. Wzdłuż dróg i ulic lokalnych zaleca się stosowanie zieleni izolacyjnej oraz szpalerów drzew.
12. Należy zatrzymać tendencję (wynikającą z przyczyn własnościowych) do zabudowywania terenów wzdłuż głównych dróg, ponieważ prowadzi to do rozproszenia zabudowy, jest nieekonomiczne (ze względu na uzbrojenie terenu). Ten sposób zabudowy, nie pozwala na racjonalne gospodarowanie przestrzenią, ponieważ uniemożliwia wprowadzanie nowych dróg dojazdowych do terenów usytuowanych w drugiej linii zabudowy, od drogi głównej. Skutkuje to konfliktami zarówno społecznymi jak i przestrzennymi oraz do zatrzymania inwestycji drogowych, a także przemyka otwarcia widokowe i zakłóca równowagę przyrodniczą.
13. Jako rekompensatę należy przyjąć obowiązek ustanowienia w obrębie nowych zakładów produkcyjnych terenów zieleni izolacyjnej.
14. Postuluje się wprowadzenie pasa zieleni izolacyjnej wokół istniejących i projektowanych cmentarzy.
15. Ustalenie zasad i kontrola kolejności zajmowania pod zabudowę poszczególnych terenów - powinna obowiązywać zasada: najpierw uzbrojenie terenu potem zabudowa.
16. Dopuszcza się użytkowanie terenu zgodnie ze stanem istniejącym (możliwość utrzymania istniejącego zagospodarowania terenu).
17. W zależności od uwarunkowań terenowych dopuszcza się wysokość maksymalnie 50 m dla obiektów radiokomunikacyjnych.

Kształtując lokalny ład przestrzenno - architektoniczny należy m. in. kierować się zasadami:

1. Harmonizacji zabudowy z krajobrazem i elementami przyrody.
2. Poszanowania lokalnych i regionalnych tradycji architektonicznych, przejawiającego się w wykorzystywaniu najlepszych i charakterystycznych starych form i elementów architektonicznych przy tworzeniu zabudowy spełniającej wymogi współczesnego budownictwa.
3. Harmonizacji nowej zabudowy z wartościową zabudową istniejącą.
4. Eksponowania wartościowych dominant architektonicznych i zachowania cennych osi widokowych.
5. Kształtowania właściwych proporcji pomiędzy przestrzeniami publicznymi w szerokim znaczeniu a przestrzeniami prywatnymi.
6. Kształtowania właściwych relacji przestrzennych pomiędzy budynkami, w tym stosownie do okoliczności, czytelnych linii zabudowy ulic oraz funkcjonalnie rozplanowanych zespołów budynków w ramach posesji.
7. Kształtowanie właściwych proporcji pomiędzy przestrzeniami publicznymi w szerokim znaczeniu a przestrzeniami prywatnymi.
8. Racjonalizacji kosztów uzbrojenia terenów inwestycyjnych.

W zagospodarowaniu terenów przyjmuje się następujące wskaźniki i parametry urbanistyczne:

Tereny zabudowy ośrodków wiejskich – MM:

- maksymalna wysokość zabudowy: 12 m;
- liczba kondygnacji: od 1 do 2 kondygnacji nadziemnych oraz poddasze nieużytkowe;
- maksymalna powierzchnia zabudowy: 50%;
- minimalny udział powierzchni biologicznie czynnej: 30%;
- maksymalny wskaźnik intensywności zabudowy: 1,5;

Tereny zabudowy usługowej – U:

- maksymalna wysokość zabudowy: 12 m;
- liczba kondygnacji: od 1 do 2 kondygnacji nadziemnych oraz poddasze nieużytkowe;

- maksymalna powierzchnia zabudowy: 70%;
- minimalny udział powierzchni biologicznie czynnej: 5%;
- maksymalny wskaźnik intensywności zabudowy: 2,1;

Tereny usług turystycznych – UT:

- maksymalna wysokość zabudowy: 12 m;
- liczba kondygnacji: od 1 do 2 kondygnacji;
- maksymalna powierzchnia zabudowy: 40%;
- minimalny udział powierzchni biologicznie czynnej: 50%;
- maksymalny wskaźnik intensywności zabudowy: 0,8;

Tereny usług sportu i rekreacji – US:

- maksymalna wysokość zabudowy: 15 m;
- liczba kondygnacji: od 1 do 4 kondygnacji nadziemnych;
- maksymalna powierzchnia zabudowy: 60%;
- minimalny udział powierzchni biologicznie czynnej: 20%;
- maksymalny wskaźnik intensywności zabudowy: 0,6;
- minimalna powierzchnia działki: 1000 m².

Tereny istniejących oczyszczalni ścieków lub przepompowni – NO:

- minimalny udział powierzchni biologicznie czynnej: 15%;

Tereny zabudowy produkcyjnej, przemysłowej, składów i infrastruktury – P:

- maksymalna wysokość zabudowy: 15m;
- liczba kondygnacji: od 1 do 4 kondygnacji nadziemnych;
- maksymalna powierzchnia zabudowy: 60%;
- minimalny udział powierzchni biologicznie czynnej: 10%;
- maksymalny wskaźnik intensywności zabudowy: 2,4;
- minimalna powierzchnia działki: 1000 m².

Tereny usług komunikacyjnych – KS:

- maksymalna wysokość zabudowy: 12m;
- liczba kondygnacji: od 1 do 3 kondygnacji nadziemnych oraz użytkowe poddasze;
- maksymalna powierzchnia zabudowy: 80%;
- minimalny udział powierzchni biologicznie czynnej: 10%;
- maksymalny wskaźnik intensywności zabudowy: 1,5.

Tereny zabudowy technicznej – IT:

- maksymalna wysokość zabudowy: 9m;
- liczba kondygnacji: od 1 do 2 kondygnacji nadziemnych;
- maksymalna powierzchnia zabudowy: 90 %;
- minimalny udział powierzchni biologicznie czynnej: 10%;
- maksymalny wskaźnik intensywności zabudowy: 1,8.

Tereny istniejących cmentarzy – ZC:

- maksymalna wysokość zabudowy: 9m;
- liczba kondygnacji: 1 kondygnacja nadziemna;
- maksymalna powierzchnia zabudowy: 20%;

- minimalny udział powierzchni biologicznie czynnej: 20%;
- maksymalny wskaźnik intensywności zabudowy: 0,2.

Tereny zieleni nieurządzonej (tereny łąk, pastwisk) – ZN:

- minimalny udział powierzchni biologicznie czynnej: 90%.

Tereny zieleni urządzonej – ZP:

- maksymalna wysokość zabudowy: 6m;
- liczba kondygnacji: 1 kondygnacja nadziemna;
- maksymalna powierzchnia zabudowy: 15%;
- minimalny udział powierzchni biologicznie czynnej: 70%;
- maksymalny wskaźnik intensywności zabudowy: 0,2.

Tereny rolne – R:

- maksymalna wysokość zabudowy: 12m;
- liczba kondygnacji: od 1 do 2 kondygnacji nadziemnych oraz poddasze nieużytkowe/użytkowe;
- maksymalna powierzchnia zabudowy : 30%;
- minimalny udział powierzchni biologicznie czynnej: 70%;
- maksymalny wskaźnik intensywności zabudowy: 0,9.

Tereny obsługi produkcji w gospodarstwach rolnych – RU:

- maksymalna wysokość zabudowy: 15m;
- liczba kondygnacji: od 1 do 2 kondygnacji nadziemnych oraz poddasze nieużytkowe/użytkowe;
- maksymalna powierzchnia zabudowy : 30%;
- minimalny udział powierzchni biologicznie czynnej: 70%;
- maksymalny wskaźnik intensywności zabudowy: 0,9.

Wytyczne dotyczące zagospodarowania oraz parametry i wskaźniki urbanistyczne zawarte w ramach charakterystyki poszczególnych terenów stanowią podstawę określenia ustaleń miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego, przy czym dopuszcza się ich modyfikację, w zakresie określonym ustaleniami Studium.

Określona wysokość zabudowy nie dotyczy obiektów infrastruktury technicznej, masztów, silosów, kominów, obiektów sakralnych, zadaszeń nad trybunami i terenowymi urządzeniami sportowymi oraz budowli i urządzeń przemysłowych oraz związanych z gospodarką rolną. W stosunku do ww. obiektów maksymalną wysokość zabudowy należy określić indywidualnie na etapie opracowania planu miejscowego.

2.2. Tereny wyłączone spod zabudowy.

W studium wyznaczono następujące tereny wyłączone spod zabudowy:

- 1) **Tereny istniejących lasów**, oznaczone na rysunku Studium symbolem „ZL” - tereny objęte całkowitym zakazem zabudowy, za wyjątkiem zabudowań związanych z gospodarką leśną oraz zgodnie z przepisami odrębnymi;
- 2) **Tereny zalesień**, oznaczone na rysunku Studium symbolem „ZL2” - tereny bez możliwości lokalizacji zabudowy, za wyjątkiem zabudowań związanych z gospodarką leśną oraz zgodnie z przepisami odrębnymi;
- 3) **Tereny zieleni urządzonej**, w tym parki, ogrody, sady, zielone skwery, parki leśne, oznaczone na rysunku Studium symbolami: „ZU” – tereny bez możliwości lokalizacji zabudowy, z wyjątkiem obiektów ogrodowych oraz usług kultury, handlu i gastronomii, jako funkcji

- uzupełniającej oraz niezbędnej infrastruktury technicznej;
- 4) **Tereny zieleni nieurządzonej**, w tym łąki i pastwiska, oznaczone na rysunku Studium symbolem „ZN” - tereny bez możliwości lokalizacji zabudowy, z wyjątkiem niezbędnej infrastruktury technicznej;
  - 5) **Tereny ciągów przyrodniczych**, które zostały oznaczone na rysunku Studium - tereny bez możliwości lokalizacji nowej zabudowy, za wyjątkiem niezbędnej infrastruktury technicznej oraz zabudowy już istniejącej, dopuszcza się możliwość jej przebudowy, rozbudowy i nadbudowy;
  - 6) **Tereny zwartych kompleksów gleb I-III klasy bonitacyjnej**, które zostały oznaczone na rysunku Studium - tereny bez możliwości lokalizacji nowej zabudowy, za wyjątkiem niezbędnej infrastruktury technicznej oraz zabudowy już istniejącej i zagrodowej;
  - 7) **Obszary szczególnego zagrożone powodzią**, które zostały oznaczone na rysunku Studium – zakaz nowej zabudowy;
  - 8) **Obszary gazociągu wysokiego ciśnienia DN 200 wraz ze strefą kontrolowaną** - zakaz zabudowy zgodnie z przepisami odrębnymi;
  - 9) **Obszary napowietrznych linii elektroenergetycznych 110 kV wraz z ich pasami technicznymi** - zakaz zabudowy zgodnie z przepisami odrębnymi;
  - 10) **Tereny osuwisk czynnych** - zakaz zabudowy zgodnie z przepisami odrębnymi;
  - 11) **Strefy ochronne ujęć wody** - zakaz zabudowy zgodnie z przepisami odrębnymi.

3. Obszary oraz zasady ochrony środowiska i jego zasobów, ochrony przyrody, krajobrazu, w tym krajobrazu kulturowego i uzdrowisk.

Każda działalność człowieka ingeruje w środowisko przyrodnicze i zakłóca jego funkcjonowanie. Należy dążyć do tego, by przyroda nie straciła możliwości samoistnej odnowy i nie dopuszczać do zniszczenia zasobów nieodnawialnych. Rozwój gminy musi zachodzić na zasadach rozwoju zrównoważonego (rozwój społeczny, gospodarczy i przestrzenny z jednoczesną ochroną środowiska przyrodniczego i poszanowaniem jego elementów). Oznacza to konieczność określenia zasad zagospodarowania pozwalających na zachowanie zasobów środowiska przyrodniczego, w tym poprzez ochronę jego cennych zasobów, przy jednoczesnym racjonalnym wykorzystaniu jego walorów.

Do głównych celów polityki zagospodarowania przestrzennego gminy w zakresie ochrony środowiska i jego zasobów należą:

- zapobieganie przekształcaniu i degradacji powierzchni ziemi;
- ochrona jakości wód powierzchniowych i podziemnych;
- ochrona jakości powietrza atmosferycznego;
- ochrona przed hałasem komunikacyjnym i przemysłowym;
- wdrożenie nowoczesnego systemu gospodarowania odpadami;
- ochrona walorów środowiska, przyrody i krajobrazu;
- współdziałanie w kształtowaniu systemu i ochrona obszarów chronionych;
- przeciwdziałanie zagrożeniom środowiska na skutek wystąpienia awarii przemysłowych oraz awarii wynikających z transportu materiałów niebezpiecznych.

W związku z powyższym wskazane jest podjęcie następujących działań:

- rozbudowa systemu kanalizacji sanitarnej, budowa kanalizacji deszczowej eliminującej w maksymalny sposób indywidualne sposoby utylizacji ścieków sanitarnych i deszczowych,
- kompleksowe rozwiązanie odprowadzania ścieków opadowych z ciągów komunikacyjnych, placów i parkingów oraz oczyszczenie ich zgodnie z obowiązującymi przepisami,
- zachowanie torfowisk i oczek wodnych jako naturalnych zbiorników wodnych,

- przeciwdziałanie degradacji chemicznej gleb poprzez ochronę powietrza i wód powierzchniowych,
- racjonalnie stosowanie wapna, nawozów sztucznych i środków ochrony roślin na terenach rolnych i leśnych,
- eksploatacja złóż wyłącznie w ramach wyznaczonych terenów eksploatacji surowców,
- utrzymanie właściwego funkcjonowania urządzeń melioracji wodnych, a w przypadku przekwalifikowywania gruntów rolnych, na których występują obiekty melioracyjne, na inne (budowlane, przemysłowe, zalesienia) wyłączenie obszarów zmeliorowanych na zasadach określonych w przepisach odrębnych,
- utrzymywanie drożności rowów, kanałów i urządzeń melioracyjnych,
- utrzymanie i ochrona naturalnej roślinności w postaci łąk, zadrzewień i zakrzewień, stanowiącej obudowę brzegów rzek i cieków,
- dążenie przy zagospodarowaniu terenów zabudowy do maksymalnego zatrzymania wód w granicach nieruchomości, np. poprzez rozsączanie miejscowe bądź retencję terenową,
- ograniczenie możliwości lokalizacji nowej zabudowy na terenach charakteryzujących się wysokimi walorami przyrodniczymi,
- w razie zaistnienia takiej potrzeby, zagospodarowywanie naturalnych terenów zielonych znajdujących się w bezpośrednim sąsiedztwie obszarów zurbanizowanych, na tereny: sportu, rekreacji, wypoczynku, które będą charakteryzować się dużą powierzchnią biologicznie czynną i będą w niewielkim stopniu zniekształcać tereny przyrodnicze przez co utrzymają one ciągłość systemu ekologicznego,
- zachowanie naturalnego ukształtowania dolin, z systemem zadrzewień i zakrzewień,
- ograniczenie rozpraszania i lokalizowania zabudowy na terenach otwartych,
- stosowanie zieleni izolacyjnej dla terenów szczególnie uciążliwych dla środowiska i negatywnie wpływających na krajobraz gminy,
- stosowanie systemów grzewczych ograniczających negatywny wpływ na jakość powietrza atmosferycznego,
- rozwój zieleni i terenów zielonych,
- konieczność zachowania korytarzy przewietrzania, w tym klinów nawietrzających, stanowiących naturalne lub projektowane obszary wolne od zabudowy, mające na celu poprawę przepływu powietrza.

Na obszarze gminy Lipinki nie występują uzdrowiska.

3.1. Obszary i obiekty przyrodnicze prawnie chronione oraz przewidziane do ochrony na podstawie przepisów szczególnych.

3.1.1 Obszary i obiekty chronione na podstawie przepisów o ochronie przyrody.

Na terenie gminy Lipinki występują następujące formy ochrony przyrody:

- park narodowy,
- obszary Natura 2000,
- pomniki przyrody,
- stanowiska dokumentacyjne,
- ochrona gatunkowa roślin, zwierząt i grzybów.

Zostały one szczegółowo omówione w części dotyczącej „Uwarunkowań zagospodarowania przestrzennego”.

Działania na obszarach objętych ochroną muszą być podporządkowane ustaleniom przepisów szczególnych i aktów stanowiących szczególne formy ochrony przyrody.

Wyznacza się także strefy ekologiczne jako korytarze ekologiczne, obejmujące tereny zielone, grunty orne, lasy i wody powierzchniowe. Na wymienionym terenie należy zakazać lokalizacji obiektów uciążliwych dla środowiska, prowadzenia odwodnień bez zgody odpowiednich organów oraz lokalizacji miejsc eksploatacji surowców naturalnych. Ponadto teren należy pozostawić w użytkowaniu maksymalnie zbliżonym do naturalnego z umożliwieniem naturalnej migracji flory i fauny w tej strefie i z zapewnieniem swobodnego grawitacyjnego przepływu powietrza.

Proekologiczna polityka gminy powinna koncentrować się również na eliminacji wszelkich zagrożeń oraz na działaniach prowadzących do renaturalizacji tych obszarów, jeśli istnieje taka możliwość.

Eliminację zagrożeń można osiągnąć przez:

- zorganizowanie systemu usuwania odpadów,
- zbudowanie systemów kanalizacyjnych w ślad za wodociągami grupowymi,
- zgazyfikowanie całej gminy i użycie gazu do celów grzewczych,
- zwiększenie lesistości obszaru,
- stworzenie systemu retencjonowania wód.

3.1.2 Obszary chronione na podstawie przepisów o lasach, ochronie gruntów rolnych i leśnych.

Ochronie przed przeznaczeniem gruntów na cele nierolnicze podlegają grunty zaliczone do klas I– III. Grunty klas IV, V, VI nie są zaliczane do chronionych.

Ochronie podlegają także grunty leśne. Należy w miarę możliwości nie przeznaczać gruntów gleb chronionych oraz leśnych na cele nierolnicze i nieleśne.

Polityka przestrzenna w zakresie ochrony gruntów rolnych i leśnych:

1. Maksymalne zachowanie w użytkowaniu rolniczym gleb najlepszych.
2. Ochrona przed dewastacją i niekorzystną zmianą stosunków wodnych.
3. Nierozpraszanie zabudowy zwłaszcza na terenach najlepszych gleb.
4. Ochrona gleb organicznych (gleby mułowe, murszowe, murszowate i torfowe), głównie pod użytkami zielonymi, występujących w dnach dolin i obniżen terenowych.
5. Zachowanie zadrzewień i zakrzewień śródpolnych jako ważnego elementu lokalnego układu powiązań ekologicznych, w tym wszelkiej, naturalnej sukcesji roślinnej (głównie brzozy), jako wstępnego etapu dolesień planowych.
6. Zakaz wznoszenia w lasach obiektów budowlanych z wyjątkiem obiektów integralnie związanych z gospodarką leśną.
7. Utrzymanie zasięgów lasów istniejących, z docelowymi zalesieniami.
8. Dbłość o stan zdrowotny i sanitarny lasów.
9. Wprowadzanie nowych zalesień na najłabszych glebach zwłaszcza w sąsiedztwie lasów istniejących.
10. Przystosowanie lasów do funkcji rekreacyjnej.
11. Prowadzenie zgodnie z zasadami proekologicznymi gospodarki leśnej.

3.1.3 Obszary i obiekty chronione na podstawie przepisów prawa wodnego.

Wokół ujęć wód podziemnych służących do zbiorowego zaopatrywania ludności w wodę do picia i potrzeb gospodarstw domowych oraz do produkcji artykułów żywnościowych należy ustanowić bezpośrednie strefy ochrony oraz ewentualnie - pośrednią strefę ochrony, zgodnie z przepisami szczególnymi.

Bezpośrednie strefy ochrony należy przyjąć jako obszar fizycznie wygrodzony i wyłączony z użytkowania innego niż związany z eksploatacją wody.

Studium ustala obowiązek ochrony istniejących urządzeń melioracji wodnych, które powinny być

użytkowane zgodnie z ich przeznaczeniem.

Na terenach przeznaczonych pod zabudowę, zajmując część terenów, na których występują urządzenia melioracji wodnych szczegółowych (drenowanie, rowy melioracyjne), należy zapewnić sprawne działanie systemów na terenach przyległych, zapobiegając zakłócenia stosunków wodnych, niszczenia lub uszkodzenia urządzeń wodnych.

3.2. Rekreacja i turystyka.

Walory przyrodnicze i krajobrazowe oraz liczne zabytki, umożliwiają rozwój turystyki i wypoczynku, zwłaszcza agroturystyki i ekoturystyki. Ograniczeniem dla rozwoju turystyki na terenie gminy jest przede wszystkim zły stan infrastruktury technicznej oraz braki w bazie noclegowej.

Rozwój gminy pod względem turystycznym i wypoczynkowym można osiągnąć poprzez następujące działania:

1. Podniesienie standardu istniejącej bazy turystyczno - wypoczynkowej m.in. przez modernizację i uzupełnienie infrastruktury technicznej oraz budowę obiektów o standardzie odpowiadającym normom europejskim.
2. Opracowanie i wytyczenie szlaków turystycznych dla turystyki kwalifikowanej pieszej.
3. Rozbudowa istniejących tras i szlaków rowerowych.
4. Promocja walorów turystycznych gminy w kraju i za granicą.

4. Obszary i zasady ochrony krajobrazu kulturowego, dziedzictwa kulturowego i zabytków oraz dóbr kultury współczesnej.

Udokumentowanie, zachowanie i właściwe eksponowanie wartości dziedzictwa kulturowego jest obowiązkiem władz państwowych, samorządowych i społeczeństwa. Działalność ta stanowi element edukacji i rozbudzania poczucia tożsamości narodowej i lokalnej. Musi jednak, co jest bardzo trudne, godzić element czysto ochroniarski z potrzebami adaptacji do współczesności. Dziedzictwo kulturowe stanowi wartość podlegającą ochronie prawnej. Ochrona dóbr kultury materialnej jest także zadaniem polityki przestrzennej. Obiekty kultury materialnej powinny być wykorzystywane i użytkowane z zapewnieniem opieki konserwatorskiej, rewaloryzacji oraz nadawania im odpowiednich funkcji użytkowych.

Zabytki architektoniczne i urbanistyczne oraz zabytki archeologiczne zostały szczegółowo wymienione w części dotyczącej „Uwarunkowań zagospodarowania przestrzennego”. Podlegają one ochronie prawnej na mocy przepisów w zakresie ochrony zabytków i opieki nad zabytkami.

W zakresie ochrony wartości kulturowych zgodnie z Miejscowym Planem Zagospodarowania Przestrzennego uchwalonym przez Radę Gminy Lipinki w 2005 r. - Uchwała nr XXVIII/157/05/2005 z dnia 3 lutego 2005 r. - w Rozdziale I § 3 uchwały - *Ustalenia dla wszystkich terenów objętych* na terenie gminy Lipinki ustalono historyczne rozplanowanie przestrzenne, historyczną strukturę funkcjonalną, wartościowe obiekty kubaturowe oraz wartości ekspozycyjne-krajobrazowe.

Na obszarze gminy, wyznaczono następujące strefy ochrony konserwatorskiej:

- strefę ochrony konserwatorskiej „A”,
- strefę ochrony tradycji „T”,
- strefę ochrony archeologicznej „OW”,
- strefę ochrony krajobrazu „K”.

Lp.	STREFA OCHRONY KONSERWATORSKIEJ	OBIEKTY/ TERENY	UWAGI

1.	Strefa ochrony konserwatorskiej „A”	cerkiew pw. Opieki N.P. Marii - obecny kościół w Bednarce, plebania – dom nr 36, cmentarz greko-katolicki z pocz. XX w.	- ochrona obiektów zabytkowych poprzez utrzymanie ich w należytym stanie technicznym, zachowanie formy i detalu, - wymagane zezwolenie służb konserwatorskich na wszelkie prace w budynkach i otoczeniu, - konieczność rewaloryzacji cmentarza i bieżącego porządkowania terenu, - konieczność konserwacji elementów nagrobnych z wymaganym uzgodnieniem ze służbami konserwatorskimi,
		zespół kościoła parafialnego z plebanią w Krygu	- ochrona obiektów, - konieczność uzyskania zezwolenia od służb konserwatorskich na wszelkie prace remontowo-budowlane, - konieczność zachowania niezabudowanej strefy zapewniającej ekspozycję zespołu w krajobrazie,
		stara szkoła w Krygu	- ochrona budynku, głównie jego zewnętrznej formy, - wytyczne i uzgodnienia służb konserwatorskich przed wszelkimi pracami remontowymi,
		wiatrak przy zagrodzie nr 242	- ochrona obiektu wpisanego do rejestru zabytków, - zapewnienie niezabudowanej strefy ekspozycji obiektu,
		zespół kościoła parafialnego w Lipinkach, kapliczka przy kościele, zespół plebański – plebania, zabudowania gospodarcze, drzewostan, kapliczka w miejscu pierwszego kościoła pw. św. Marcina	- ochrona kościoła wpisanego do rejestru zabytków, zabytkowej plebani, układu zespołu gospodarczego oraz zabytkowej kapliczki, - wymagane uprzednie uzyskanie uzgodnień służb konserwatorskich przed wszelkimi działaniami w obiektach oraz zamierzenia w obrębie terenu wyznaczonego strefą, - ochrona kaplicy cmentarnej i zabytkowych nagrobków na cmentarzu parafialnym,
		dawny zespół dworsko-parkowy rodziny Byszewskich w Lipinkach	- ochrona dworu zachowanej kompozycji parku krajobrazowego i starodrzewu, - wymagana rewaloryzacja zespołu w oparciu o rozpoznanie założeń historycznych, - zakaz wydzielania działek w obrębie zespołu oraz prowadzenia jakichkolwiek prac budowlanych bez uprzednich uzgodnień ze służbami konserwatorskimi,
		cerkiew greko-katolicka pw.	- ochrona zabytkowej cerkwi wpisanej do

		narodzenia N.M. Marii w Rozdzielu oraz cmentarz wiejski po przeciwległej stronie drogi	rejestru zabytków, - konieczność uzgodnienia ze służbami konserwatorskimi przed wszelkimi działaniami w obiekcie lub jego otoczeniu, - ochrona kamiennych krzyży nagrobnych i ich konserwacja z uwzględnieniem wytycznych konserwatorskich na cmentarzu,
		cerkiew prawosławna w Rozdzielu, przeniesiona do Serennicy	- ochrona obiektu wpisanego do rejestru zabytków, - wszelkie działania w obiekcie lub jego otoczeniu, w obrębie ogrodzenia, wymagają uzgodnienia ze służbami konserwatorskimi,
		kościół parafialny pw. św. Bartłomieja i zespół plebański w Wójtowej oraz tereny zieleni wkomponowanej, w tym cmentarze	- ochrona zabytkowego kościoła wpisanego do rejestru zabytków, - wskazane utrzymanie budynku plebani oraz układu zespołu plebańskiego, - wszelkie prace w kościele oraz zamierzenia związane ze zmianą jego otoczenia w obrębie wyznaczonej strefy wymagają zezwolenia służb konserwatorskich, - ochrona starodrzewu parku i zespołów cmentarnych, wskazane zabiegi pielęgnacyjne,
		cmentarze wojenne z I wojny światowej w Pagorzynie, Rozdzielu, Wójtowej	- ochrona miejsc pamięci narodowej stanowiących jednocześnie interesujące kompozycje zamknięte ogrodzeniami, obejmujące nagrobki, obeliski, krzyże cmentarne, - zachowanie niezabudowanej strefy wyznaczonej wokół założeń, - ochrona cmentarza wojennego na cmentarzu parafialnym w Bednarce,
		kaplice, kapliczki, krzyże przydrożne jako istotny element krajobrazu kulturowego	- konieczność ochrony i konserwacji z zachowaniem formy i faktury
2.	Strefa ochrony tradycji „T”	tereny wykształconych centrów zespołów wiejskich koncentrujących obiekty publiczne	- utrzymanie funkcji publicznych i rozwijanie z uwzględnieniem zasad ochrony historycznych wnętrz oraz dominujących w nich obiektów zabytkowych
		tereny historycznego przemysłu naftowego z obiektami i urządzeniami o charakterze zabytkowym (budynki dawnych kopalni, szyby, kopanki)	- zachowanie terenów i obiektów jako istotnych elementów dokumentujących historię rozwoju przemysłu wydobywczego
3.	Strefa ochrony archeologicznej	tereny objęte strefami ochrony konserwatorskiej „A”, w tym	- ostrożność podczas prowadzenia wszelkich prac ziemnych,

	„OW”	głównie rejony zabudowy historycznej	- konieczność zgłoszenia służbom konserwatorskim i przerwania prac w przypadku pojawienia się w trakcie prac ziemnych przedmiotów zabytkowych,
		tereny obserwacji archeologicznej w rejonach wzniesień o nazwie „Łysa Góra” (Lipinki, Rozdziele, Wójtowa)	- zwracanie uwagi na pojawianie się przedmiotów o charakterze zabytkowym przy wszelkich pracach ziemnych,
4.	Strefa ochrony krajobrazu „K”	tereny potoków wraz z obudową biologiczną stanowiące osie historycznych założeń wiejskich, skupiających zabudowę wsi	- konieczność ochrony naturalnego biegu potoku i zachowaniem ich naturalnej, biologicznej obudowy oraz ochroną przed zainwestowaniem,
		tereny eksponowanych krajobrazowo stoków z zachowanym historycznym podziałem pól, drogami, jarami, zadrzewieniami śródpolnymi, małą architekturą	- wymagana ochrona elementów krajobrazu kulturowego, - dopuszczenie do zabudowy wyłącznie jako uzupełnienia istniejących zespołów zabudowy

Wprowadzanie i stosowanie zasad ochrony mających na celu uczynienie form przestrzennych wnętrza urbanistycznych dla ulic i placów przez:

- zachowanie oraz uczynienie linii zabudowy wyznaczonych fasadami najstarszych budynków,
- kształtowanie zwartej zabudowy; w przypadku ulic, zasady ochrony dotyczą obu jej stron,
- kreowanie form architektonicznych budynków nawiązujących do charakteru zabudowy staromiejskiej i małomiasteczkowej,
- określenie maksymalnej skali zabudowy, wynikającej z kompozycji przestrzennej układu urbanistycznego zaakcentowanego elementami dominant
- kształtowanie placów w nawiązaniu do historycznych funkcji handlowych lub reprezentacyjnych,
- uporządkowanie zieleni poprzez podkreślenie układu rozplanowania i eksponowanie elementów przestrzennych placów i ulic w znajdujących się przy nich akcentów architektonicznych.

Cały obszar wymaga uzupełnienia zabudowy w wyniku wymiany jej zdekapitalizowanej struktury zgodnie z założeniem historycznym i elementami kompozycyjnymi. Preferuje się realizację form architektury współczesnej, odpowiednio dostosowanej do zabytkowego otoczenia.

Działania prowadzone w sferze ochrony krajobrazu kulturowego, także i zielonego, powinny zmierzać w zgeneralizowanym ujęciu do:

- zachowania istniejącej zabudowy o wartościach zabytkowych i kompozycyjnych,
- konserwacji, rewaloryzacji i porządkowania zabytkowych parków i cmentarzy, placów i innych terenów publicznych,
- zachowania i ochrony stanowisk archeologicznych,
- zachowania i konserwacji historycznych układów przestrzennych oraz dążenia do usunięcia elementów uznanych za zniekształcające założenia historyczne i rekonstrukcji obiektów zniszczonych w uzgodnieniu z Wojewódzkim Konserwatorem Zabytków,
- dostosowanie nowej zabudowy do historycznej kompozycji przestrzennej,
- usunięcia lub przebudowy obiektów dysharmonijnych,

- dostosowania współczesnej funkcji do wartości obiektów zabytkowych.

Priorytetem ochrony walorów dziedzictwa kulturowego winno być w szczególności dostosowanie form nowej zabudowy do historycznego otoczenia w sposób zachowujący harmonię formalną i funkcjonalną.

Ochrona dziedzictwa kulturowego gminy wymaga:

- remontów, modernizacji i odtwarzania obiektów zabytkowych,
- ochrony zespołów budownictwa drewnianego,
- umiejętnego zagospodarowania sąsiedztwa obiektów zabytkowych i historycznych układów urbanistycznych,
- kontynuacji rozpoznania archeologicznego na terenie gminy i uwzględniania ich wyników podczas planowania przestrzennego i działalności inwestycyjnej.

Należy także objąć ochroną wartości zabytkowych cmentarzy poprzez zachowanie i konserwację zabytków architektury oraz nagrobnej sztuki sakralnej, zachowanie i rewaloryzację historycznej kompozycji - w tym osi kompozycyjnych oraz skomponowanych układów zieleni. Ochroną wartości zabytkowych należy objąć obszar dawnych koszar wojskowych wraz z towarzyszącą im cerkwią. Ochroną obejmuje się strefy widokowo-krajobrazowe ze szczególną uwagą zachowania istniejących otwarc widokowych.

5. Kierunki rozwoju systemów komunikacji i infrastruktury technicznej.

5.1. Komunikacja.

Rozwój infrastruktury komunikacyjnej i technicznej powinien dążyć do poziomu w pełni zapewniającego:

- ochronę zdrowia mieszkańców,
- usprawnienia łączności mieszkańcom,
- wysoki standard życia mieszkańców,
- stworzenie dobrych warunków do dynamicznego rozwoju gospodarczego gminy.

Wobec wzrastającej ruchliwości społeczeństwa i gwałtownego zwiększenia obciążenia transportu drogowego i wzrastającej liczby zwłaszcza indywidualnych środków transportu, kierunki działań w zakresie transportu zmierzać muszą do poprawy jakości infrastruktury, zwłaszcza w kierunku zapewnienia większego bezpieczeństwa, usprawnienia ruchu, wyeliminowania zbędnych kolizji oraz uciążliwości dla okolicznych mieszkańców.

Dla spełnienia zwiększonych wymogów w zakresie komunikacji i transportu i w związku z tym usunięcia ograniczeń dla rozwoju gminy w tym zakresie należy:

- Przeprowadzić kompleksowy proces modernizacji i poprawy jakości odcinków dróg gminnych.
- W celu zapewnienia odpowiedniej segregacji ruchu pojazdów o odmiennych parametrach ruchu, co przyczynia się do zwiększenia bezpieczeństwa, należy opracować i wdrożyć program budowy ścieżek rowerowych na terenie gminy. W pierwszej kolejności ścieżki powinny odciążać najbardziej uczęszczane i niebezpieczne odcinki dróg: ulice wylotowe z Lipinek oraz odcinki drogi wojewódzkiej od Lipinek do Gorlic i od Lipinek do Dukli.
- Na obszarze całej gminy Lipinki dopuszcza się realizację dróg gminnych i wewnętrznych oraz parkingów niewyznaczonych w Studium, zgodnie z przepisami odrębnymi.

5.1.1 Układ drogowy.

Układ drogowy gminy będzie tworzył zhierarchizowany system, składający się z:

- układu podstawowego, do którego wejdą droga wojewódzka i drogi powiatowe, klasy głównej (G) i zbiorczej (Z), mające znaczenie ponadlokalne i lokalne o istotnym znaczeniu dla gminy,
- układu obsługującego: drogi lokalne (L) i dojazdowe (D), o znaczeniu lokalnym, tworzone przez pozostałe drogi powiatowe oraz gminne.

Głównymi celami rozwoju układu drogowego są:

- zapewnienie powiązań z siecią dróg nadrzędnych, dostępności celów podróży w gminie, obsługa terenów rozwojowych oraz umożliwienie funkcjonowania komunikacji autobusowej i busowej;
- poprawa funkcjonalności układu drogowego, poprzez uwzględnienie zróżnicowanych funkcji dróg poszczególnych kategorii i klas w układzie transportowym, ochronę dróg wyższych klas przed nadmierną dostępnością, uwolnienie zwartych obszarów zabudowy od ruchu tranzytowego;
- poprawa warunków i bezpieczeństwa ruchu.

Gmina posiada dobrze rozwinięty układ komunikacyjny. W celu zwiększenia bezpieczeństwa i poprawy płynności ruchu, zakłada się systematyczną przebudowę i modernizację układu drogowego, tym również, jeśli pozwala na to istniejące zagospodarowanie, poprzez sparametryzowanie zgodnie z aktualnie obowiązującymi przepisami.

Uwzględniając nowo wyznaczone oraz dotychczas niezagospodarowane tereny zabudowy, jak również wysoki potencjał turystyczny gminy i rosnące zapotrzebowanie na tereny związane z rekreacją, należy dążyć do sukcesywnej rozbudowy systemu komunikacji poprzez realizację nowych dróg dojazdowych oraz ścieżek rowerowych. Jednocześnie zwraca się uwagę, że wyznaczone w planach miejscowych nieprzekraczalne linie zabudowy od drogi wojewódzkiej nr 993 powinny odpowiadać wymogom przepisów odrębnych, z uwzględnieniem strefy oddziaływania uciążliwości ruchu.

Poza drogami wskazanymi na rysunku Studium, w zależności od potrzeb lokalnej społeczności, możliwa jest realizacja nowych dróg, których przebieg zostanie ustalony w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego lub w drodze decyzji o zezwoleniu na realizację inwestycji drogowej.

Uzupełnienie dróg publicznych stanowi sieć dróg wewnętrznych pełniących drugorzędną rolę w układzie komunikacyjnym gminy, najczęściej dojazdów do pojedynczych zespołów zabudowy.

5.1.2 Ruch pieszy i rowerowy.

Należy uwzględniać potrzeby ruchu pieszego poprzez tworzenie dogodnych, krótkich i bezpiecznych powiązań dla pieszych, w tym dojść do przystanków komunikacji zbiorowej i odpowiednie kształtowanie przestrzeni publicznych pod kątem jej udostępniania przede wszystkim dla pieszych i rowerzystów.

Celem rozwoju dróg rowerowych jest zapewnienie każdemu chętnemu możliwości korzystania z roweru, poruszania się bezpiecznie w dogodnych warunkach środowiskowych, uczynienie z roweru atrakcyjnego środka lokomocji oraz podniesienie walorów turystycznych gminy.

Drogi rowerowe (wydzielone, ciągi pieszo-jezdne lub pasy rowerowe) powinny zapewnić powiązania rejonów mieszkalnych z miejscami pracy, szkołami, handlem i usługami oraz terenami atrakcyjnymi turystycznie i rekreacyjnie.

5.1.3 Parkingi.

Wskaźniki parkowania dla poszczególnych terenów należy różnicować i uzależniać od określonego rodzaju przeznaczenia, zakładanego sposobu zagospodarowania oraz rzeczywistego zapotrzebowania wynikającego w szczególności z funkcji danego obiektu. Miejsca te powinny zaspokajać potrzeby parkowania samochodów mieszkańców, użytkowników, pracowników oraz uwzględniać dobową rotację samochodów.

Realizacja miejsc postojowych w ramach poszczególnych przedsięwzięć powinna następować w ramach terenów inwestycji. W przypadku rozbudowy istniejących obiektów lub uzasadnionego braku możliwości realizacji miejsc postojowych w ramach działki budowlanej dopuszcza się w celu zapewnienia obsługi komunikacyjnej wykorzystanie ogólnodostępnych parkingów.

Dodatkowo należy przewidywać miejsca dla przechowywania (postoju) rowerów.

Na parkingach dla samochodów osobowych, należy również wyznaczać miejsca postojowe dla samochodów, z których korzystają osoby niepełnosprawne.

5.1.4 Układ kolejowy.

Studium utrzymuje brak przebiegu na terenie gminy połączeń kolejowych.

5.2. Infrastruktura techniczna.

5.2.1 Zaopatrzenie w wodę.

Ze względu na występujący deficyt wody w studniach oraz na ich jakość nie odpowiadającą wymogom stawianym wodzie do celów spożywczych należy zrealizować zaopatrzenie w wodę wszystkich miejscowości z sieci wodociągowych, zasilanych ze stacji wodociągowych na terenie gminy Lipinki.

Studnie mogą stanowić źródło wody dla potrzeb gospodarczych. Zasięgi stref ochrony sanitarnej wokół studni w poszczególnych stacjach wodociągowych równe wielkościom stref ochrony bezpośredniej, określonym w przepisach odrębnych.

W zakresie zaopatrzenia w wodę ustala się następujące kierunki rozwoju:

- utrzymanie i w miarę potrzeby modernizacja istniejących ujęć wód podziemnych, służących do zbiorowego zaopatrywania ludności w wodę pitną oraz stacji uzdatniania wody;
- utrzymanie i modernizacja istniejącej sieci wodociągowej;
- sukcesywna rozbudowa istniejącego systemu wodociągowego;
- dopuszcza się utrzymanie istniejących przyzakładowych ujęć wód podziemnych;
- indywidualne źródła zaopatrzenia dopuszcza się jedynie przejściowo lub gdy będzie to uzasadnione ekonomicznie z racji znacznego oddalenia posesji od głównych koncentracji zabudowy i przy zapewnieniu jakości wody według wymogów określonych dla wody przeznaczonej do picia.

5.2.2 Ograniczenie rozwoju wynikające z istniejących i projektowanych stref sanitarnych i bezpieczeństwa

Obowiązuje zakaz lokalizacji nowych funkcji chronionych w wyznaczonych strefach ochrony sanitarnej od istniejących i projektowanych cmentarzy.

5.2.3 Odprowadzanie ścieków.

W zakresie gospodarki ściekowej ustala się następujące kierunki rozwoju:

- utrzymanie i w miarę potrzeb rozbudowa wraz z ewentualną modernizacją istniejących oczyszczalni ścieków;
- utrzymanie i w miarę potrzeb modernizacja istniejącej sieci kanalizacji sanitarnej;
- sukcesywna rozbudowa istniejącego systemu kanalizacji sanitarnej;
- podjęcie działań prowadzących do wydłużenia i zwiększenia dostępności sieci kanalizacyjnej;

- na obszarach, gdzie budowa sieci kanalizacji sanitarnej jest nieuzasadniona ze względów ekonomicznych, dopuszcza się odprowadzanie ścieków do przydomowych oczyszczalni ścieków lub zbiorników bezodpływowych z zapewnieniem okresowego odbioru ścieków (dla terenów wskazanych jako obszary szczególnego zagrożenia powodzią niezbędna jest realizacja zbiorczej sieci kanalizacyjnej);
- ścieki odzwierzęce powinny być gromadzone w szczelnych, zamkniętych zbiornikach i na płytach gnojowych, zgodnie z obowiązującymi przepisami prawa;
- gospodarowanie wodami opadowymi i roztopowymi z terenów utwardzonych dróg publicznych, placów, parkingów wielostanowiskowych, terenów przemysłowych winno się odbywać w ramach systemu kanalizacji deszczowej; w miejscach nie wyposażonych w sieć kanalizacji deszczowej dopuszcza się odprowadzanie wód opadowych i roztopowych do bezodpływowych zbiorników naziemnych lub podziemnych; ponadto z terenów dróg publicznych dopuszcza się odprowadzanie wód opadowych i roztopowych systemem powierzchniowego odprowadzania wód tj. za pomocą rowów usytuowanych wzdłuż pasa drogowego; na pozostałych obszarach dopuszcza się odprowadzanie wód opadowych i roztopowych w ramach powierzchni biologicznie czynnych;
- zrzuty wód opadowych muszą być podczyszczone do parametrów określonych w przepisach odrębnych.

5.2.4 Zaopatrzenie w energię elektryczną.

Rozbudowa elementów układu elektroenergetycznego powinna następować równocześnie z zagospodarowaniem nowych terenów przeznaczonych do zabudowy. Na terenach, których walory estetyczne powinny być podkreślone, Studium rekomenduje wykonanie nowych sieci rozdzielczych w wersji kablowej. Należy także podejmować działania zmierzające do systematycznej modernizacji i rozbudowy infrastruktury elektroenergetycznej, mającej na celu zaspokojenie potrzeb odbiorców oraz zwiększenie sprawności całego systemu zaopatrzenia w energię elektryczną.

W zakresie zaopatrzenia w energię elektryczną ustala się następujące kierunki rozwoju:

- poprawa bezpieczeństwa energetycznego poprzez działania zmierzające do rozbudowy linii 110kV w celu umożliwienia przyłączenia nowych odbiorców i źródeł wytwórczych, zwiększenia pewności zasilania istniejących odbiorców oraz zmniejszenia strat energii w sieci (uwzględniając planowane inwestycje celu publicznego o znaczeniu ponadlokalnym Studium zakłada budowę linii elektroenergetycznej 110kV, przy czym z uwagi na brak trasowania przedmiotowej inwestycji jej przebieg nie został wskazany na rysunku Studium);
- zasilanie w energię elektryczną z istniejących, modernizowanych i rozbudowywanych linii napowietrznych i kablowych średniego i niskiego napięcia;
- budowa i rozbudowa linii elektroenergetycznych niskiego napięcia, w celu przyłączenia nowych odbiorów;
- przy zagospodarowaniu terenu należy uwzględnić uwarunkowania wynikające z przebiegu istniejącej infrastruktury elektroenergetycznej spełniając wymagania Polskich Norm oraz aktualnie obowiązujących przepisów;
- w przypadku wystąpienia kolizji projektowanych obiektów z istniejącymi sieciami elektroenergetycznymi należy te sieci przystosować do nowych warunków pracy określonych przez dysponenta sieci;
- wyklucza się zadrzewienia obszarów pod liniami elektroenergetycznymi w pasach:
  - dla linii 110 kV – 20 m (po 10 m w obie strony od osi linii),
  - dla linii SN – 11 m (po 5,5 m w obie strony od osi linii);
- dopuszcza się lokalizację urządzeń wytwarzających energię z odnawialnych źródeł energii o mocy poniżej 100 kV z wyłączeniem korytarzy ekologicznych oraz obszarów chronionych, zgodnie z przepisami odrębnymi;

- w celu maksymalnej ochrony przed polem elektromagnetycznym należy zapobiegać zagrożeniom poprzez wyznaczenie w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego odpowiednich pasów technologicznych dla linii napowietrznych:
  - 110 kV – po 15 m od osi linii w obie strony,
  - 15 kV – po 7,5 m od osi linii z przewodami nieizolowanymi oraz po 5 m od osi linii z przewodami izolowanymi,
 oraz wprowadzenie stosownych zakazów (w obszarze pasów technologicznych nie należy lokalizować budynków mieszkalnych lub innych przeznaczonych na pobyt ludzi, a także nie należy sadzić roślinności wysokiej);
- przy realizacji elektrowni wiatrowych dla linii napowietrznych 110 kV wymagana odległość lokalizacji siłowni wiatrowych od skrajnego przewodu powinna być większa niż 3 d (d – średnica koła zataczanego przez łopaty siłowni wiatrowej).

5.2.5 Zaopatrzenie w ciepło.

Zaleca się rozwój źródeł ciepła opartych o energię z odnawialnych źródeł energii w postaci: energii słonecznej, energii geotermalnej (pompy ciepłne), biomasy i biogazu.

W zakresie zapotrzebowania na ciepło ustala się następujące kierunki rozwoju:

- utrzymanie istniejącego indywidualnego systemu zaopatrzenia w ciepło z zaleceniem modernizacji i wymiany urządzeń grzewczych na urządzenia o wysokiej sprawności grzewczej i niskim stopniu emisji zanieczyszczeń;
- sukcesywne zastępowanie paliw stałych w kotłowniach i paleniskach indywidualnych proekologicznymi systemami ogrzewania, w tym niekonwencjonalnymi i opartymi na odnawialnych źródłach energii;
- dalsza gazyfikacja gminy.

5.2.6 Zaopatrzenie w gaz.

Gmina Lipinki jest prawie w całości zgazyfikowana w oparciu o gazociąg wysokoprężny Jasło – Gorlice – Nowy Sącz, znajdujący się poza obszarem gminy. Aż 75,8% mieszkańców gminy korzysta z sieci gazowniczej. Rozprowadzenie gazu po terenie gminy odbywa się za pośrednictwem sieci niskoprężnej. Na terenie wsi Kryg znajdują się cztery stacje redukcyjno-pomiarowe. Gaz może być wykorzystywany przez odbiorców do celów bytowo – gospodarczych i grzewczych.

W zakresie zaopatrzenia w gaz ustala się następujące kierunki rozwoju:

- uzyskanie nowych połączeń z krajowym układem przesyłowym gazu zwiększających wydajność techniczną systemu poprzez rozbudowę gazociągu wysokiego ciśnienia;
- rozbudowa i możliwość gazyfikacji całej gminy Lipinki z istniejącego gazociągu wysokiego i średniego ciśnienia, rozbudowa i modernizacja istniejącej sieci rozdzielczej;
- w celu poprawy stanu środowiska wraz z rozwojem sieci gazowej należy wprowadzać sukcesywne ograniczenia, a następnie zakaz stosowania paliw stałych do celów komunalno-bytowych oraz grzewczych;
- dla istniejących gazociągów wysokiego i średniego ciśnienia oraz istniejących stacji redukcyjno-pomiarowych I° obowiązują strefy kontrolowane o szerokości zgodnej z przepisami odrębnymi (w strefach kontrolowanych zabrania się w szczególności lokalizowania wszelkiej zabudowy, nasadzenia drzew i krzewów w tym w szczególności zalesiania terenu oraz wieloletnich upraw sadowniczych oraz podejmowania działalności mogącej zagrozić trwałości gazociągu).

5.2.7 Gospodarka odpadami.

Najważniejszym zadaniem gminy w zakresie gospodarki odpadami jest ograniczenie do minimum negatywnego oddziaływania odpadów na środowisko oraz maksymalny wzrost ich gospodarczego wykorzystania.

W zakresie gospodarki odpadami ustala się następujące kierunki rozwoju:

- obowiązuje składowanie, zagospodarowanie lub utylizacja odpadów, stosownie do ich charakteru, na stosownym składowisku odpadów na warunkach określonych przez gminę i w przepisach odrębnych;
- zapobieganie powstawaniu odpadów poprzez stosowanie czystych technologii produkcji oraz selektywną zbiórkę odpadów i powtórne wykorzystanie,
- program działań edukacyjnych, którego celem będzie stworzenie kontaktu ze społeczeństwem i przekazanie mu obrazu potrzeb, zachowań i celów, jakim jest reorganizacja i wdrożenie nowoczesnej gospodarki odpadami;
- rozbudowa istniejącego systemu gospodarki odpadami;
- wdrażanie nowoczesnych technologii odzysku i unieszkodliwiania odpadów, w tym metod termicznego przekształcania odpadów;
- zamykanie oraz rekultywacja składowisk odpadów oraz składowisk odpadów przemysłowych.

5.2.8 Telekomunikacja.

W zakresie systemu łączności ustala się następujące kierunki rozwoju:

- rozbudowa systemów telekomunikacji w zakresie urządzeń telefonii przewodowej oraz bezprzewodowej (z wykorzystaniem nowoczesnych technologii);
- rozbudowa i modernizacja infrastruktury światłowodowej;
- objęcie terenu całej gminy zintegrowanym systemem telekomunikacyjnym połączonym z systemami sieci wojewódzkiej i krajowej;
- pełny dostęp do łącz telekomunikacyjnych, rozwój sieci teleinformatycznych, szerokopasmowego internetu oraz sieci bezprzewodowej.

5.2.9 Ochrona powietrza.

W systemie ogrzewania ze źródeł indywidualnych należy sukcesywnie przechodzić na paliwa bezpieczne ekologicznie (gaz, olej opałowy, energia elektryczna) szczególnie w rejonach intensywnie zabudowanych. Dla projektowanych rejonów urbanizacji należy rozważyć możliwość zastosowania lokalnych kotłowni bazujących także na ekologicznych nośnikach energii.

5.2.10 Ochrona przed hałasem

W terenach, gdzie przekroczenie norm dopuszczalnego poziomu hałasu komunikacyjnego, tj. wzdłuż głównych dróg, na terenach o funkcji ochronnej (zabudowa mieszkaniowa, usługowa itp.) należy liczyć się z koniecznością odpowiedniego zabezpieczenia. W miejscach gdzie pozwalają na to warunki terenowe niezbędne będą pasy zieleni wysokiej. Innymi działaniami ochronnymi może być zastosowanie okien dźwiękoszczelnych. Wszelkie działania ochrony przed hałasem powinny być prowadzone kompleksowo, w celu zapewnienia odpowiedniej ochrony zdrowia mieszkańców.

6. Obszary, na których rozmieszczone będą inwestycje celu publicznego o znaczeniu lokalnym.

Inwestycje celu publicznego należy rozumieć zgodnie z przepisami odrębnymi.

Inwestycje celu publicznego o znaczeniu lokalnym na obszarze gminy Lipinki obejmują w szczególności:

- 1) modernizację (przebudowę i rozbudowę) oraz budowę nowych odcinków dróg gminnych klasy zbiorczej, lokalnej i dojazdowej, wraz z towarzyszącą infrastrukturą;
- 2) budowę nowych ścieżek rowerowych, wraz z towarzyszącą infrastrukturą;
- 3) modernizację oraz budowę nowych ciągów pieszych, wraz z towarzyszącą infrastrukturą;
- 4) budowę nowych oraz modernizację/rozbudowę istniejących linii elektroenergetycznych SN i nN oraz stacji transformatorowych SN/nN;
- 5) modernizację oraz budowę nowych urządzeń obsługi technicznej w zakresie gazownictwa (stacje redukcyjno – pomiarowe I⁰) wraz z rozdzielczą siecią gazową (średniego i niskiego ciśnienia);
- 6) modernizację oraz budowę nowych urządzeń obsługi technicznej w zakresie zaopatrzenia w wodę (ujęcia wody, stacje uzdatniania wody, zbiorniki retencyjne wody pitnej) wraz z siecią wodociągową;
- 7) modernizację oraz budowę nowych urządzeń obsługi technicznej w zakresie oczyszczania ścieków (w tym przydomowych oczyszczalni ścieków) wraz z siecią kanalizacyjną (kanalizacji sanitarnej i deszczowej);
- 8) rozwój systemu gromadzenia, wywozu i segregacji odpadów;
- 9) adaptację i utrzymanie ciągów drenażowych i melioracji wodnych;
- 10) budowę zbiorników retencyjnych;
- 11) inwestycje związane z ochroną obiektów zabytkowych;
- 12) modernizację oraz budowę nowych obiektów użyteczności publicznej (administracji lokalnej, publicznych szkół podstawowych, publicznych przedszkoli, domów opieki społecznej, placówek opiekuńczo - wychowawczych, publicznych obiektów ochrony zdrowia, zapewnienia bezpieczeństwa publicznego, itp.);
- 13) modernizację oraz budowę nowych obiektów usług turystycznych i rekreacyjnych (bazy noclegowej, gastronomicznej itp.);
- 14) modernizację oraz w miarę potrzeby budowę nowych mieszkań socjalnych;
- 15) modernizację oraz w miarę potrzeby rozbudowę i organizację nowych cmentarzy;
- 16) modernizację oraz w miarę potrzeby zakładanie nowej zieleni urządzonej;
- 17) modernizację oraz w miarę potrzeby budowę nowych publicznych usług sportu;
- 18) modernizację oraz w miarę potrzeby budowę nowych publicznych usług kultury (np. świetlic środowiskowych) i sportu (boiska sportowe);
- 19) modernizację oraz w miarę potrzeby budowę pozostałych urządzeń i obiektów obsługi technicznej służących zaspokojeniu zbiorowych potrzeb mieszkańców.

Wszelkie niezbędne dla prawidłowego funkcjonowania gminy Lipinki obiekty i urządzenia, a w szczególności: obiekty obsługi technicznej, urządzenia wodne i melioracji, drogi gminne, drogi wewnętrzne, obiekty i urządzenia komunikacji wodnej, zieleni parkową, publiczne usługi sportu, ciągi pieszo-jezdne, ciągi piesze, ścieżki rowerowe, ogólnodostępne parkingi (miejsca postojowe dla samochodów) i garaże, miejsca lokalizacji pojemników do czasowego gromadzenia odpadów stałych, można realizować na każdym terenie w sposób nie kolidujący z funkcją tych terenów i przepisami odrębnymi.

7. Obszary, na których rozmieszczone będą inwestycje celu publicznego o znaczeniu ponadlokalnym.

Zgodnie z ustaleniami „Planu Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Małopolskiego” przewiduje się następujące inwestycje celu publicznego o znaczeniu ponadlokalnym na terenie gminy Lipinki:

- 1) usprawnienie sieci dróg wojewódzkich, poprzez uzyskanie przez drogę wojewódzką nr 993

wymaganych parametrów dla drogi klasy głównej – G określonych w przepisach odrębnych, w tym między innymi szerokości w liniach rozgraniczających, odstępów między węzłami lub skrzyżowaniami, warunki stosowania zjazdów, liczba jezdni, szerokość pasów ruchu, pochylenie jezdni, promień łuku kołowego, pobocza, chodniki, pasy zieleni;

- 2) rozbudowa sieci elektroenergetycznej 110kV;
- 3) sukcesywne zamykanie i rekultywacja składowisk odpadów przemysłowych;
- 4) rozwój światłowodowej infrastruktury telekomunikacyjnej obejmującej swym zasięgiem wszystkie siedziby gmin;
- 5) rozwój technik radiokomunikacyjnych oraz innych systemów łączności bezprzewodowej;
- 6) uzyskanie nowych połączeń z krajowym układem przesyłowym gazu zwiększających wydajność techniczną systemu poprzez rozbudowę gazociągu wysokiego ciśnienia.

8. Obszary, dla których obowiązkowe jest sporządzenie miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego na podstawie przepisów odrębnych, w tym obszary wymagające przeprowadzenia scaleń i podziału nieruchomości, a także obszary przestrzeni publicznej.

W studium nie wyznacza się:

- obszarów wymagających przeprowadzenia scaleń i podziału nieruchomości;
- obszarów rozmieszczenia obiektów handlowych o powierzchni sprzedaży powyżej 2000 m².

W studium wyznacza się obszary przestrzeni publicznej:

- tereny usług sportu i rekreacji oznaczone na rysunku Studium symbolem „US”;

Działania w celu kreowania obszarów przestrzeni publicznej będą wpływać na poprawę jakości życia na obszarze gminy Lipinki przez zaspokojenie potrzeb społecznych, kulturalnych, estetycznych mieszkańców i pozostałych użytkowników oraz promowanie miejscowości. Umożliwią rozwój tożsamości lokalnej społeczności, zachowanie dziedzictwa kulturowego i specyfiki poszczególnych miejscowości oraz wpływać będą na wzrost atrakcyjności turystycznej i inwestycyjnej gminy. Dla poszczególnych miejscowości pożądane jest zachowanie, rozwój, ukształtowanie przestrzeni publicznych, wpisujących się w ich strukturę, kształtujących centra wsi i podkreślających ich charakter. Takie przestrzenie, urządzone, bądź wzbogacane w formie np. parku, skweru, placów, w tym placu zabaw itp. służyć powinny z jednej strony potrzebom poprawy wizerunku wsi i uczynienia ich bardziej atrakcyjnymi, a z drugiej strony sprzyjać mają aktywizacji ludności, zaspakajaniu ich potrzeb oraz rozwijaniu kontaktów międzyludzkich.

9. Obszary, dla których gmina zamierza sporządzić miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego, w tym obszary wymagające zmiany przeznaczenia gruntów leśnych na cele nierolnicze i nieleśne.

Gmina Lipinki od 2005 r. w całości jest pokryta planem zagospodarowania przestrzennego.

10. Kierunki i zasady kształtowania rolniczej i leśnej przestrzeni produkcyjnej.

10.1. Rolnicza przestrzeń produkcyjna.

Restrukturyzacja rolnictwa powinna zmierzać w kierunku specjalistycznych gospodarstw rolnych.

Ze względu na wysoką dynamikę przemian na obszarach wiejskich oraz ze względu na niską opłacalność działalności rolniczej proponuje się wyróżnienie trzech grup gospodarstw:

- I grupa: gospodarstwa o powierzchni > 5 ha, nastawiona głównie na skoncentrowaną produkcję –

powinna to być największa i najbardziej rozwijająca się grupa ze względu na charakter gminy oraz jej uwarunkowania;

- II grupa: gospodarstwa o powierzchni 2-5 ha, gospodarstwa dwu- oraz wielozawodowe, o profilu produkcji specjalistycznej oraz działalności pozarolniczej;
- III grupa: gospodarstwa najmniejsze obszarowo o produkcji rolniczej przeznaczonej na samozaopatrzenie.

Kierunki produkcji rolnej należy dostosować do predyspozycji rolniczej przestrzeni produkcyjnej i do koniunktury na rynku żywnościowym. Równocześnie należy spełnić warunek bezpieczeństwa form i technologii produkcyjnych pod względem ochrony środowiska, zwłaszcza zasobów wodnych gminy.

Należy dążyć do zacieśniania związku przemysłu spożywczego z producentami. W związku z ochroną przyrody na terenie gminy, zjawiskami, które obnażyły negatywne skutki uprzemysłowionej produkcji rolnej na świecie, a także koniecznością ochrony wód podziemnych gminy przed skażeniami, promowanym kierunkowo modelem produkcji rolnej powinno być rolnictwo ekologiczne.

W zakresie kształtowania rolniczej przestrzeni produkcyjnej ustala się następujące kierunki i zasady:

- 1) ochrona gruntów rolnych I, II, III klasy bonitacji ze szczególnym uwzględnieniem zwartych kompleksów, leżących poza terenami zainwestowanymi i rozwojowymi;
- 2) zachowanie w dotychczasowym użytkowaniu terenów łąk i pastwisk w obszarze doliny Nidy i pozostałych cieków i zbiorników wodnych, w szczególności na terenach podmokłych;
- 3) utrzymanie w użytkowaniu rolniczym trwałych kultur wieloletnich (trwałych nasadzeń drzew i krzewów owocowych);
- 4) zachowanie charakteru elementów składających się na rolniczą przestrzeń produkcyjną w tym na krajobraz rolniczy;
- 5) ochrona wód powierzchniowych i gruntowych przed zanieczyszczeniami związkami pochodzącymi z działalności rolniczej;
- 6) na terenach rolnych zaleca się zachowanie i wprowadzanie nowej zieleni śródpolnej w sąsiedztwie cieków, celem eliminacji źródeł powierzchniowego zanieczyszczania wód powierzchniowych i podziemnych, jakimi może być intensywnie nawożenie i uprawa ziemi;
- 7) optymalne wykorzystanie uwarunkowań przyrodniczych dla rozwoju produkcji rolnej z preferencją rolnictwa ekologicznego i produkcji zdrowej żywności;
- 8) racjonalne wykorzystywanie rolniczej przestrzeni produkcyjnej;
- 9) produkcja produktów regionalnych oraz ekoproduktów;
- 10) zbyt produkcji rolniczej – rozwój zakładów przetwórczych, usług związanych z dystrybucją;
- 11) poprawa struktury agrarnej (scalanie użytków rolnych, preferencje w powiększaniu gospodarstw),
- 12) zwiększanie produktywności użytków rolnych poprzez melioracje, wapnowanie, zabiegi agrotechniczne, płodozmian itp.;
- 13) zalesienie gruntów nieprzydatnych i o niskiej przydatności do produkcji rolniczej (grunty rolne, wypadające z produkcji rolnej powinny podlegać zalesianiu w celu zwiększenia niskiej lesistości gminy).

10.2. Leśna przestrzeń produkcyjna.

Lasy na terenie gminy Lipinki wchodzą w skład obszaru lasów wielofunkcyjnych, tj. spełniających funkcje: ochrony przyrody, rekreacji i turystyki, produkcji drewna.

Wszystkie obszary leśne gminy, poza lasami prywatnymi, należą do Nadleśnictwa Lipinki.

Nadleśnictwo w ramach swoich obowiązków prowadzi planową gospodarkę leśną polegającą głównie na :

- prowadzeniu różnorodnych form ochrony drzewostanu;

- zapewnienia stabilności ekosystemów;
- zachowaniu bioróżnorodności i leśnych zasobów genowych;
- planowych dolesieniach;
- pozyskiwaniu drewna.

W zakresie kształtowania leśnej przestrzeni produkcyjnej ustala się następujące kierunki i zasady:

- 1) bezwzględna ochrona kompleksów leśnych, ze szczególnym uwzględnieniem obiektów i obszarów najcenniejszych pod względem przyrodniczym i krajobrazowym: najstarszych drzewostanów (> 100 lat), użytków szczególnie chronionych (np. siedlisk podmokłych), lasów wodochronnych, lasów glebochronnych;
- 2) rekultywacja drzewostanów uszkodzonych przez przemysł i szkodniki, a także w wyniku szkód naturalnych (pożary, wiatrołomy);
- 3) dolesienia na obszarach najsłabszych gleb w sposób łączący małe kompleksy enklaw w większe;
- 4) zwiększanie dostępności kompleksów leśnych, zwłaszcza obiektów i obszarów najcenniejszych przyrodniczo i krajobrazowo poprzez prowadzenie szlaków turystycznych, ścieżek przyrodniczych i tras rowerowych.

11. Obszary szczególnego zagrożenia powodzią oraz obszary osuwania się mas ziemnych.

11.1. Obszary szczególnego zagrożenia powodzią.

Na terenie gminy nie występują duże ciekі wodne, które stanowiłyby zagrożenie powodziowe. Najczęstsze są podtopienia wodami gruntowymi podczas intensywnych i długotrwałych opadów lub roztopień. W związku z tym na terenie gminy nie udokumentowano terenów zagrożenia powodzią.

Na obszarach zagrożenia powodzią lub podtopieniami obowiązują zakazy, nakazy, ograniczenia i dopuszczenia wynikające z przepisów odrębnych.

W celu ograniczenia skutków powodzi i potopień należy wprowadzić:

- pasy ochronne wzdłuż cieków wodnych o szerokości min. 15m licząc od górnej krawędzi skarpy brzegowej;
- zakaz wprowadzania zabudowy kubaturowej, zwartych przegród, nasypów, za wyjątkiem urządzeń hydrotechnicznych;
- konieczność zachowania naturalnego kształtu i charakteru koryta rzeki, wraz z towarzyszącą roślinnością drzewiastą, krzewiastą i zielną;
- zakaz wykonywania prac ziemnych naruszających naturalną rzeźbę terenu i budowę geologiczną;
- zakaz wprowadzania zmian w naturalnym układzie hydrograficznym oraz wód gruntowych.

W zakresie systemu zabezpieczenia przeciwpowodziowego i regulacji stosunków wodnych wyrazem polityki przestrzennej ważne jest także:

- utrzymanie i konserwacja urządzeń melioracji szczegółowej tj. sieci drenarskiej oraz rowów, z obowiązkiem ich przebudowy – w razie wystąpienia kolizji z planowanym zagospodarowaniem – w sposób umożliwiający prawidłowe działanie systemu na terenach sąsiednich;
- realizacja rozbudowy obiektów małej retencji, z zastosowaniem rozwiązań umożliwiających migrację organizmów wodnych.

11.2. Obszary osuwania się mas ziemnych.

Na obszarze gminy Lipinki występują obszary predysponowane do powstania osuwisk oraz czynne osuwiska zarejestrowane, oznaczone na rysunku studium.

Na obszarze gminy Lipinki występują obszary narażone na osuwanie się mas ziemnych. Występująca na stromych zboczach wniesień erozja wodna gleb niesie za sobą możliwość powstawania osuwisk, co w konsekwencji może doprowadzić do realnego zagrożenia zarówno dla różnego rodzaju obiektów budowlanych jak i bezpieczeństwa ludzi. Obszar gminy należy do dwóch jednostek geomorfologicznych:

- Doły Jasielsko-Sanockie (środkowa i północna część gminy),
- Beskid Niski (południowa część gminy).

Na terenie gminy Lipinki rozpoznano łącznie 195 osuwisk (38 aktywnych ciągle, 53 aktywnych okresowo, 82 nieaktywne, 22 o zróżnicowanej aktywności). Według projektu SOPO (systemu osłony przeciwosuwiskowej) wyznaczono obszary „predysponowane” do powstawania osuwisk. Wyznaczono 8 terenów zagrożonych ruchami masowymi. Zauważalne jest duże zróżnicowanie osuwisk pod względem częstotliwości ich występowania, wielkości i charakteru. Rozmieszczenie osuwisk jest nierównomierne. Najwięcej osuwisk na terenie gminy zlokalizowanych jest w strefie na północnych zboczach grzbietu rozdzielającego Lipinki i Bednarkę, wzdłuż brzegu Libuszanki, na odcinku między Rozdzielem i Lipinkami, w obrębie dolin erozyjnych rozcinających grzbiet pomiędzy Lipinkami i Pagorzyną, stoki Magury Wątkowskiej, wschodnie zbocze góry Krygowskiej. Są to tereny najczęściej niezabudowane.

Na powyższych obszarach, na terenach przeznaczonych pod zabudowę - jej realizacja może nastąpić wyłącznie po trwałym ustabilizowaniu terenu z zastosowaniem odpowiednich metod technicznych ustalonych w projekcie geotechnicznym w rozumieniu przepisów w sprawie ustalenia geotechnicznych warunków posadowienia obiektów budowlanych. Wprowadzanie zabudowy na tych terenach powinno być rozpatrywane na etapie miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego.

12. Obiekty lub obszary, dla których wyznacza się w złożu kopaliny filar ochronny.

Na terenie gminy Lipinki brak jest obiektów lub obszarów, dla których wyznacza się w złożu kopaliny filar ochronny. Obszary takie mogą być wyznaczone w złożach, o ile wymagać będą tego przepisy prawa geologicznego i górniczego z tytułu warunków eksploatacji w/w złóż na etapie opracowywania miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego.

13. Obszary pomników zagłady i ich strefy ochronne oraz obowiązujące na nich ograniczenia prowadzenia działalności gospodarczej, zgodnie z przepisami ustawy z dnia 7 maja 1999 r. o ochronie terenów byłych hitlerowskich obozów zagłady.

Na obszarze gminy Lipinki nie występują obszary pomników zagłady i ich strefy ochronne oraz obowiązujące na nich ograniczenia prowadzenia działalności gospodarczej, zgodnie z przepisami ustawy z dnia 7 maja 1999r. o ochronie terenów byłych hitlerowskich obozów zagłady.

14. Obszary wymagające przekształceń, rehabilitacji, rekultywacji lub remediacji.

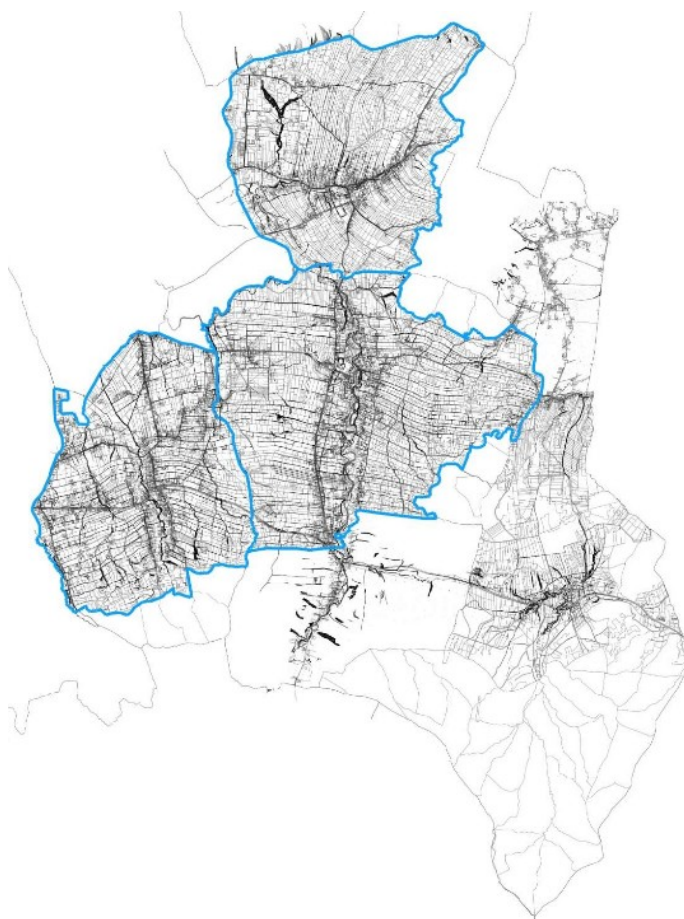
Zgodnie z Uchwałą nr XXIII/236/2017 Rady Gminy Lipinki z dnia 6 czerwca 2017 r. w „Gminnym Programie Rewitalizacji Gminy Lipinki na lata 2017-2022” zostały wyznaczone obszary przeznaczone do rewitalizacji.

Są to 4 obszary położone na terenie gminy Lipinki w obrębach Kryg, Wójtowa, Lipinki, Bednarskie. Wyodrębnione obszary charakteryzują się zdegradowaniem funkcji społecznych, gospodarczych, środowiskowych i przestrzenno-infrastrukturalnych oraz zmniejszonym potencjałem w sferze działalności i aktywności społeczności lokalnej. Obszary te zostały oznaczone na rysunku Studium.

W przyszłości do rekultywacji zostaną przewidziane tereny poeksploatacyjne złóż kopalin, dla których zostanie zakończona eksploatacja.

15. Obszary zdegradowane.

Zgodnie z Uchwałą nr XXIII/236/2017 Rady Gminy Lipinki z dnia 6 czerwca 2017 r. w „Gminnym Programie Rewitalizacji Gminy Lipinki na lata 2017-2022” jako obszary zdegradowane zostały wskazane sołectwa: Kryg, Lipinki, Wójtowa.

Rysunek 5. Obszary zdegradowane na terenie gminy Lipinki. Źródło: opracowanie własne na podstawie „Gminnego Programu Rewitalizacji Gminy Lipinki na lata 2017-2022”.

16. Granice terenów zamkniętych i ich stref ochronnych.

Na terenie gminy Lipinki nie występują tereny zamknięte zgodnie z Decyzją nr 3 Ministra Infrastruktury i Rozwoju z dnia 24 marca 2014 roku w sprawie ustalenia terenów, przez które przebiegają linie kolejowe jako terenów zamkniętych (Dziennik Urzędowy Ministra Infrastruktury i Rozwoju poz. 25 z późn. zm.).

17. Obszary funkcjonalne o znaczeniu lokalnym, w zależności od uwarunkowań i potrzeb zagospodarowania występujących w gminie.

Na terenie gminy Lipinki nie wyznaczono obszarów funkcjonalnych o znaczeniu lokalnym.

18. Obszary, na których rozmieszczone będą urządzenia wytwarzające energię z odnawialnych źródeł energii o mocy przekraczającej 100 kW, a także ich strefy ochronne związane z ograniczeniami w zabudowie oraz zagospodarowaniu i użytkowaniu terenu.

Na terenie gminy Lipinki dopuszcza się lokalizację urządzeń wytwarzających energię z odnawialnych źródeł energii o mocy poniżej 100 kW, z wyłączeniem korytarzy ekologicznych oraz obszarów chronionych, zgodnie z przepisami odrębnymi.

Możliwym jest także pozyskiwanie energii z odnawialnych źródeł energii w zakresie wykorzystywania energii słonecznej, geotermalnej, biomasy i biogazu.

Dopuszcza się pozyskiwanie energii z odnawialnych źródeł energii jedynie o mocy nieprzekraczającej 100 kW - tereny instalacji fotowoltaicznych, a także ich stref ochronnych związanych z ograniczeniami w zabudowie oraz zagospodarowaniu i użytkowaniu. Strefy ochronne w związku z lokalizacją farm fotowoltaicznych o mocy nieprzekraczającej 100 kW ograniczają się do granic obszaru inwestycji. Lokalizacja planowanych paneli fotowoltaicznych oraz urządzeń energetycznych w pobliżu i w miejscu skrzyżowań z liniami elektroenergetycznymi musi spełniać wymagania zawarte w przepisach odrębnych.

Dopuszczalnym źródłem pozyskiwania energii jest również lokalizacja na terenie gminy farm wiatrowych o mocy nieprzekraczającej 100 kW.

19. Obszary rozmieszczenia obiektów handlowych o powierzchni sprzedaży powyżej 2000 m².

Na terenie gminy nie wyznacza się obszarów przeznaczonych do lokalizacji obiektów handlowych o powierzchni powyżej 2000 m².

IV. UZASADNIENIE I SYNTEZA

Sporządzenie Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy jest niezbędnym ogniwem procesu planowania przestrzennego, który ustawowo jest procesem ciągłym. Studium, jako etap poprzedzający plany miejscowe, wskazuje pełen zakres możliwości realizacji przedsięwzięć planistycznych, idei i zamierzeń rozwoju oraz ograniczeń czy ochrony, w bliskiej i dalszej perspektywie czasowej. Pomimo, iż nie posiada ono statusu prawa miejscowego, stanowi podstawowy dokument systemu planowania przestrzennego, którego celem jest rozpoznanie aktualnej sytuacji gminy, istniejących uwarunkowań oraz problemów związanych z jej rozwojem, a następnie na ich podstawie sformułowanie długofalowej polityki przestrzennej.

Uwzględniając kryteria wynikające z obowiązujących opracowań planistycznych, złożonych wniosków, a także istniejącego stanu zagospodarowania gminy, uwarunkowań środowiskowych oraz przepisów odrębnych - szczególnie w zakresie ochrony środowiska, ochrony przyrody oraz dóbr kultury dokonano waloryzacji obszaru gminy oraz określono kierunki polityki funkcjonalno-przestrzennej, której graficznym odzwierciedleniem jest rysunek Studium „Kierunki zagospodarowania przestrzennego” wskazujący lokalizację poszczególnych terenów.

Uzupełnieniem określonego na rysunku przeznaczenia są zapisy tekstu Studium wskazujące możliwą formę oraz stopień zainwestowania poszczególnych terenów.

Należy jednak pamiętać, iż ze względu na skalę Studium oraz jego ogólność, wynikającą z wymogu określenia polityki przestrzennej dla całego obszaru gminy, ostateczne przesądzenie co do przeznaczenia danego terenu nastąpi w miejscowym planie zagospodarowania przestrzennego.

Podjęte decyzje planistyczne uwzględniają zarówno wymogi ładu przestrzennego jak i zrównoważonego rozwoju, co oznacza, że wskazane tereny zabudowy wyznaczone zostały w poszanowaniu wartości środowiska, przyrody, środowiska kulturowego, a przede wszystkim walorów krajobrazowych.

Przy sporządzaniu Studium uwzględniono, w możliwie szerokim zakresie, dotychczasową politykę przestrzenną wynikającą z obowiązujących opracowań planistycznych przy czym realizacja określonych zadań i kierunków rozwoju powinna obejmować różne perspektywy czasowe, niejednokrotnie determinowane czynnikami będącymi poza władzą samorządu gminy.

Ustalenia zawarte w tekście i rysunku Studium wyrażają kierunki zagospodarowania przestrzennego Gminy, nie są zaś ścisłym przesądzeniem o formie oraz granicach zainwestowania i użytkowania terenów. W miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego należy uściślić granice terenów wyłączonych spod zabudowy, uwzględniając: istniejące uwarunkowania, w szczególności istniejącą zabudowę, projektowane oraz nie określone na rysunku, ze względu na skalę opracowania, lecz dopuszczoną zapisami studium infrastrukturę techniczną.

Rozmieszczenie miejscowości na terenie gminy jest w miarę równomierne. W obrębie wsi występuje przewaga zabudowy siedliskowej oraz mieszkaniowej jednorodzinnej. Obserwuje się rozproszenie zabudowy – szczególnie zabudowy siedliskowej.

Gmina cechuje się negatywną tendencją demograficzną. Sieć usługowa jest rozwinięta w stopniu dobrym dla obsługi gminy.

Infrastruktura techniczna rozwinięta jest przede wszystkim ze względu na rozproszenie zabudowy na obszarze gminy.

Walorem i atutem gminy są surowce naturalne, wartości przyrodnicze.

Zadaniem Studium było stworzenie warunków dla takiego rozwoju przestrzennego, który pozwoliłby na zdyskontowanie istniejących walorów oraz zniwelowanie narastających problemów i konfliktów przestrzennych. W rozwiązaniach Studium zaproponowano rozwój gminy jako obszaru z nastawieniem na rozwój funkcji rolniczych i produkcji, w którym powinny być rozwijane funkcje usługowe, rzemiosła. Zwraca się także uwagę na możliwości związane z funkcją turystyczną.

Rozwojowi temu powinno sprzyjać wykorzystanie, uwypuklenie i uatrakcyjnienie istniejących

zasobów dziedzictwa kulturowego i historii obszarów gminy oraz wykorzystanie walorów środowiskowych gminy. Należy pielęgnować walory estetyczne, historię i kulturę miasta oraz wzmocnić strefę produkcji rolniczej i rzemieślniczej gminy.